

Hyrynsalmen kunta

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2020

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

30.3.2021
xx.xx.2021

SISÄLLYSLUETTELO

1 TOIMINTAKERTOMUS	3
1.1 Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa	3
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus	3
1.1.2 Hyrynsalmen kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	4
1.1.3 Taloudellinen kehitys tilinpäätösvuonna	7
1.1.4 Olennaiset muutokset Hyrynsalmen kunnan toiminnassa ja taloudessa	8
1.1.5 Hyrynsalmen kunnan henkilöstö	9
1.1.6 Ympäristöasiat	13
1.1.7 Hallinnon ja asioiden hallinnan riskit	13
1.1.8 Arvio tulevasta kehityksestä	13
1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	14
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	15
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	16
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	16
1.3.2 Toiminnan rahoitus	18
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	19
1.5 Kokonaistulot ja -menot	20
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	20
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	21
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	25
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	25
1.6.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä	25
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	26
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	26
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	30
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	31
2.1 Seuranta koskeva sääntely ja tavoitteet	31
2.2 Tavoitteiden toteutuminen	31
2.2.1 Yleiset startegiset tavoitteet	31
2.2.2 Talousarvion mukaiset talouden tasapainottamistavoitteet ja tasapainottamistoimenpiteet	32
2.3 Määrärahojen ja talousarvioiden toteutuminen	33
2.3.1 Käyttötalouden toteutuminen	33
2.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	68
2.3.3 Verotulojen ja valtionosuuksien erittely	69
2.3.4 Investointien toteutuminen	70
2.3.5 Rahoitusosan toteutuminen	71

- 2.3.6 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta
72

3	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	74
3.1	Tuloslaskelma.....	74
3.2	Rahoituslaskelma	75
3.3	Tase	76
3.4	Konsernilaskelmat	77
4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	80
4.1	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	80
4.1.1	Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät	80
4.1.2	Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	80
4.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	81
4.3	Tasetta koskevat liitetiedot.....	84
4.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	84
4.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	85
4.4	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot 88	
4.5	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot 89	
4.6	Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän tilinpäätöstietoja.....	91
4.7	Organisaatorakenne / Tilikartta	92
4.8	Tositelajit	99
4.9	Tilinpäätösasiakirjat	100

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Hyrnsalmen kunnan asukasluku 31.12.2020 oli 2199. Väestön väheneminen jatkui 74 henkilöllä. Tämä johtuu ennen muuta suhteellisen korkeasta kuolleisuudesta, joka puolestaan johtuu vanhusvaltaisesta väestöstä, jonka nuorten ikäluokkien poismuutto on aiheuttanut. Pieni nuorten tulomuutto, alhainen syntyvyys ja pienet nuorten ikäluokat eivät siis kykene enää riittävästi uudistamaan väestöpohjaa.

Vanhusvaltaisen kunnan elinkeinorakenne on nykyisellä palvelumallilla ja palvelurakenteella julkis palvelupainotteinen: yli 60 % kunnan budjetista kuluu sosiaali- ja terveyspalveluihin, viidennes sivistykseen ja erityisesti perusopetukseen ja loput viidennes teknisiin ja elinvoimapalveluihin sekä hallintoon. Kunta myös ostaa sopimusten ja kilpailutusten kautta suhteellisen paljon erilaisia yritysten tuottamia palveluja, esim. logistiikkaan, investointeihin, suunnitteluun ja tekniseen huoltoon liittyen.

Hyrnsalmella on toimivat ja monipuoliset palvelut kuntakokoon nähden ja kuntatalouskin on tasapainossa myös kuntakonsernin osalta – sotea lukuun ottamatta. Erityisesti matkailun ja tuulivoiman kehittämiseen vahvasti satsanneen alueen suhdannekehitys ja verokertymä on ollut viime vuonna positiivinen. Ikääntyneiden työttömien työllisyyden hoito on kuitenkin koronaoloissa vaikeutunut, vaikka joillakin aloilla on myös Hyrnsalmella työvoimapolua.

Hyrnsalmen kunnan vahvuus on suhteellisen hyvä työpaikkaomavaraisuus. Yrityskanta koostuu pääosin muutamia henkilöitä työllistävästä mikroyrityksistä, jotka kestävät hyvin suhdannevaihteluita. Myöskään korona ei ole iskenyt hyrnsalmelaisiin, eikä matkailua lukuun ottamatta, paikallisiin yrityksiinkään. Keskeisimpinä toimialoina ovat biotalous (laajasti ymmärretty), liikenne, erilaiset palvelut ja matkailu. Kehittämistyössä painopiste on siirtymässä yhä enemmän mahdollistavan infrastruktuurin, verkostojen ja markkinoinnin sekä osaamisen kehittämiseen.

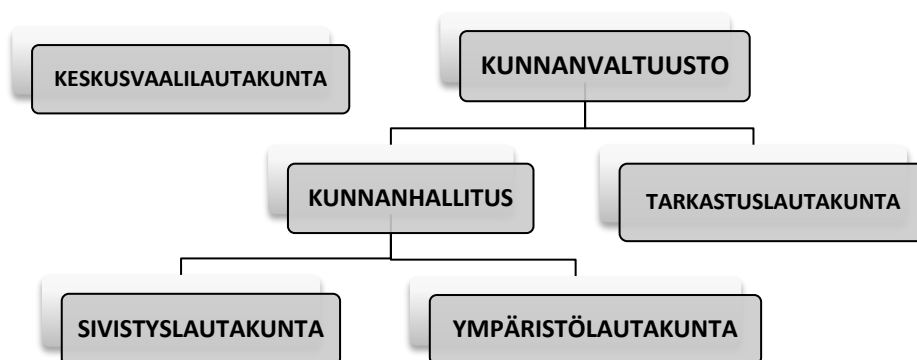
Kunta ja koko kuntakonserni on jo pitkään tervehdyttänyt talouttaan. Vuoden 2018 aikana Hyrnsalmi vapautui kriisikuntalistalta, kun arviointiryhmä katsoi, että Hyrnsalmen kunnalla on edellytykset palvelujen järjestämiseen ja turvaamiseen kuntalaisille itsenäisenä kuntana. Viimeiset neljä vuotta ovat olleet tulokseltaan positiivisia sekä kunnan että koko kuntakonsernin osalta. Myös kunnan lainakanta on pienentynyt samaan aikaan Kainuun kuntien pienimmäksi, peruskunta oli käytännössä lähes velaton vuoden 2020 lopussa.

Koronavuoden 2020 positiivinen tulos (kunta reilut + 0,4 M € ja konserni reilut + 0,5 M €) syntyi erittäin haastavissa olosuhteissa, kun Kainuun sote -kuntayhtymä teki noin 26,7 M €:n alijäämän. Tämä heikensi kunnan ja koko kuntakonsernin tulosta merkittävästi ja aiheutti sen, että talousarviossa ei aivan pysytty. Tulosta voidaan pitää kuitenkin hyvänä, kun otetaan huomioon koronan tuomat valtavat haasteet eri toiminnoille. Toisaalta myös valtionosuuksien koronataarkistus ylöspäin ja harkinnanvarainen helpottivat yhdessä huomattavasti tilannetta. (Tilinpäätös voi vielä heiketä 384 649 eurolla, mikäli kuntien keskinäinen sote-maksuosuuksien selvityksessä oleva tasaaminen vuosilta 2015–2018 kirjataan vuodelle 2020.)

Hyrnsalmen kunta on 20 M €:n budjetilla edelleen vahva paikallinen toimija ja palvelujen järjestäjä ja näillä näkymin kunnan rooli säilyy vahvana ja monipuolisena myös jatkossa. Kunnalta ja koko kuntakonsernilta vaaditaan jatkossa nykyistäkin enemmän strategista ketteryyttä, sillä joka tapauksessa talouden niukkuus ja uudenlaiset yhteistyö- ja tuotanto- sekä kehittämismallit kunnallisissa palveluissa lisääntyvät. Tästä on saatu esimakua ICT-palvelujen laajassa uudistuksessa vuoden 2020-lopulla.

1.1.2 Hyrynsalmen kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnan organisaatio ja toiminnot jakautuvat luottamushenkilöorganisaatioon ja palveluorganisaatioon (ks. kuva alla). Kunnallinen päätösvalta perustuu kuntien edustukselliseen demokratiaan. Asukkaat valitsevat vaaleissa ylimmän päättävän toimielimen, valtuuston. Muut kunnalliset luottamushenkilöistä koostuvat elimet ovat kunnanhallitus, lautakunnat sekä erilaiset johtokunnat ja toimikunnat. Hyrynsalmen luottamushenkilöorganisaatio on suhteellisen kevyt eikä siihen ole tehty muutoksia vuoden 2020 aikana.

Kunnanvaltuusto

Toimintavuoden aikana kunnanvaltuusto kokoontui 5 kertaa.

Valtuutetut 1.1.–31.12.2020

Bäckman Markku	SDP	
Hankkila Juha	SDP	
Heikkinen Aira	KESK	
Heikkinen Asta	SDP	
Heikkinen Helena	KESK	
Heikkinen Pertti	KESK	
Heinonen Juhani	PS	
Leinonen Pekka 20.2.2020 alk.	SDP	Helenius Anssi 20.2.2020 saakka
Kemppainen Esa	KESK	
Kemppainen Tapani	KESK	
Keränen Taisto	KESK	
Kortelainen Juha	VAS	
Kurkinen Herkko	KESK	
Kuvaja Outi	SDP	
Nykänen Kati	KESK	
Oikarinen Maarit	KESK	
Romppainen Mirja	KESK	
Saikkonen Olli	KESK	
Toivanen Osmo	VAS	
Tolonen Helka	KESK	
Tolonen Jussi	SDP	

Valtuutettuja yht. 21

Valtuuston puheenjohtaja
Valtuuston I varapuheenjohtaja
Valtuuston II varapuheenjohtaja

Kemppainen Tapani
Bäckman Markku
Nykänen Kati

Kunnanhallitus

Hyrynsalmen kunnanhallitukseen kuuluu 10 jäsentä ja jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Kunnanhallitus kokoontui vuoden 2020 aikana 14 kertaa.

Kunnanhallituksen jäsenet 1.1.–31.12.2020:

Jäsenet		Varajäsenet	
Hankkila Juha	SDP	Helenius Anssi	SDP
Heikkinen Aira	KESK	Keränen Liisa	KESK
Heikkinen Helena	KESK	Romppainen Mirja	KESK
Heikkinen Pertti	KESK	Heikkinen Jouni	KESK
Kempainen Esa	KESK	Keränen Lassi	KESK
Keränen Taisto	KESK	Keränen Pauli	KESK
Kuvaja Outi	SDP	Hankkila Liisa	SDP
Oikarinen Maarit	KESK	Juntunen Maija	KESK
Kortelainen Juha	VAS	Heinonen Juhani	PS
Tolonen Jussi	SDP	Leinonen Pekka	SDP

Jäseniä yht. 10

Kunnanhallituksen puheenjohtaja   Kempainen Esa
Kunnanhallituksen varapuheenjohtaja   Tolonen Jussi

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnassa on viisi jäsentä ja jokaisella henkilökohtainen varajäsen. Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2020 aikana 10 kertaa.

Tarkastuslautakunnan jäsenet 1.1.–31.12.2020:

Jäsenet		Varajäsenet	
Heikkinen Asta	SDP	Bäckman Markku	SDP
Kempainen Esa	KESK	Heikkinen Tarmo	KESK
Pesola Leila	VAS	Kempainen Tarja	VAS
Remes Pentti	KESK	Kinnunen Paavo	KESK
Tolonen Helka	KESK	Kempainen Paula	KESK

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja   Tolonen Helka
Tarkastuslautakunnan varapuheenjohtaja   Heikkinen Asta

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnassa on 7 jäsentä ja jokaisella henkilökohtainen varajäsen. Sivistyslautakunta kokoontui vuoden 2020 aikana 6 kertaa.

Sivistyslautakunnan jäsenet 1.1.–31.12.2020

Jäsenet		Varajäsenet	
Heikkinen Aira	KESK	Kempainen Maarit	KESK
Helenius Anssi	SDP	Hankkila Liisa	SDP
Kurkinen Herkko	KESK	Romppainen Mika	KESK
Kuvaja Outi	SDP	Leinonen Pekka	SDP
Mäkeläinen Sirpa	VAS	Haverinen Martti	VAS
Nykänen Kati	KESK	Luostarinen Pirjo	KESK
Saikkonen Olli	KESK	Remes Pentti	KESK

Sivistyslautakunnan puheenjohtaja   Saikkonen Olli

Sivistyslautakunnan varapuheenjohtaja

Helenius Anssi

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunnassa on 7 jäsentä ja jokaisella henkilökohtainen varajäsen. Ympäristölautakunta kokoontui vuoden 2020 aikana 8 kertaa.

Ympäristölautakunnan jäsenet 1.1.–31.12.2020:

Jäsenet

Haverinen Martti

VAS

Heikkinen Asta

SDP

Heikkinen Helena

KESK

Heikkinen Jouni

KESK

Keränen Taisto

KESK

Leinonen Pekka

SDP

Tolonen Helka

KESK

Varajäsenet

Kortelainen Juha

VAS

Hankkila Juha

SDP

Juntunen Maija

KESK

Remes Pentti

KESK

Kemppainen Paula

KESK

Tolonen Jussi

SDP

Oikarinen Maarit

KESK

Ympäristölautakunnan puheenjohtaja

Keränen Taisto

Ympäristölautakunnan varapj.

Leinonen Pekka

Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunnassa on viisi jäsentä ja varajäsentä.

Keskusvaalilautakunnan jäsenet 1.1.–31.12.2020:

Jäsenet

Heikkinen Eero

Heikkinen Ulla

Heinonen Juhani

Kuvaja Outi

Toivanen Osmo

Varajäsenet

Remes Pentti

Saukko Tuulikki

Leinonen Pekka

Haverinen Martti

Kortelainen Juha

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja

Heikkinen Eero

Keskusvaalilautakunnan varapj.

Heinonen Juhani

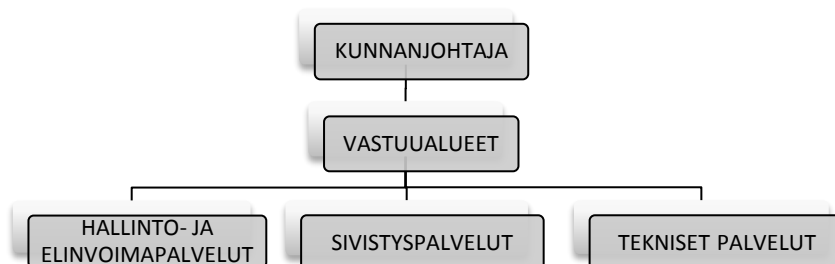
Hyrnsalmen kunnan palveluorganisaatio

Hyrnsalmen kunnan **palveluorganisaation** muodostavat seuraavat osastot: hallinto- ja elinvoimapalvelut, sivistyspalvelut ja tekniset palvelut (ks. seuraava kuva). Osastojen välisestä tehtäväjaosta ja osastojen välisestä yhteistyöstä, josta päättää kunnanhallitus, on keskusteltu hallintosäännön uusimisprosessin yhteydessä (kunnanvaltuusto hyväksyi hallintosääntöön viimeisimmät muutokset 19.3.2019; uusia tarpeita päivittää hallintosääntö kevään 2021 aikana on ilmennyt). Käytännön yhteistyötä on koordinoitu lähinnä johtoryhmätyöskentelyn kautta.

Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat tehtäväalueiden johtavat viranhaltijat, jolle on hallintosäännöissä määritelty päätösvaltaa (ks. kuva alla). Näitä ovat

- hallinto- ja elinvoimapalvelujen osalta: kunnanjohtaja, kehityspäällikkö ja hallintopäällikkö (ent. hallintosihteeri)
- sivistyspalvelujen osalta: sivistyspalvelujen osastopäällikkö, rehtorit ja varhaiskasvatuspäällikkö sekä kirjastopalvelupäällikkö
- teknisten palvelujen osalta: teknisten palvelujen osastopäällikkö, rakennustarkastaja, palveluesimies ja asuntosihteeri.

Kaikkiaan kunnan palveluorganisaatiossa työskenteli vuoden 2020 lopussa 92 henkilöä. Kunta on siis edelleen paikallisesti erittäin merkittävä työllistäjä. Vaikka osastoilla on paljon yhteistä palvelutuotantoa ja tiimejä, on niillä myös selkeät omat roolit. Sivistys- ja tekniset palvelut ovat toiminnallisten asiakaspalvelujen tuottajia ja hallinto johtaa yleistä elinvoiman ja elinkeinojen kehittämistyötä sekä organisoii operatiivisella tasolla kuntademokratiaa ja koko organisaation, myös koko kuntakonsernin, hallintoa sekä tuottaa niihin liittyviä palveluja.

1.1.3 Taloudellinen kehitys tilinpäätösvuonna

Maailman ja Suomen talouskehityksen yleispiirteitä

Vuosi 2020 on ollut hyvin poikkeuksellinen. Keväällä ympäri maailmaa levinnyt koronapandemia on mullistanut paitsi normaalin arjen myös työn ja talouden. Koronan aikana työttömyys on lisääntynyt, yrityksiä on laitettu kiinni ja asiakasvirrat ovat hiljentyneet. Toisaalta joillekin aloille pandemia on tarjonnut lisää työtä. Myös massiiviset elvytyspaketit Euroopassa ja USA:ssa ovat tukeneet taloutta ja vahvistaneet uskoa tulevaisuuteen. Ison-Britannian brexit näkyy epävakautena sekä Isossa-Britanniassa että muissa Euroopan unionin maissa, myös Suomessa. Korona on vaikuttanut yhteiskuntaamme myös monilla muilla tavoin: epävarmuus ja eristys ovat heijastuneet kaikkeen inhimilliseen elämään, niin hyvässä kuin pahassa.

Valtiovarainministeriön Suomessa tekemän selvityksen mukaan koronaviruksen aiheuttaman taudin ilmaantuvuudella ja luottamuksella talouteen on yhteys: sairaalahoidon tarpeen lisääntyminen heikentää yleistä luottamusta talouteen. Yleisen luottamuksen taas tiedetään selittävän bruttokansantuotteen kehitystä. Koronan hallinnalla saadaan siis myös talous hallintaan.

Kunnallistalous

Kuntaliiton ja Tilastokeskuksen keräämän aineiston mukaan kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2020 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden kohentuneen kahden heikon vuoden jälkeen. Koronatuet (n. 3 miljardia €) paransivat oleellisesti kuntien tulosta. Toimintakulut kasvoivat kunnassa keskimäärin 2 %, verotulot 4 % ja valtionosuudet peräti 27,2 %, lainakanta jatkoi myös kasvuun.

Hyrynsalmen kunta pääsi myös jälleen positiiviseen tulokseen, vaikka Kainuun sotekulujen jatkuva kasvu ja konsernitaseessa oleva pieni alijäämä pakottavat jatkamaan erittäin tiukkaa talouslinjaa.

Kainuun talousalueen kehitys

Vuoden 2020 Kainuun suhdanteiden kehitystä on varjostanut korona. Suhdanteet ovat heikentyneet lähes kaikilla toimialoilla, ainoastaan kaivannaistoiminnan liikevaihto kasvoi reilusti. Matkailun liikevaihto romahti erityisesti huhti-toukokuussa, mutta tämän jälkeen suuntaus oli parempaan ja lähes kaikki Kainuun kärkitoimialat kasvoivat liikevaihdon osalta. Koronatilanteesta huolimatta Kainuun työttömyysaste on maan alhaisimpia ja avoimia työpaikkoja on paljon tarjolla. Kohtaanto-ongelma on Kainuussa vain pahentunut.

Suhteellisen vahva positiivinen talousvire ei näytä, ainakaan lyhyellä aikavälillä, auttavan maakunnan väestönkehitystä. On luonnollista, että nuorten poismuuttoa opiskelupaikkojen perässä ei voida estää, mutta myöskään vasta valmistuneiden takaisin houkuttelussa ei ole toistaiseksi onnistuttu riittävän hyvin.

Hyrnsalmen kunnan toiminnan ja talouden kehitys

Hyrnsalmi edustaa Pohjois-Suomessa ja Kainuun maakunnassa tyypillistä harvaan asutun (n. 1,6 as/km²) maaseudun pientä kuntaa, jossa korkeasta kuolleisuudesta ja poismuutosta johtuva väestön väheneminen on jatkunut 1960-luvulta lähtien. Vuoden 2020 lopussa hyrnsalmelaisia oli 2199, joista reilu kolmannes on yli 65-vuotiaita ja noin 45 % eläkeläisiä. Miesten enemmisyys on selvä työikäisissä, mikä johtuu naisten herkemästä muuttoaktiivisuudesta, ja naisten osuus yli 65-vuotiaissa, mikä johtuu naisten korkeammasta keski-ikästä ja eliniästä. Alle 14-vuotiaiden osuus oli vain noin 10 %. Tällaisen kunnan palvelujen painopiste on hyvinvointi- ja sote-palveluissa, joihin resurssit on myös suunnattu. Näin ollen elin- ja vetovoiman kehittäminen vaativat luovuutta ja ulkopuolista hankerahoitusta. Kunnan työllisyystilanne on parantunut nopeasti, mutta rakenteellinen työttömyys on edelleen suhteellisen korkea, erityisesti yli 60-vuotiaissa. Tämä edellyttää myös kunnalta toimia ongelman ratkaisemisessa.

Hyrnsalmen kunta sai taloutensa kuntoon vuosien 2017–2020 aikana. Vaikka kunnan taloudellinen liikkumavara on hieman parantunut, sen on varauduttava siihen, että yhä suureneva osa resursseista kuluu jatkossakin sosiaali- ja terveyspalveluihin – tämän osoitti myös vuoden 2020 sotekulujen reilu ylitys (Hyrnsalmen osalta n. 0,9 M €) suhteessa talousarvioon. Tilanteen tervehtymiseksi on vuosittain ollut syytä ottaa käyttöön uusia keinoja lakisääteisten palvelujen turvaamisessa ja elinvoiman vahvistamisessa.

1.1.4 Olennaiset muutokset Hyrnsalmen kunnan toiminnassa ja taloudessa

Vanhusvaltaisen kunnan elinkeinorakenne on luonnollisesti nykyisellä palvelumallilla julkis palvelupainotteinen, joka näkyy kunnan suurena roolina paikallisyhteisössä – sekä palvelujen tuottajana että työllistäjänä. Kunnan budjetin varassa operoivat kunta ja sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä ovat selvästi kunnan suurimmat työllistäjät. Noin 60 % kunnan budjetista kuluu sosiaali- ja terveyspalveluihin, viidennes perusopetukseen ja sivistykseen sekä loput erilaisiin teknisiin palveluihin ja elinvoiman kehittämiseen sekä hallintoon.

Kunnan organisaatio on toiminut pitkään säästöohjelman aiheuttamassa paineessa, koronavuonna käytiin myös henkilöstöä koskeneet YT-neuvottelut, mutta lomautuksilta loppulta vältyttiin, koska valtio lisäsi kesken vuoden oleellisesti valtionosuuksia, noin 600 000 € ja lisäksi saatiin omalla hakemuksella harkinnanvaraista valtionosuutta 315 000 €. Tilanne on siis hallinnassa, jonka osoittaa se, että kunta ja oma kuntakonserni on tehnyt positiivisen tilinpäätöksen joka vuosi kuluvana valtuustokautena.

Toimintaympäristöstä nouseviin haasteisiin on vastattu Hyrnsalmella edelleen yhtenäistämällä organisaatiota ja puuttamalla ei lakisääteisten palvelujen priorisointiin ja tasoon.

Myös velkaantuminen on pidetty kurissa – investointeja on toteutettu viime vuosina erittäin harkitusti. Kunta on tällä hetkellä lähes velaton, mikä antaa mahdollisuuksia uusille investoinneille.

1.1.5 Hyrynsalmen kunnan henkilöstö

Henkilöstön määrä ja rakenne

Hyrynsalmen kunnan palveluksessa oli 31.12.2020 yhteensä 92 henkilöä, joista vakinaisessa työsuhteessa oli 65 (3 osa-aikaista) ja määräaikaisia 26 (sijaisuuksia 9 henkilöä, palkkatuella 1 henkilö, sivutoiminen 1 henkilö).

Seuraavat taulukot ja kuvat osoittavat henkilöstön työsuhteiden luonteen, ikääntymisen ja työsuhteiden keston sekä eläkkeelle siirtymisen.

Palvelussuhteen luonne

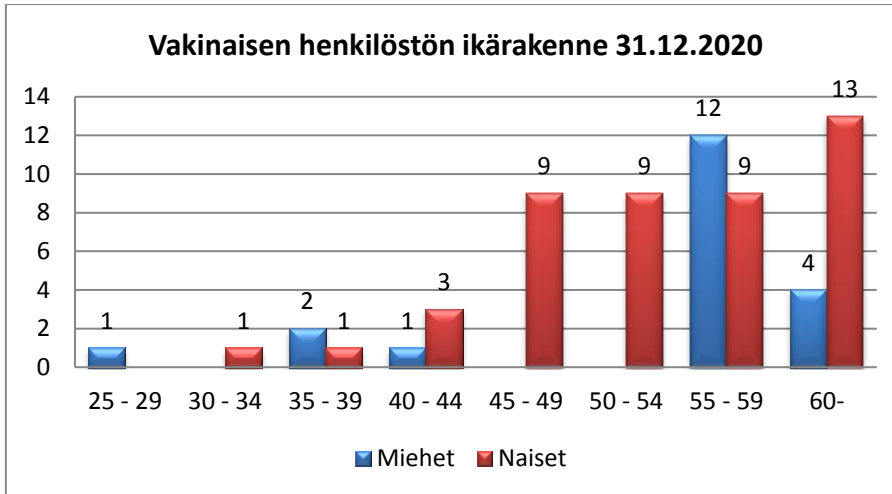
Henkilöstö	31.12.2020	31.12.2019	Muutos
Toistaiseksi voimassa oleva	65	65	0
Määräaikainen	26	25	+1
Palkkatuki	1	2	-1
Yhteensä	92	92	0

Päätoimisuus

Henkilöstö 31.12.2020	Hallinto- ja elinvoimapaalvelut	Sivistyspalvelut	Tekniset palvelut	Yht.
Kokoaikatyö (vak.)	5	30	27	62
Osa-aikatyö (vak.)		3		3
Kokoaikatyö (määräaikainen)	3	16	5	22
Osa-aikatyö (määräaikainen)	1			1
Sivutoimi (määräaikainen)		1		1
Kokoaikatyö (palkkatuki)			1	2
Osa-aikatyö (palkkatuki)				1
Yht.	9	50	33	92

Ikärakenne

Henkilöstö (vakinaiset) on naisvaltainen ja keski-ikä on naisilla 53,4 vuotta ja miehillä 54,2 vuotta. Vakinaisista henkilöistä naisia oli 45 ja miehiä 20.

Eläkkeelle siirtyminen

Vuoden 2020 aikana on 1 henkilö siirtynyt työkyvyttömyyseläkkeelle.

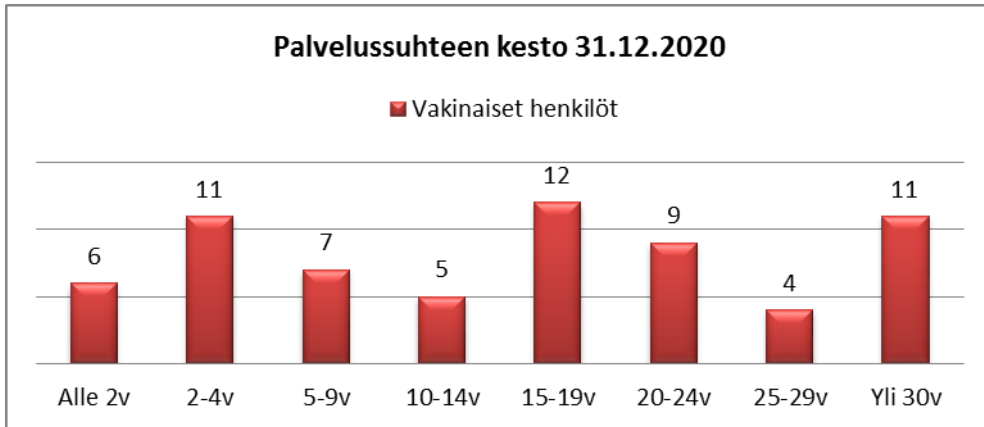
Eläkemuoto	2017	2018	2019	2020
Kuntoutustuki			1	
Vanhuuseläke	4	2	5	
Työkyvyttömyyseläke				1
Yhteensä:	4	2	6	1

Kuntien eläkevakuutuksen (Keva) ennusteen (2/2021) mukaan joka kolmas kuntatyöntekijä eli yli 170 000 työntekijää jää eläkkeelle seuraavien kymmenen vuoden aikana. Myös työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyy suuri määrä työntekijöitä mm. hoitoalalla. Terveys- ja hoitoalan lisäksi eläköityminen on suurta mm. opettajien, yleissihteerien ja kiinteistönhuollon työntekijöiden ammattiryhmissä sekä perhepäivähoitajilla, lastenhoitajilla ja lastentarhanopettajilla. Erityisesti pienissä kunnissa eläköitymisen osuus työntekijöistä on suuri. Hyrynsalmella kuntatyöntekijöiden eläköityminen on ennusteen mukaan suhteellisesti Suomen kuntien toiseksi suurinta: vanhuuseläkkeelle on jäämässä 46,8 prosenttia ja työkyvyttömyyseläkkeelle 5,6 prosenttia työntekijöistä kymmenessä vuodessa.

Eläköitymistä pelätään heikentävän kuntien palvelutuotantokykyä erityisesti väestöään menettävillä alueilla ja johtavan palveluiden keskittymiseen suuriin kaupunkeihin. Valtiohallinnon keinoja varautua tilanteeseen ovat mm. eläkkeelle siirtyneiden työntekijöiden kannustaminen osallistumaan työelämään esim. verohelpotuksin, koulutusmäärien lisääminen kriittisillä aloilla sekä työperäisen maahanmuuton tukeminen. Kunnassa voidaan pyrkiä suunnitelmallisesti edistämään työntekijöiden työkykyä siten, etteivät he eläköityisi ainakaan ennaikaisesti, parantamaan työntekijöiden mahdollisuuksia kehittää omaa osaamistaan työn ohella sekä kehittämään työn tekemisen tapoja ja edellytyksiä (mm. etätö) rekrytointimarkkinoiden laajentamiseksi.

Vakinaisen henkilöstön palvelussuhteen kesto

Kunnassa työskentelee suhteellisen kokenut henkilöstö, jonka seuraava asetelma ja kuva osoittavat.

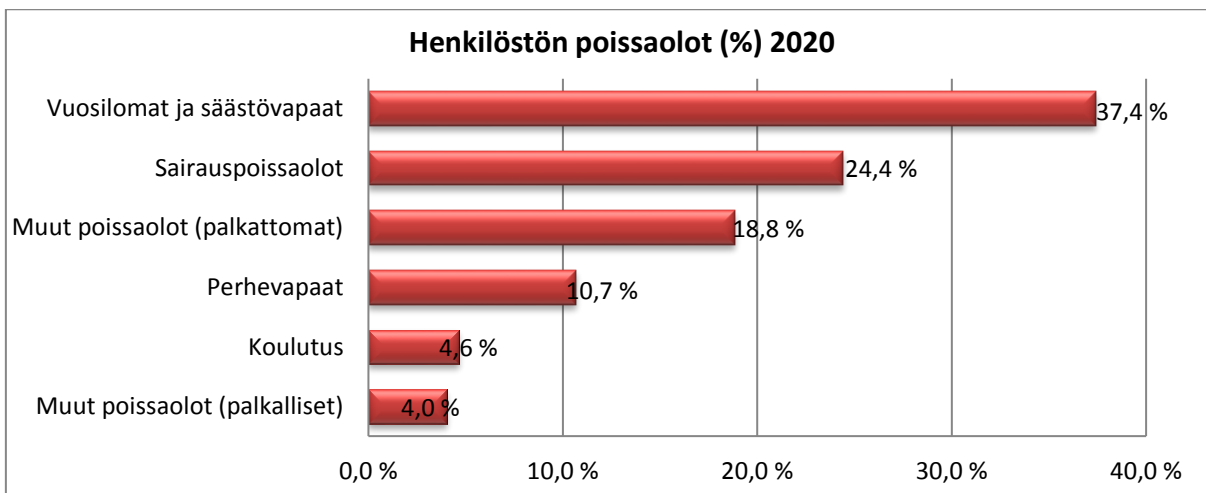

Työaika ja työpanos

Seuraava taulukko ja kuva (henkilöstön poissaolotyöpäivät v. 2020) kuvaavat hyvin ikääntyvän työyhteisön tilannetta, jossa yksittäiset pitkät sairauslomamat ja pitkät vuosilomat vaikuttavat poissaolopäiviin ja työhön osallistumiseen. Sairauspoissaoloja oli 14,9 päivää/henkilö/vuosi, mikä on jonkin verran kunta-alan keskiarvoa vähemmän (keskiarvo vuonna 2019 oli 16,5 päivää).

Palkalliset ja palkattomat poissaolot

Poissaolot 2020	Hallinto-, elinvoima- ja sivistyspalvelut	Tekniset palvelut	Työpäivät yhteensä
Muut poissaolot (palkalliset)	157	69	226
Koulutus	244	17	261
Perhevapaat	592	7	599
Muut poissaolot (palkattomat)	783	274	1057
Sairauspoissaolot	856	515	1371
Vuosilomat ja säästövapaat	1096	1005	2101
Yhteensä	3728	1887	5615

- *Muut poissaolot* (palkattomat) sisältää määräaikaisen kuntoutuksen, yksityisasian, toisen viran hoidon jäsenyhteisön ulkopuolella, toisen viran hoidon samassa jäsenyhteisössä ja vuorotteluvapaan.
- *Muut poissaolot* (palkalliset) sisältää kunnallisen luottamustoimen, kuntoutuksen (palkallinen), reservin kertausharjoituksen, palkallisen merkkipäivän, palveluaikavapaan, virkamatkan ja ylityövapaan.
- *Perhevapaat* sisältää hoitovapaan, isyysvapaan, tilapäisen hoitovapaan ja vanhempainvapaan.

Osaamisen kehittäminen ja johtaminen

Johtoryhmätyöskentelyn ja laajennetun johtoryhmän sekä poikkeusolojen johtoryhmän kautta on hallittu koronatoimia, edistetty strategista näkemystä ja uuden oppimista kuntaorganisaatioissa ja koko konsernissa. Opiskeluun on kannustettu, erityisesti uusilla etäopiskelu välineillä, koska oppimista tukeva organisaatio mahdollistaa muuttuvassa toimintaympäristössä selviytymisen.

Kunnan tehokas ja tuloksellinen toiminta edellyttää:

- yhteistä näkemystä tulevaisuudesta – yhteistä visiota, joka on kirjattu vuosittaiseen talousarvioon ja toimintasuunnitelmaan, on yhdessä konkretisoitu kaikessa palvelutuotannossa
- tehokasta tiimitoimintaa ja viestintää sekä oppimista – on parannettu uusilla viestintävälineillä (ICT-uudistus ja koulutukset sekä etätöiden käyttöönotto)
- henkilökohtaista pätevyyttä ja motivaatiota sekä ymmärtämystä kunnan palveluprosesseista ja perustehtävästä – on koronan keskellä jouduttu pohtimaan ja kiteyttämään, jopa YT-prosessin kautta
- keskustelevaa ja aktiivista johtamista – on edistetty kiinnittämällä huomiota esimiestyöhön kaikilla tasoilla.

Työn vaatavuuden arviointi on otettu käyttöön koko organisaatioissa vuoden 2020 alusta, mikä helpottaa toimenkuvien ja tiimien rakentamista sekä tehtäväkohtaisten palkkojen täsmentämistä.

Terveydellinen toimintakyky ja hyvinvointi

Sairaudesta johtuvat poissaolot indikoivat hyvin toimintakykyä. Vuoden 2020 aikana kerätyi sairaudesta ja tapaturmista aiheutuvia poissaolopäiviä yhteensä 1371 päivää, mikä on peräti 400 päivää enemmän kuin edellisvuonna (971 päivää). Lisääntyneet sairauspoissaolot lisäsivät osaltaan henkilöstön työkuormaa, erityisesti kun keväällä alkaneiden yhteistoimintaneuvotteluiden vuoksi sijaisia palkattiin aiempaa vähemmän. Henkilöstön jaksamista tuettiin kehityskeskusteluilla ja henkilökohtaisilla työnohjauksilla sekä erillisellä työyhteisöselvityksellä.

Palkkaus ja henkilöstökustannukset

Palkkausjärjestelmän kehittäminen kannustavaan ja työn vaatavuuden arviointia (TVA) hyödyntävään suuntaan aloitettiin tehtävien vaatavuuden arvioinnilla 2019 ja tehtävän vaatavuuden arviointiin (TVA) perustuva palkkaus otettiin käyttöön vuoden 2020 alusta. TVA –prosessin tuloksena laadittiin palkkaohjelma v. 2020–2021. Periaatteena palkkaohjelmassa on, että olemassa olevia palkkoja ei lasketa, vaan korotetaan laskennallisesti tehtäväkohtaisesta palkasta eroavia palkkoja. Vuoden 2020 palkkasumman korotus on ollut ohjelman johdosta 11 685,84 € ilman sivukuluja ja johtoryhmän palkkoja.

Henkilöstökulut pienenevät edellisestä vuodesta 2,5 % palkankorotuksista huolimatta. Palkkasumman pieneneminen johtui pääosin vähäisemmästä sijaisten palkkaamisesta

sekä pitkien sairauslomien aiheuttamasta palkanmaksun keskeytymisestä. Liitteenä on henkilöstökuluja osoittava taulukko (liitetieto luvussa 4.5).

1.1.6 Ympäristöasiat

Ympäristö on Hyrynsalmen strategisessa kehittämisessä vahvuus ja ehdoton matkailun ja asumisen vetovoimatekijä, ja siitä pidetään hyvää huolta. Seuraavat ympäristöasiat olivat kunnan toiminnassa toimintakertomusvuonna huomionarvoisia:

- Ahvenlamminkankaan suljettu kaatopaikka on kunnan velvoitetarkkailussa.
- Kainuun pilaantuneista maa-alueista ja niiden kunnostustarpeesta tehtyä selvitystä toimeenpannaan suunnitelman mukaan.
- Jätehuolto, jätteiden lajittelu ja kierrätys ovat jatkuvan kehittämistyön kohteena; erityisesti matkailukeskuksessa, jossa kierrätys ja kestävyys ovat mainetekijöitä.
- Jätevedenpuhdistamo toimii moitteettomasti ja vastaanottaa myös kasvavan Uk-kohallan matkailukeskuksen jätevedet. Muutaman vuoden takainen tykkylumi-kriisi vauhditti varautumisen suunnittelua: kunnassa ja kuntakonsernissa on varauduttu myös pitkien sähkökatkosten aiheuttamiin ongelmiin veden jakelussa ja jätevesihuollossa.
- Ilmanlaatu Hyrynsalmella on hyvä, eikä uhkatekijöitä tällä sektorilla ole.
- Energiaa säästetään esimerkiksi siirtymällä Led-valaistukseen uusissa- ja korjauskohteissa, askel askeleelta.
- Uusiutuvaan energiaan alueella ja kuntakonsernissa satsataan: tuulivoima, bioenergia ja vesivoima ovat vahvoilla, ja öljyn käyttöä kunnan kohteissa tarkastellaan kriittisesti ja pyritään vähentämään.

1.1.7 Hallinnon ja asioiden hallinnan riskit

Suomalainen hallintokulttuuri on oikeudenmukainen, tasapuolinen ja tehokas. Kunta on erittäin vahva paikallinen taloudellinen toimija, joten vaikutusvallan ja taloudellisen vallan väärinkäytösten riskit ovat myös kunnassa olemassa. Potentiaaliset riskit, joita seurataan, voivat olla seuraavan tyyppisiä:

- virka-aseman väärinkäyttö ja virkavelvollisuusrikkeet
- yhteisten varojen tuhlaileva käyttö
- luottamusaseman tai luottamuksellisen tiedon väärinkäyttö
- erilainen uhkailu, painostus tai suosinta
- lakien ja määräysten kiertäminen
- velvollisuuksien laiminlyönti ja asioiden viivyttely sekä salailu
- johtamisen ongelmat.

Keskeisimpänä riskialueena voidaan Hyrynsalmen kunnassa pitää julkisia hankintoja ja niihin liittyen tarjouskilpailuja. Myös ohut organisaatio on riski, koska asioiden valmistelu ja hoitaminen ajallaan sekä riittävin faktaperustein (hyvän hallinnon periaatteilla) voi vaarantua esim. koronakaranteenien, sairaus- tai vuosilomien takia.

1.1.8 Arvio tulevasta kehityksestä

Kainuun aluetaloudella menee tällä hetkellä olosuhteisiin nähden hyvin. Suhteellisen hyvä työllisyysaste, alhainen työttömyys ja jopa pula osaavasta työvoimasta on Kainuussa jo kasvua uhkaava pullonkaulatekijä, ainakin vahvimalla kasvualalla, kaivosteollisuudessa, ja siihen tukeutuvissa palveluissa. Rekrytointiongelmat eivät vielä erityisemmin vaivaa Hyrynsalmea, mutta osaavan työvoiman saanti vaatii ennakkointia, jolla tulevat ongelmat kyetään ratkaisemaan jo ennen niiden kärjistymistä. Hyrynsalmen kunnasta jää eläkkeelle seuraavan viiden vuoden sisällä noin neljännes työntekijöistä.

Hyrnsalmen osalta kehityskulut ovat seuraavat:

1. Väestö on jo nyt suhteellisen ikääntynyt ja ikääntyy edelleen, mikä vaikuttaa kunnan palvelutarpeeseen, taloudelliseen perustaan (veronmaksukyky ja työvoiman tarjonta) ja elinvoimaan. Työikäisten määrä laskee edelleen ja eläkeläisten osuus voi pitkällä aikavälillä kasvaa jopa lähelle puolta kunnan väkiluvusta.
2. Hyrnsalmen talousalueen työpaikkaomavaraisuus on suhteellisen hyvä (n. 70 %). Elinkeinorakenne on kuitenkin mikroyritys- ja julkispalvelupainotteinen, mikä toisaalta lisää stabiiliutta, mutta toisaalta siihen kohdistuu myös suuria muutospaineita erityisesti kilpailukykyyn ja vetovoiman näkökulmasta. Matkailun kehittyminen turvaa alueella hyvät virkistys- ja kaupalliset palvelut.
3. Hyrnsalmen kunta ja kuntakonserni kykenevät kattamaan taseen kertyneen alijäämän jo nykyisellä tulorakenteella vuoden 2021 loppuun mennessä. Sote-kustannusten hallitsematon nousu on kuitenkin suurin haaste koko kainuulaiselle kuntatalouden kantokyvyille.
4. Jatkossa on tärkeää, että palvelujen kustannusten kattaminen tapahtuu pääosin vaakaan ja tasapainoisen, ennustettavan tulorahoituksen kautta. Tuulivoiman ansiosta verotulojen kasvu on ollut hyvä viime vuosina ja suunnitelmien ja valmistelussa olevien hankkeiden mukaan kasvu tulee jatkumaan.

1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Valtuusto hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen kokouksessaan marraskuussa 2019, joten ohje on ollut käytössä koko tilinpäätös- ja toimintakertomusvuoden. Myös vakuutus katselmus toteutettiin marraskuussa vakuutusyhtiö If:in kanssa.

Hyrnsalmen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntakonsernin hyvää hallintoa ja johtamista, toiminnan ohjausta ja palvelujen laadun varmistamista. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta koskevat kaikkia kuntakonsernin toimielimiä ja johtoa sekä kaikkea kuntakonsernin toimintaa, josta kunta vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden veloitteiden myötä osana päivittäistehtäviä ja toimintaprosesseja.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudella varmistetaan, että tavoitteet saavutetaan, toiminta on lakien, sääntöjen, ohjeiden ja päätösten mukaista, voimavarat ovat tuloksellisessa käytössä, omaisuus on turvattu sekä johdon saama informaatio on oikeaa, tarkoituksenmukaista ja oikea-aikaista.

Yleisesti voidaan todeta, että sisäinen valvonnan ja riskienhallinta on tyydyttävässä kunnossa.

Kunnan ja kuntakonsernin riskit jaetaan *strategisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin, taloudellisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin*.

Strategisina riskeinä Hyrnsalmen kunnassa voidaan pitää valtuuston hyväksymien strategisten tavoitteiden toteuttamista uhkaavia riskejä, kuten väestörakenteesta ja toimintaympäristön muutoksista aiheutuvia riskejä. Lakisääteiset palvelut pystymme tuottamaan nykyisillä talous- ja henkilöstöresursseilla, mutta kunnan elinvoimaan ja pitovoimaan tähtääviä toimintoja tehdään valikoidusti resurssien puitteissa.

Toiminnallisia riskejä on tunnistettavissa päivittäisessä toiminnassa ja prosesseissa. Henkilöstöresurssit ovat talouden sopeuttamistoimien takia vajaat, eikä eläköityneiden henkilöiden tilalle ole palkattu uusia resursseja. Osaaminen on kapea-alaista ja keskittynyt yksittäisille henkilöille, jonka takia riskinä on erityisesti pitkien loma-aikojen ja pois-

saolojen sijaistaminen. Myös lainsäädäntömuutokset kuormittavat henkilöstöä lisäämällä työmäärää. Kuntayhteistyö ja kuntien yhteiset resurssit näkyvät päivittäisessä toiminnassa kaikilla hallinnon aloilla.

Kunnan toimintaan liittyviä rahoitusriskejä ovat muun muassa verotulojen ja valtionosuuksien muutokset. Rahoitusmarkkinoilla korkoriskit ovat ennusteiden mukaan vaakaat, mikä tukee kunnan pientä lainakantaa, mutta antavat samalla väljyyttä myös uusille investoinneille.

Vahinkojen varalta vakuutukset ovat ajan tasalla. Uusi työsuojelupäällikkö nimettiin vuoden 2021 alussa.

Kunnan toimintaa ja päätösten toimeenpanoa viivästyttävät valitukset eri oikeusasteisiin ja myös markkinaoikeuteen, jossa tilinpäätösvuoden aikana riitautettuja alueurakointikilpailutukseen liittyviä asioita on edelleen käsitellyssä.

Erityisiä riskejä, jotka voivat johtaa jopa oikeudenkäynteihin:

- Yritys on esittänyt sopimusrikkomukseen viitaten vahingonkorvausvaatimuksen (55 000 €), joka tuli vuoden 2020 lopussa ja johon on vastattu seuraavasti vuoden 2021 alussa: *Hyrnsalmen kunta kiistää syyllistyneensä sopimusrikkomukseen, ja lisäksi kunta kiistää vahingonkorvausvaatimuksen sekä perusteeltaan että määrältään.*
- Vuoden 2019 tilinpäätöksessä kirjattiin seuraava epäselvä saatava alas: Ki Oy Sawnaworld Ukkohalla Ab, saatava 69 742,37 € on riitautettu ja siitä on pyydetty kunnalle lausunto asianajotoimistolta 11.7.2018. (Lausunto on toimitettu myös tilintarkastajalle vuoden 2018 aikana.) Lausunnon arvion perusteella on mahdollista, joko neuvotteluteitse tai käräjäoikeuden kautta, saada ainakin osa saatavasta perittyä kunnalle, mutta riskinä myös on, että prosessi ei tuota muuta kuin kuluja. Asia on ollut vireillä vielä vuoden 2020 aikana, vaikka yrityksen toiminta on käytännössä lakannut jo vuonna 2019 ja verohallinnon perustietojenkin mukaan 16.3.2020.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä kunnan ja kuntakonsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla varmistetaan, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lakia, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja erilaiset resurssit turvataan.

Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat omalla vastualueellaan sisäisen valvonnan toteuttamisesta ja raportoinnista. Riskienhallinta on osa kunnanhallituksen työskentelyä (esimerkiksi saatavat ja sopimusrikkomukset käydään läpi lähes joka kokouksessa).

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen:

1. Hallinto ja johtaminen

Kunnalla on ajantasainen ohjeistus henkilöstöä ja henkilöstön toimintaa ohjaavien periaatteiden osalta. Työyhteisön työkyvyn ylläpitäminen ja työhyvinvoinnin kehittäminen on otettu yhdeksi painopistealueeksi. Osaamisen jakamiseen ja toimiviin sijaisjärjestelyihin panostetaan ohuen henkilöstöorganisaation takia. Henkilöstön on myös itse huolehdittava oman osaamisensa ylläpitämisestä.

Hallituksen asettamia talousarvion täytäntöönpano-ohjeita on noudatettu ja talouden sopeuttamistoimia on jatkettu suunnitelmallisesti, myös YT-prosessi vietiin läpi kevään ja kesän 2020 aikana. Kuntastrategian tavoitteet päivitettiin talousarvioprosessin yhteydessä.

2. Riskienhallinta

Toiminnalliset riskit ja rahoitusriskit on tunnistettu ja ne otetaan päivittäisessä työssä huomioon. Riskienhallinnan päivittäisestä toiminnasta vastaavat kunnanjohtaja, osastopäälliköt ja esimiehet. Ohjeistusta yhtenäistetään ja toimintaa kehitetään edelleen hallintosäännön seuraavan tarkistuksen yhteydessä.

3. Valvontatoimenpiteet

Kaikkien päätösten toimeenpanossa kiinnitetään erityistä huomiota ripeyteen, tehokkuuteen ja tietoturvaan. Poikkeamiin puututaan ja ohjeistusta tarkennetaan tarvittaessa (esim. matkustusohje on hyväksytty hallituksessa marraskuussa 2019, etätyöohje keväällä 2020 ja viestintäsuunnitelma syksyllä 2020). Sopimushallintaan ja hankintoihin tulee kiinnittää edelleen erityistä huomiota, myös hankintakoulutusta on syytä järjestää.

4. Tieto ja tiedonvälitys

Henkilöstön osaamista tulee kehittää erityisesti sähköisten työkalujen osalta. Kunnanjohtaja vastaa hallintosäännön mukaan viestinnästä, käytännön viestintään ei ole tällä hetkellä nimettyä henkilöä, mutta hyväksytyssä viestintäsuunnitelmassa on kuvattu periaatteet viestinnän kehittämiseksi ja viestintätiimin nimeämiseksi. Kunnassa on siis erillinen viestintäsuunnitelma (hallintosäännön linjausten lisäksi), joka ohjaa niin sisäistä kuin ulkoistakin viestintää. Jatkossa lainsäädäntö lisää tietoon, tietosuojaan ja digitalisaatioon asetettuja vaatimuksia entisestään.

5. Seuranta

Todettujen valvontatoimien ja toimintatapojen osalta dokumentoinnissa on vielä kehittämistä, vaikka käytännön toiminta onkin vastuullista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje hyväksyttiin valtuustossa vuoden 2019 lopussa, ja sitä on sovellettu tämän jälkeen.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kehitetään siten, että hyväksytyt ohjeet ja periaatteet otetaan käytäntöön niiden saatua lainvoiman. Hallintosääntö päivitetään erityisesti vuonna 2020 hyväksytyjen ohjeiden osalta, myös kuntastrategiaa tarkennetaan ja siitä tiivistetään erillinen oma suunnitelma (nyt se on osa toimintaa ja taloussuunnitelmaa). Erityistä huomiota kiinnitetään jatkossa myös talousarvion ja toiminta- sekä taloussuunnitelman laadintaprosessiin ja rakenteeseen siten, että toiminnan ja tulosten arviointi sekä seuranta ja mittaaminen helpottuvat. Toimintaa on kehitetty ja kehitetään siten, että jokainen voi omassa työssään ottaa entistä paremmin huomioon kuntakonsernin strategiset tavoitteet ja toimia niiden suuntaisesti. Suunnittelun alla oleva intranet-alusta tulee helpottamaan tätä työtä jo keväällä 2021.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tulos oli 438 000 euroa **ylijäämäinen**, mitä voidaan pitää näissä oloissa erinomaisena tuloksena (ks. seuraava taulukko). Myös koko kuntakonsernin tulos oli 528 000 euroa ylijäämäinen, vaikka soten alijäämä Hyrynsalmen osalta oli noin 895 964 euroa. (Tulokseen liittyy Kainuun soten vuosien 2015–2018 maksuosuuden takautuva

kuntien välinen muutosriski, tämänhetkinen arvio on 384 649 €; tämä huonontaisi tuloksen noin + 50 000 euroon.)

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut		
	2020	2019
	1000 €	1000 €
Toimintatuotot	2 245	2 209
Toimintakulut	-20 473	-20 376
Toimintakate	-18 228	-18 167
Verotulot	8 051	8 145
Valtionosuudet	11 034	11 004
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	8	3
Muut rahoitustuotot	10	22
Korkokulut	-9	-14
Muut rahoituskulut	-3	-2
Vuosikate	863	991
Poistot ja arvonalentumiset	-477	-487
Tilikauden tulos	386	504
Tilinpäätössiirrot	52	52
Tilikauden ylijäämä €	438	556
 TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	11,0	10,8
Vuosikate/Poistot, %	180,8	203,3
Vuosikate, € / asukas	393	436
Asukasmäärä	2199	2273

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma osoittaa kunnan kassanhallinnan tasapainoiseksi. Toiminnan rahoitus ja sen tunnusluvut ovat hyvät, kun vuosikate on reilusti positiivinen ja ylittää selvästi pois-
tot (ks. seuraava taulukko).

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut		
	2020	2019
	1000 €	1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	863	991
Tulorahoituksen korjauserät	-3	-5
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-422	-333
Rahoitusosuudet investointeihin	179	34
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3	5
Toiminnan ja investointien rahavirta	620	692
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkääikaisten lainojen vähennys	-465	-465
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset	628	-530
Rahoituksen rahavirta	163	-995
Rahavarojen muutos	783	-303
<i>Rahavarojen muutos</i>		
Rahavarat 31.12., 1.000 €	2 115	1 332
Rahavarat 1.1., 1.000 €	1 332	1 635
	783	-303
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirta 5 vuodelta,	3 152	3 055
Investointien tulorahoitus, %	355,5	331,1
Lainanhoitokate	1,8	2,1
Kassan riittävyys, pv	36	23
Asukasmäärä	2199	2273

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Kassan riittävyys, pv, ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Rahoitusasemassa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia (ks. seuraava taulukko). Huomionarvoista on, että peruskunnan lainamäärä on pieni; lisäksi kunnalla on jopa taaseissa kertynyttä ylijäämää (soten alijäämän tasauksen jälkeenkin).

Tase ja sen tunnusluvut					
VASTAAVAA	2020	2019	VASTATTAVAA	2020	2019
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	14 316	14 552	OMA PÄÄOMA	11 702	11 265
Aineettomat hyödykkeet	148	148	Peruspääoma	10 129	10 129
Muut pitkävaikuttavat menot	148	148			
Aineelliset hyödykkeet	8 745	8 981	Ed. tilik.ylijäämä	1 135	580
Maa- ja vesialueet	2 123	2 123	Tilikauden ylijäämä	438	556
Rakennukset	5 913	6 270	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET- VARAUKSET	668	720
Kiinteät rakenteet ja laitteet	492	445	Poistoero	668	720
Koneet ja kalusto	121	99			
Muut aineelliset hyödykkeet	9	9			
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	87	35	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	13	13
Sijoitukset	5 423	5 423	Lahjoitusrahastojen pääomat	13	13
Osakkeet ja osuudet	5 423	5 423			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	13	13	VIERAS PÄÄOMA	4 781	4 593
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	13	13	Pitkäaikainen	413	878
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	413	878
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 835	2 026	Lyhytaikainen	4 368	3 715
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 365	2 365
Saamiset	720	694	Saadut ennakot		5
Pitkäaikaiset saamiset	334	334	Ostovelat	424	390
Lainasaamiset	334	334	Muut velat	91	87
			Siirtovelat	1 488	868
Lyhytaikaiset saamiset	386	360	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	17 164	16 591
Myyntisaamiset	185	158			
Lainasaamiset	16	30			
Muut saamiset	59	73			
Siirtosaamiset	126	99			
Rahat ja pankkisaamiset	2 115	1 332	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	17 164	16 591	Omavaraisuusaste, %	72,2	72,4
			Suhteellinen velkaantuneisuus-%	22,3	21,4
			Kertynyt ylijäämä, 1000 €	1 573	1 135
			Kertynyt ylijäämä, €/asukas	715	500
			Lainakanta 31.12., 1000 €	2 778	3 244
			Lainakanta 31.12., €/asukas	1 263	1 427
			Lainat ja vastuut, 31.12.	2 819	3 321
			Lainat ja vastuut, €/asukas	1 282	1 461
			Asukasmäärä	2199	2273

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. 50 %:n ja sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus -luku kertoo kuinka monta prosenttia kunnan käyttötu-
loista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksuun.

1.5 Kokonaistulot ja -menot

Hyrynsalmen kunnan kokonaistulot ja -menot on esitetty seuraavassa taulukossa, joka osoittaa mistä rahat ovat tulleet ja mihin ne on käytetty (ks. seuraava taulukko).

Kunnan kokonaistulot ja -menot		2020	
TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	2 245	Toimintakulut	20 473
Verötulot	8 051		
Valtionosuudet	11 034	Korkokulut	9
Korkotuotot	8	Muut rahoituskulut	3
Muut rahoitustuotot	10	Tulorahoituksen korjaukset	3
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	179	Investointimenot	422
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	465
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
Kokonaistulot yhteensä	21 530	Kokonaismenot yhteensä	21 375
Kokonaistulot	21 530	Muut maksuvalmiuden muutokset	628
Kokonaismenot	21 375	Kassavarojen muutos	783
Nettomenot	155		155

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kuntalain 68 §:ssä on säädetty konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta ja sisällöstä sekä niihin liittyvistä poikkeuksista. Konsernitilinpäätöksen sisältöä on aiemmasta laajennettu käsittämään konsernitaseen lisäksi konsernituloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot. Tavoitteena on, että konsernitilinpäätös antaa pelkkää konsernitasetta laajemmän kuvan kuntakokonaisuuden taloudellisesta asemasta ja tilikauden tuloksesta (ks. myös luku 3.4). Kunnan ja kuntayhtymän, joka kuntalain tarkoittamalla tavalla muodostaa tytäryhteisöineen kuntakonsernin, tulee laatia konsernitilinpäätös.

Konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus ratkaistaan sen perusteella, vallitseeko kunnan ja jonkun toisen yhteisön välillä konsernisuhde. Konsernisuhde perustuu kirjanpitolain tarkoittamaan määräysvaltaan toisessa yhteisössä. Konsernisuhde voi syntyä äänivallan enemmistön tai muun tosiasiallisen määräysvallan perusteella. Konsernitilinpäätöksen laadintavelvollisuus koskee mainitulla perusteella jokaista kuntaa ja kuntayhtymää, jolla on yksi tai useampia tytäryhteisöjä. Kunnan on laadittava täydellinen konsernitilinpäätös, jos sen tytäryhteisöjen liikevaihto tai sitä vastaava tuotto yhteensä ylittää 200 000 euroa tai jos sen tytäryhteisöjen osuus konsernitaseesta on yli kolmasosan. Hyrynsalmen kunnan siis tulee lain mukaan laatia konsernitilinpäätös.

Täydellinen konsernitilinpäätös kuvaa kuntakonsernin toiminnan tulosta ja taloudellista asemaa siten kuin konserniyhteisöt olisivat yksi kirjanpitovelvollinen. Konserniyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain mukaisesti kuntaa emoyhteisönä ja sen tytäryhteisöjä. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään myös kuntayhtymät, joissa kunta tai kuntayhtymä on jäsenenä.

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Seuraava taulukko sisältää 31.12.2020 tilanteessa Hyrynsalmen kuntakonserniin sisältyvät yhteisöt.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä		
31.12.2020		
Yhdistelty konsernitilinpäätökseen		
Tytäryhteisöt	Yhdistelty (kpl)	Omistusosuus
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3	
As Oy Kivöntaito		100 %
Kt Oy Ahmahaka		100 %
Kt Oy Hyrynsalmen Virastotalo		100 %
Muut yhtiöt	1	
Vesi-Mega Oy		100 %
Kuntayhtymät	3	
Kainuun Jätehuollon Ky		3,98 %
Kainuun Liitto		3,72 %
Kainuun sote Ky		3,99 %
Yhteensä	<u>7 kpl</u>	

Kunnan kannalta keskeisimmät ja suurimmat tytäryhteisöt ovat Kainuun sote kuntayhtymä, vesi- ja lämpöyhtiö Vesi-Mega Oy ja Kiinteistö Oy Ahmahaka. Pienet muut yhtiöt ja suhteellisen pienet osuudet kuntayhtymissä ovat konsernin kannalta vähemmän merkityksellisiä (ks. Taulukko yllä).

Yleisesti voidaan todeta, että konserni on suhteellisen hyvässä toiminnallisessa ja taloudellisessa kunnossa. Myös Kiinteistö Oy Ahmahakaa on tervehdytetty onnistuneesti viime vuosina. Toimintaa on kehitetty yhteistyössä ja peruskunnan tuella (osa kehityspäällikön työpanoksesta yhtiön käytössä). Muilla yhtiöillä ei ole ongelmia toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen suhteen, kuten jatkossa esitetyt tiiviit kuvaukset osoittavat.

Kiinteistö Oy Ahmahaka

Tavoitteet 2020 ja tavoitteiden toteutuminen:

Yhtiön tehtävänä on ollut vuokrata omistamiaan vuokra-asuntoja ja kehittää asumispalveluja Hyrynsalmen kunnan alueella.

Strategisena tavoitteena vuodelle 2020 on ollut suhteuttaa asuntojen määrä vastamaan kysyntää. Vuoden 2020 aikana asuntojen käyttöaste vaihteli 65-70 prosentin välillä. Asuntojen vuokrausaste kasvoi koko vuoden aikana hieman

Toiminnallisena tavoitteena vuodelle 2020 on ollut tehokas vuokraustoiminta yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa, jossa on onnistuttu kohtalaisesti tilikauden aikana. Asuntoja oli vuoden 2020 lopussa 211 kappaletta + 1 liikehuoneisto. Kiinteistönhoidossa ei onnistuttu taloussuunnitelman mukaisesti. Yhtiön tervehdyttämisohjelman mukaisia toimenpiteitä on tehty. Tyhjiä asuntoja 31.12.2020 oli 75 kpl. Käyttöaste oli 65 prosenttia.

Yhtiön maksuvalmius parani hieman tilikauden aikana ja yhtiön tulos muodostui ennakoitua hieman paremmaksi.

Toimenpiteet vuonna 2020:

Asuntojen vuokraus kehittyi myönteisesti tilikauden aikana ja yhtiön taloudellinen tilanne tervehti hieman. Tilikauden aikana myytiin 2 Asunto Oy Hyrynsalmen Linnalan huoneistoja. Kiinteistöjen purkamisia ei tehty tilikauden aikana. Suunniteltiin Lohitien A ja B talojen purkamista.

Resurssit:

Yhtiön henkilöstöresurssina oli toimitusjohtaja (60 %), toimistos sihteeri, 1 osa-aikainen siivoaja ja oman toimensa ohella asumisen ohjaaja ja tekninen isännöitsijä. Kiinteistön huoltopalvelut ostettiin Hyrynsalmen kunnalta.

Tunnusluvut tilinpäätös 2020:

• Liikevaihto	833 095,99 €
• Voitto	76 952,29 €
• Rahat ja pankkisaamiset	453 985,65 €
• Pitkäaikainen vieraspääoma	2 647 140,82 €

Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalo

Tavoitteet 2020 ja tavoitteiden toteutuminen:

Yhtiön tehtävänä on vastata kiinteistön (3 722 m²) kunnossapidosta ja tarjota kohtuuhintaisella vastikkeella tiloja omistajansa käyttöön. Yhtiön omistajana Hyrynsalmen kunta on pyrkinyt keskittämään Hyrynsalmen kunnan ja Kainuun maakunta -kuntayhtymän ja Kelan tarvitsemat toimisto- ja kokoustilat Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotaloon. Lisäksi kunta on vuokrannut tiloja myös paikallisille ja alueellisille yrityksille.

Hyrynsalmen kunta omistaa Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalon koko osakekannan. Yhtiön strategisena tavoitteena on ollut pitää arvokas kiinteistö hyvässä teknisessä kunnossa ja talous hyvässä kunnossa, jotta se säilyttää vetovoimansa, arvonsa ja arvokkuutensa osana Hyrynsalmen kunnan keskustaaajamaa.

Toiminnallisena tavoitteena on ollut hoitaa kiinteistöä kustannustehokkaasti ja varautua käyttötarkoituksen muutoksiin.

Strategisissa ja toiminnallisissa tavoitteissa on onnistuttu tilikauden 2020 aikana.

Toimenpiteet vuonna 2020:

Yhtiön liiketoiminnassa ei ollut merkittäviä muutoksia tilikauden aikana, uutena vuokralaisena aloitti yksi Hyrynsalmella toimiva yritys.

Talousarviossa vuodelle 2020 varauduttiin mahdolliseen linjasaneeraukseen ja etupihan sadevesiohjaukseen. Vuoden 2020 aikana ko. toimenpiteitä ei ollut tarvetta tehdä

Yhtiön toimitusjohtajana toimi tilikauden aikana kehityspäällikkö Pekka Oikarinen oman toimensa ohella. Yhtiön palveluksessa tilikauden aikana oli kiinteistönhoitaja. Siivous- ja toimistopalvelut tuotettiin ostopalveluina.

Yhtiön tulosodote vuodelle 2020 oli lievästi positiivinen, samoin toteuma.

Tunnusluvut tilinpäätös 2020:

• Liikevaihto	311 923,16 €
• Voitto	345,84 €
• Rahat ja pankkisaamiset	325 822,45 €
• Pitkäaikainen vieraspääoma	0,00 €

As Oy Kiviöntaito

Tavoitteet 2020 ja tavoitteiden toteutuminen:

Yhtiön tehtävänä on ollut vastata kiinteistön kunnossapidosta ja tarjota kohtuuhintaisella vastikkeella tiloja omistajiensa käyttöön.

Strategisena tavoitteena on ollut pitää yhtiön talous hyvässä kunnossa ja siinä onnistuttiin tilikauden aikana.

Toiminnallisena tavoitteena on ollut tehokas kiinteistön hallinta. Tavoitteena on ollut, että vuokralaiset pysyvät omistajan hallitsemisissa tiloissa.

Toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet tilikauden 2020 aikana.

Tunnusluvut tilinpäätös 2020:

• Liikevaihto	16 200,00 €
• Voitto	564,03 €
• Rahat ja pankkisaamiset	10 206,64 €
• Pitkäaikainen vieraspääoma	0,00 €

Vesi-Mega Oy

Tavoitteet 2020 ja tavoitteiden toteutuminen:

Tilikausi oli Vesi-Mega Oy:n kahdeksastoista toimintavuosi vesi- ja lämpölaitoksena yhtiöittämis-toimenpiteiden jälkeen. Kaupparekisterin mukaan yhtiö on perustettu jo 13.12.1989 eli yhtiö on tullut 31 vuoden ikään.

Vesi-Mega Oy:n toimitusjohtaja jäi eläkkeelle syksyn aikana. Hyrynsalmen kunta perusti käyttöpäällikön viran ja käyttöpäällikkö otti toimitusjohtajan tehtävät vastuulleen 1.9.2020.

Kuluvan vuoden keskilämpötila oli 1,9 astetta edellisvuotta lämpimämpi, mikä selittää liikevaihdon laskun. Kaukolämmön myynti oli kirkonkylän taajamassa 11 976 MWh ja Ukkohallassa 677 MWh.

Kirkonkylän kaava-alueella kaukolämpöasiakkaita oli vuoden lopussa 173 ja Ukkohallassa kuusi. Vuoden aikana kaukolämpöön ei liitetty yhtään kiinteistöä. Kirkonkylän taajamassa ja Ukkohallan alueella on 855 vesilaitosasiakasta.

Vuonna 2020 vuotuinen sademäärä toiminta-alueella oli noin 20 prosenttia edellisvuotta korkeampi ja vuotovesien takia puhdistamolle tullut virtaama 233 977 m³ oli edellistä vuotta suurempi. Jäteveden puhdistamo toimi sille annettujen lupaehtojen mukaisesti.

Toimintavuoden aikana talousveden laatu ja toimitusvarmuus pystyttiin turvaamaan niin määrän kuin laadun suhteen.

Taksat:

Kaukolämmön kulutusmaksua korotettiin 0,50 €/ MWh (Alv 0%) ja kaukolämmön perusmaksu kertoimeen k tehtiin korotus 0,20. Korotusten vaikutus hintoihin n. +2,4 %.

Investoinnit:

Etäluettavien kaukolämpömittarien asennuksia asiakkaille jatkettiin. Syksyllä 2020 saaneerattiin torin viemärikaivo. Työn suoritti Uponor Saneeraus.

Puhdistamon sisäilmaa parannettiin prosessin tuuletusta parantamalla, eikä puhdistamon prosessiin tarvita näillä näkymin isoja investointeja.

Resurssit:

Yhtiön palveluksessa oli vuoden aikana keskimäärin 3 työntekijää ja yksi henkilö oppisopimussuhteessa.

Tunnusluvut 2020:

Yhtiön maksuvalmius on säilynyt erittäin hyvänä. Veden kulutus nousi Kirkonkylän kaava-alueella 2 520 m³ ja Ukkohallan alueella 703 m³. Kulutus oli yhteensä 93 932 m³.

Yhtiön liikevaihto oli 1 321 174,54 €, liikevaihto laski 45 320 €. Liikevaihdon laskuun vaikutti edellisvuotta lämpimämpi talvi. Suunnitelman mukaiset poistot 186 951 €, jossa laskua edelliseen vuoteen oli 5 220 €. Yhtiön tilivuoden tulos oli 9 686,85 € voitollinen ennen veroja.

Yhtiölle tulleet liittymismaksut on kirjattu taseeseen vieraspääoma pitkäaikainen, jota on kertynyt vuoden 2020 loppuun mennessä 732 655 €. Yhtiöllä ei ollut vuodenlopussa lainoja rahalaitoksilta.

Kirjanpidon tase-erittelyssä toiminnat on jaettu lämpölaitoksen-, kirkonkylän vesihuollon-, Ukkohallan vesihuollon-, työpalvelujen- ja Lämpölaitos Ukkohalla tulosalueisiin.

Tilikauden tuloslaskelma jakautui tulosalueittain seuraavasti: Kirkonkylän vesihuolto 54 439 € tappiollinen, Ukkohallan vesihuolto 3 530 € voitollinen, muu myynti 776 € voitollinen, lämpölaitostoiminnat kirkonkylä 50 557 € voitollinen ja Lämpölaitos Ukkohalla 9 262 € voitollinen.

Vesilaitos ja lämmön myynti:

		2017	2018	2019	2020	
Lämpölaitos	lämpöenergian myynti, josta Ukkohallan osuus	13 381 733	13 087 761	13 799 731	12 653 677	MWh
Vesilaitos kk.	veden myynti jäteveden käsittely	76 008 88 707	75 160 87 015	75 145 86 300	77 665 88 733	m ³ m ³
Vesilaitos Ukkohalla	veden myynti jäteveden käsittely	16 452 15 397	14 726 13 609	15 564 14 263	16 267 14 966	m ³ m ³

Sako- ja umpilietteiden käsittely 1 451 tn, lähes edellisen vuoden suuruinen.

Vedenottamoiden yhteinen vedenpumpaus verkostoihin 120 712 m³
Puhdistamolla käsitelty jätevesimäärä 233 977 m³

Yhtiön hallitus:

Hallitus kokoontui vuoden aikana 8 kertaa.

Tapani Kemppainen	puheenjohtaja
Liisa Hankkila	hallituksen jäsen
Matti Kemppainen	hallituksen jäsen
Markku Bäckman	hallituksen jäsen
Eeva-Liisa Kemppainen	hallituksen jäsen

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniohjus korostui myös vuonna 2020, kun kunta toteutti talouden tervehdyttämishjelmaansa, joka laadittiin kriisikuntamenettelyn yhteydessä vuosina 2017–2018. Selvitystilasta päästiin ”normaalitilanteeseen” jo kesällä 2018, kun vuoden 2017 hyvä tilinpäätös hyväksyttiin ja uskottava säästöohjelma vuoteen 2020 esitettiin.

Konserniohjaus on kunnassa järjestetty siten, että kunnanhallitus yhdessä kunnanjohtajan kanssa ohjaa päätöksillään ja ohjeillaan konsernia, konserniohjeen mukaisesti.

Kunta on omistajana asettanut tavoitteita suoraan myös konsernille vuoden 2020 talousarviossa ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa. Konsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on arvioitu konserniyhtiöiden yhtiökokouksissa vuosittain. Lisäksi konserniohjauksella (kunnanhallitus ja kunnanjohtaja) on vaikutettu suoraan hallitusten jäsenten ja erityisesti toimitusjohtajien kautta konserniyhtiöihin lähes viikoittain.

Kuntayhtymien ohjaus tapahtuu yhtymäkokouksien (Kainuun Jätehuollon Ky), hallitustyöskentelyn sekä valtuustojen kautta. Lisäksi Kainuun liiton ja Kainuun sotien ohjauksessa käytetään säännöllisiä kuntakerroksia ja kuntien yhteiskokouksia sekä erilaisia työpajoja ja muita erityisteemoihin pureutuvia kokouksia.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kuntakonsernissa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia vuoden 2020 aikana. Hyrynsalmen kunnanhallitus käytti konserniohjausvaltaansa siten, että kiinteistöyhtiöiden toimitusjohtajan tehtävät hoidettiin myös vuonna 2020 kuntakonsernin sisältä, elinkeinopalveluista ja Vesi-Mega Oy:n osalta siirryttiin myös samantyyppiseen järjestelyyn; palvelut ostetaan teknisiltä palveluilta (käyttöpäällikkö). Lähtökohtana on, että kuntakonserni tukee kaikkia tytäryhteisöjä mahdollisimman tehokkaasti. Tyhjiillään olevien asuntojen määrää on pyritty edelleen määrätietoisesti pienentämään. Lisäksi on tehostettu varallaolojärjestelmää yhdessä kunnan ja Vesi-Mega Oy:n kanssa kohti yhteistä ja yhdenmuukaista varallaolojärjestelmää. Vuoden 2020 loppuun voimassa olevassa kunnan talouden tervehdyttämishjelmassa on paljon myös konsernia koskevia toimenpiteitä, joita on vuoden 2020 aikana toteutettu.

1.6.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Poikkeuksellisen haasteen vuoden 2020 talousarvion toteuttamiselle asetti korona ja pienet konsernialijäämät, jotka velvoittivat kunnan pysymään säästöohjelmassaan kaikissa olosuhteissa. Myös työn alla ollut talous- ja henkilöstöhallinnon uudelleen järjestely sekä ICT:n siirtyminen uudelle operaattorille, ATEA:lle, työllistivät koko konsernia ja aiheuttivat edelleen lisäkoulutustarpeita.

Hyrynsalmen kuntakonsernilla on tällä hetkellä hyvät palvelut ja positiivisesti kehittyvä kuntatalous sekä erittäin pieni velkataakka. Kunnalle kertynyt alijäämä saatiin katettua jo vuoden 2017 loppuun mennessä; myös konsernialijäämää on saatu pieneneväksi vuosi vuodelta siten, että kriisikuntakriteerit eivät enää täyty. Konsernin talous saadaan myös

kuntoon, kun rakenteellista kehittämistä jatketaan edelleen Hyrynsalmen kunnan talousarvion 2021 ja sen sisältämän talouden tervehdyttämishojelman mukaisesti.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnan konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tässä selonteossa käydään läpi konsernivalvonnan kohdealueet, jotka ovat strategisesti tärkeitä:

1. Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa on selkeä ja toimiva. Tytäryhteisöjen ohjaus annetaan pääasiassa hallituksen ja toimitusjohtajien kautta; ja tiedonkulkua on ollut suhteellisen hyvää.
2. Ohjeet kunnan edustajille tytäryhteisöissä annetaan suoraan kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan kautta. Tytäryhteisöihin on jo aiemmin rakennettu kunnanhallituksesta suora yhteys siten, että kunnanhallituksen jäseniä on nimitetty tytäryhteisöjen hallituksiin. Tämä muutos on tiivistänyt tiedonkulkua ja konsernin ohjausta.
3. Tytäryhteisöille asetetaan tavoitteet vuosittain myös kunnan talousarviossa. Näin tuloksellisuutta on ollut mahdollista arvioida aivan uudella tavalla. Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurannan, analysoinnin ja raportointijärjestelmän toimivuus on vuosi vuodelta parantunut, mutta edelleen on kehittämisen kohteita, erityisesti ajantasaisen ja sujuvan talousseurannan sekä tilinpäätöksen kokoamisen osalta.

Keskitetysti järjestettyjä toimintoja kuntakonsernissa voivat olla useimmat tukipalvelut, joita on lähdetty kehittämään (esim. varallaolo ja käyttöpäällikön viran perustaminen). Konsernin keskitettyjen toimintojen järjestämisestä tullaan päättämään täsmällisemmin hallintosääntöuudistuksella, joka tehdään keväällä 2021.

Tilikaudelle 2020 asetettuja tavoitteita ja tuloksia voidaan arvioida seuraavasti:

- Tavoite 1. Konsernin toimintarakenteen selkeyttäminen ja päällekkäisen päätöksenteon sekä toimintojen poistaminen: konserniohjetta on noudatettu, käyttöpäällikkö aloittanut, palveluja on selkeytetty (VesiMega Oy:n Ristijärven palvelut ulkoistettu), kahden talviaikaisen varallaoloringin toiminta-aikaa supistettu.
- Tavoite 2. Konsernialijäämän kattaminen mahdollisimman nopeasti: konsernialijämä on pienentynyt tavoiteltua nopeammin, se on puolittunut v. 2020.
- Tavoite 3. Uutena elementtinä otetaan käyttöön itsearviointi, jonka toimielimet suorittavat vuosittain tammi-helmikuussa edellisen vuoden toimintaa koskien: itsearviointi ei ole edennyt suunnitelman mukaan, koronavuosi on pakottanut toimielimet arvioimaan perustoimintojaan kriisi- ja poikkeusolojen näkökulmasta.

1.6.6 Konsernitalinpäätös ja sen tunnusluvut

Seuraavissa taulukoissa on esitetty konsernin tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase. Tuloslaskelma tunnuslukuineen osoittaa yli 0,5 M euron ylijäämää, mitä voidaan pitää erinomaisena tuloksena, selvästi parempana kuin talousarviossa tavoiteltiin (0,2 M €).

Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelmassa vuoden 2020 vuosikate on noin 2 milj. euroa ja konsernin tulos noin 520 000 € ylijäämäinen (ks. seuraava taulukko). Viimevuosien heikkenemisen selittää Kainuun sote kuntayhtymän talousarviolytymät.

Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2020	2019
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	18 876	17 700
Toimintakulut	-35 743	-34 833
Toimintakate	-16 867	-17 133
Verotulot	7 993	8 085
Valtionosuudet	11 034	11 004
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	7	2
Muut rahoitustuotot	17	34
Korkokulut	-57	-59
Muut rahoituskulut	-124	-43
Vuosikate	2 003	1 890
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 475	-1 252
Muut lisäpoistot		-7
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	528	631
Tilinpäätössiirrot	1	5
Laskennalliset verot	-5	-13
Vähemmistöosuudet	-5	-6
Tilikauden ylijäämä	519	617
Konsernituloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	52,8	50,8
Vuosikate/Poistot, %	135,8	150,1
Vuosikate, euroa/asukas	911	832
Asukasmäärä 31.12.	2199	2273

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma osoittaa konsernin olevan kunnossa, ja talous on menossa hieman parempaan suuntaan (ks. seuraavat 2 taulukkoa).

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2020	2019
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 003	1 890
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-3	10
Tulorahoituksen korjaukset	7	-116
	<u>2 007</u>	<u>1 784</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 684	-2 632
Rahoitusosuudet investoinimenoihin	180	34
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	8	25
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>511</u>	<u>-789</u>
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Antolainauksen muutokset		15
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 036	1 993
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-774	-844
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-500
Oman pääoman muutokset		-18
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-24	14
Vaihto-omaisuuden muutos	-12	-6
Saamisten muutos	-520	369
Korottomien velkojen muutos	1 001	-200
Rahoituksen rahavirta	<u>707</u>	<u>823</u>
Rahavarojen muutos	1 218	34
Rahavarat 31.12.	4 722	3 504
Rahavarat 1.1.	<u>3 504</u>	<u>3 470</u>
	1 218	34
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirta 5 vuodelta, 1000 €	562	679
Investointien tulorahoitus, %	133,0	72,7
Lainanhoitokate	2,5	1,5
Kassan riittävyys, pv	45	33

Konsernitase ja sen tunnusluvut

Konsernitase ja sen tunnusluvut					
VASTAAVAA	2020	2019	VASTATTAVAA	2020	2019
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	22 117	22 149	OMA PÄÄOMA	11 305	10 786
Aineettomat hyödykkeet	189	120	Peruspääoma	10 129	10 129
Aineettomat oikeudet	36	36			
Muut pitkävaikutteiset menot	153	84	Muut omat rahastot	1 676	1 676
Aineelliset hyödykkeet	21 681	21 729	Ed. tilik. yli/ alijäämä	-1 019	-1 636
Maa- ja vesialueet	2 264	2 264	Tilikauden yli- /alijäämä	519	617
Rakennukset	15 908	11 625			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	846	774	VÄHEMMISTÖOSUUDET	29	24
Koneet ja kalusto	957	511			
Muut aineelliset hyödykkeet	1 317	1 387			
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	389	5 168			
Sijoitukset	247	300	PAKOLLISET VARAUKSET	255	291
Muut osakkeet ja osuudet	232	285	Muut pakolliset varaukset	255	291
Muut saamiset	15	15			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	167	179	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	225	262
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 110	5 516	VIERAS PÄÄOMA	17 580	16 481
Vaihto-omaisuus	195	183	Pitkäaikainen	9 979	9 712
			Korollinen vieras pääoma	9 246	8 984
Saamiset	2 193	1 829	Muut velat	733	728
Pitkäaikaiset saamiset	28	29			
Lyhytaikaiset saamiset	2 165	1 800	Lyhytaikainen	7 601	6 769
			Korollinen vieras pääoma	2 694	2 694
			Koroton vieraspääoma	4 907	4 075
Rahat ja pankkisaamiset	4 722	3 504			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>29 394</u>	<u>27 844</u>	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>29 394</u>	<u>27 844</u>
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT					
			Omavaraisuusaste, %	38,5	38,9
			Suhteellinen velkaantuneisuus, %	46,3	44,7
			Kertynyt alijäämä, 1000 €	500	1 019
			Kertynyt alijäämä €/asukas	227	448
			Konsernin lainakanta 31.12. 1000 €	12 676	11 678
			Konsernin lainat, €/asukas	5 765	5 138
			Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 €	12 501	12 091
			Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/as	5 685	5 320
			Konsernin lainasaamiset 31.12. 1000 €	0	0
			Kunnan asukasmäärä	2199	2273

Konsernin henkilöstömäärä

Konsernin henkilöstö oli seuraava:

- Kiinteistö Oy Ahmahaka: 3
- Kiinteistö Oy Hyrynsalmen virastotalo: 2
- Vesi-Mega Oy: 5
- Kainuun jätehuollon kuntayhtymä: 14
- Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä: 3802
- Kainuunmeren Työterveys Oy: 52
- Kainuun liitto: 30

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilinpäätöksen mukaan vuoden 2020 tuloslaskelma osoittaa 437 909,47 € ylijäämää (konsernin tuloksen ylijäämä on 518 978,23 €). Tilikauden ylijäämä kirjataan taseeseen ylijäämäksi (Hyrnsalmen kunnalla on nyt ylijäämää 1 573 370,91 euroa; mutta konsernilla 499 721,85 euroa alijäämää). Hyrnsalmen kunnalla on ylijäämää 715 euroa asukasta kohti vuoden 2020 lopussa (konsernin alijäämä on 227 euroa asukasta kohti).

Huolimatta kohtuullisen hyvästä taloustilanteesta on syytä vielä varautua yllätyksiin – koronavirusepidemia ei ole vielä ohi. Lisäksi Kainuun kuntien laskennallisia sote-maksuosuuksia ollaan vielä avaamassa vuosilta 2015–2018; täältä on alustavien tietojen mukaan tulossa Hyrnsalmelle 384 649 €:n lisärasite. Tässä vaiheessa on vielä epäselvää, miten mahdollinen takautuva lisäkulu kirjataan.

Vastuullinen talouden hallinta kuuluu tulosalueiden vastuullisille ja johtoryhmälle sekä erityisesti kunnanjohtajalle; myös poikkeusolojen johtoryhmän rooli korostuu tällaisena aikana. Kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen asema päättilivelvollisina on vielä osastopäälliköiden asemaa korostuneempi kunnan taloudenhoidossa, joten tiedon on kuljettava kunnanhallituksen, eri toimielinten ja kuntakonsernin välillä sekä erityisesti kaikkien esimiesten välillä.

Hyrnsalmen kunnan talouden tasapainottaminen 2018–2020

Kunnanvaltuuston on hyväksynyt keväällä 2018 Hyrnsalmen kunnan talouden tasapainottamistoimenpiteet, joilla on ollut tarkoitus turvata kunnan toiminta vaikeassa taloustilanteessa. On huomattava, että suurin osa kunnan laajasta palvelutoiminnasta on lailla säädeltyä (noin 530 palvelua tai velvoitetta). Tavoitteiksi asetettiin sellaiset rakenteelliset ja toiminnalliset muutokset, jotka alentavat menoja pysyvästi, ja niitä on tarkistettu vuosittain.

On muistettava, että Hyrnsalmen kunnan talous on ollut ahdingossa koko 2000-luvun. Talouteen on kiinnitetty koko ajan huomiota ja erityistä huomiota vuodesta 2007 lähtien, jolloin Auditor-yhtiöt teki talousanalyysin Hyrnsalmen kuntataloudesta. Tätä analyysiä on hyödynnetty vuosittain talousarvion ja taloussuunnitelman laatimisen yhteydessä. Lisäksi analyysiä on täydennetty omilla analyyseilla (esim. kuiluanalyysit vuosina 2009 ja 2013). Näillä toimenpiteillä on ollut oma vaikutuksensa kohtuullisen hyvään nykytilanteeseen, vaikka myös tuulivoiman siivittäjä kiinteistöverojen hyvä kertymä on tukenut talouden kohentumista.

Kuntalain mukaisesti valtuuston on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla talouden tasapaino saavutetaan; myös konsernin osalta. Kunnan alijäämät saatiin katettua jo vuoden 2017 loppuun ja talouden tasapainottamishjelmassa on osoitettu, että myös konsernin alijäämät saadaan katettua vuoden 2021 loppuun mennessä. Tasapainon saavuttamista siis tuetaan erillisellä **Hyrnsalmen kunnan talouden tasapainottaminen 2018–2020** -ohjelmalla, jota toteutetaan voimassa olevien talousarvioiden kautta.

Talouden tasapainottamistoimenpiteillä pyritään terveeseen, kestävään kuntatalouteen. Terve kuntatalous edellyttää talouden tasapainoa poistojen kattamiseksi ja uusien investointien mahdollistamiseksi.

Tulojen lisäämisen lisäksi talouden tasapainotusohjelman runko jaetaan seuraaviin säästökokonaisuuksiin:

1. vajaakäytössä olevien kiinteistöjen myynti
2. organisaatio- ja palvelurakenteen muutokset
3. hallinnon tehostaminen ja digitalisointi
4. palvelutason muutokset
5. muut yksittäiset toimenpiteet.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Seurantaa koskeva sääntely ja tavoitteet

Kuntalain 65 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Se on valtuuston tahto siitä, miten kunnan käytössä olevat resurssit jaetaan ja mitä palveluita niillä lakisääteisten palveluiden lisäksi tuotetaan. Kunnan toiminnassa ja taloudessa on siis noudatettava kuntalain mukaan talousarviota.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen

2.2.1 Yleiset strategiset tavoitteet

Arvioinnin lähtökohtana on vuoden talousarvion 2020 **visio** vuonna 2030:

Hyrnsalmi välittää aidosti kuntalaisten hyvinvoinnista, palveluista ja asuin- ympäristöstä. Vetovoima kumpuaa rohkeudesta, luottamuksesta, ketteryudesta ja ennakkoluulottomasta uudistusasenteesta sekä monipuolisesta yhteistyöstä.

Visio edellyttää, että Hyrnsalmen kunta on vaikuttava palvelu- ja kehittämissyhteisö, jossa luottamushenkilö- ja palveluorganisaatio toimivat yhdensuuntaisesti ja tehokkaasti – edeten kohti visiota. Tämä tarkoittaa, että yhteistyötä tehdään strategisesti mielekkäiden kumppaneiden, naapurikuntien ja maakunnallisten kuntayhtymien kanssa. Kuntalaisille tuotetaan lain edellyttämät perus- ja hyvinvointipalvelut tehokkaasti ja korkealaatuisesti.

Hyrnsalmi rakentaa tulevaisuuttaan siten, että monipuoliset elämisen ja hyvinvoinnin edellytykset turvataan ympäristöllisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla myös tulevaisuudessa. Kunnan toimintastrategian lähtökohtana on vuonna 2020 ollut, että monipuoliset palvelut turvataan parhaiten vetovoimaisessa kunnassa. Tämä edellyttää erityisesti sitä, että koko kuntakonsernin talous saadaan tasapainoon mahdollisimman pian. Tähän suuntaan on edetty vahvasti, sillä kunta ja koko kuntakonserni on tehnyt positiivisen tuloksen vuosittain viimeisen neljän vuoden aikana ja kuluvan vuodenkin talousarvio on selvästi ylijäämäinen.

Tavoitteen saavuttamiseksi keskityttiin seuraaviin painopisteisiin:

- Kunnan perustoiminnot, kaikki lakisääteiset palvelut ja erityisesti muutamat ei lakisääteiset, on sopeutettu (hyväksytyin säästöohjelman mukaan) niihin taloudellisiin voimavaroihin, joita kunnalla on käytettävissä. Tämä on edellyttänyt erilaisen yhteistyön tehostamista lähes kaikissa palvelujen tuottamisessa, mitoittamisessa ja kehittämisessä. Sähköisiä palveluja on lisätty, vajaakäytössä olevista tiloista on luovuttu, verkostojen kunnossapitoa supistettu ja investointeja tehty erittäin harkiten. Tässä on onnistuttu hyvin, mikä näkyy positiivisena tuloskehityksenä sekä erittäin vähäisenä velan määränä peruskunnassa.
- Kaikki kunnan virat ja toimet (myös kuntien yhteiset) on suunnattu palvelemaan kuntalaisten ja kunnan yhteistä palvelutavoitetta. Lisäksi virkoja on jätetty täyttämättä tai täytetty määräaikaisina säästösyistä. Tämä on edellyttänyt joustavuutta niin työnantajan kuin henkilöstönkin taholta. Tässä on onnistuttu, vaikka koronan takia käytiin läpi myös YT-prosessi keväällä ja kesällä 2020; lomautuksilta ja irtisanomisilta vältyttiin.

- Kuntalaisten viihtyvyyden ja hyvinvoinnin lisäämiseen on pyritty kaikessa toiminnassa. Veto- ja elinvoimastrategiaa on toteutettu työllisyys-, elinkeino- ja palvelustrategian lisäksi huolehtimalla siitä, että kunta on kiinnostava asuinpaikka ja matkailupitäjä. Matkailu tukee myös kunnan alueella tarjottavia yksityisiä palveluja, jotka ovat kuntakokoon suhteutettuna erinomaisella tasolla. Strategiaa on tuettu myös järjestämällä koululaisille ja opiskelijoille kesätöitä sekä tukemalla monipuolisesti erilaista harrastustoimintaa. Kunta on pyrkinyt kannustamaan ja rohkaisemaan myös muuttoa Hyrynsalmelle ja varautumaan siihen monipuolisella asumisvaihtoehto- ja tonttitarjonnalla (kaavoitushankkeilla tuetaan tuulivoimaa ja asumista sekä loma-asumista; kehittämishankkeilla erilaisten reittien ja verkostojen rakentamista; yritysryhmähankkeilla yritysten kehittymistä). Myös näissä tehtävissä on onnistuttu kohtuullisen hyvin, vaikka monilta osin tulokset ovat vasta syntymässä.
- Kunnan tavoitteena on ollut vaikuttaa omalta osaltaan siihen, että kaikki lakisääteiset palvelut turvataan mahdollisimman tasapuolisesti ja tasa-arvoisesti, myös maaseudulla. Tässä on onnistuttu kohtuullisen hyvin, vaikka ikääntyvä väestö asettaakin haasteita palveluiden tuottamiselle.
- Varautumiseen on kiinnitetty myös erityistä huomiota; erityisesti yllättävät normaaliolojen häiriötilanteet on pyritty ennakoimaan ja niihin on varauduttu entistä paremmin esim. hankkimalla varavoimalähteitä ja -valmiuksia sekä kouluttautumalla.

Kokonaisuutena kaikilla em. osa-alueilla tuloksia saavutettiin siten, että strategista yleis-tavoitteita kohti edettiin hyvin – ja samalla talous on saatu kuntoon erinomaisesti. Lu-vussa 2.3 on arvioitu yksityiskohtaisemmin, tulosityksikkötasolla talousarvion toteutu-mista.

2.2.2 Talousarvion mukaiset talouden tasapainottamistavoitteet ja tasapainottamistoimenpiteet

Konsernin osalta ei ole onnistuttu tervehdyttämään taloutta aivan suunnitelmien mukaan, koska Kainuun sote kuntayhtymä on tehnyt huomattavaa alijäämää vuosina 2018 (noin - 21 M €) ja 2019 (noin - 15 M €) sekä 2020 (noin - 27 M €). Kovalla menokurilla ja hyvillä kiinteistöverotuloilla talous on kääntynyt ylijäämäiseksi ja alijäämät on katettu peruskun-nan osalta kuntalain edellyttämällä tavalla. Tällä kehitysuralla ollaan etenemässä niin, että myös kuntakonserni saadaan tasapainoon vuoden 2021 loppuun mennessä. Jat-kossa talouden tasapainon hallinnassa korostuu alueen kuntien ja tulevan soten välinen yhteistyö – sekä palvelujen että talouden hallinnassa.

Yleiset keinot talouden **tasapainottamisohjelmassa 2018–2020** olivat vuoden 2020 osalta seuraavat:

- Oman toiminnan **menoja on supistettu**. Tämä on tarkoittanut palvelujen tehos-tamista ja osittain myös tason laskemista esim. aukioloaikojen ja reittien kun-nostusten supistuksia, avustusten ja tukien tasojen laskua. Lisäksi hankinnoissa ja investoinneissa on käytetty erityistä tarveharkintaa. Toimintakulut ovat nous-seet vain hieman, n. 100 000 €, huolimatta soten n. 900 000 €:n lisälaskusta. Talous on siis pidetty hallinnassa.
- **Vajaikätyössä olevia kiinteistöjä** on valmisteltu myyntiin (esim. Hallan sau-nan myyntiä on valmisteltu ja vuokrausta tehostettu). Lisäksi osa kiinteistöistä on jätetty hallitusti ”kylmilleen” ja Ahmahakan eräiden asuinkiinteistöjen purkua suunniteltu. Kiinteistöjen myyntitavoitteeseen ei päästy.
- **Henkilöstömenoja on supistettu** edellisestä vuodesta 2,5 %. Supistukset on tehty ensi sijassa luonnollisen poistuman (eläköitymiset) ja vapaaehtoisten jär-jestelyjen kautta tiimi- ja tulosityksikkötasolla. Sijaisia palkattiin aiempaa vähem-män. Samalla on suunniteltu ja viety eteenpäin säästöjä tuovia rakenteellisia

muutoksia (esim. kansalaisopistoyhteistyö käynnistetty Suomussalmen kanssa, yksityistieselvitys käynnistetty, päiväkodin suunnittelu käynnistetty ja kouluverkoston aloittamista valmisteltu). Toteutuksesta on neuvoteltu henkilöstöryhmien edustajien kanssa; erityisesti YT-prosessin yhteydessä. Konserniyhteistyötä on myös tiivistetty entisestään (mm. käyttöpäällikön viran perustaminen ja täyttö sekä varallaolon tehostaminen).

- **Kuntayhteistyötä** on edelleen monipuolistettu. Maaseutupalvelut, kaavoitus ja rakennustarkastus sekä opetus toimivat jo kohtalaisen hyvin, mutta työllistämispalvelut vaativat vielä kehittämistä, jota haetaan v. 2020 valmistellun maakunnallisen kuntakokeilun kautta.
- **Investoinnit** on pidetty erittäin pieninä, mikä on alentanut kunnan vähäisen velan määrää entisestään. Toisaalta se on aiheuttanut investointipaineita kuluvalle ja tuleville vuosille, koska ”korjausvelka” on kasvanut. Vähäinen velkamäärä mahdollistaa investoinnit omaan taseeseen jatkossa.

2.3 Määrärahojen ja talousarvioiden toteutuminen

2.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

Käyttötaloukokonaisuus

Käyttötalouden kokonaisuus ja sen hallinta muodostaa kunnan palvelutuotannon perustan. Seuraava taulukko osoittaa, että käyttötalouden toimintakulut ovat talousarvioon nähden 4,4 % suuremmat. Toimintatuotot ylittyivät 1,1 %. Lopulta toimintakate siis heikkeni suhteessa talousarvioon. Soten maksuosuuden odotettua huomattavasti suurempi osuus (alijäämä) selittää täysin tilanteen (0,9 M €:n alijäämä).

HYRYNSALMEN KUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
131 Käyttötalous								
TOIMINTATUOTOT	3 500 448,53	3 395 983,00	100 000,00	3 495 983,00	3 534 600,31	101,1	1,0	-38 617,31
TOIMINTAKULUT	-21 667 040,00	-20 821 276,49	-32 800,00	-20 854 076,49	-21 762 457,42	104,4	0,4	908 380,93
TOIMINTAKATE	-18 166 591,47	-17 425 293,49	67 200,00	-17 358 093,49	-18 227 857,11	105,0	0,3	869 763,62
POISTOT	-487 599,16	-484 738,81		-484 738,81	-477 344,23	98,5	-2,1	-7 394,58
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-18 654 190,63	-17 910 032,30	67 200,00	-17 842 832,30	-18 705 201,34	104,8	0,3	862 369,04
Vyörytyserat, Tulot	92 643,53				30 866,08	X	-66,7	-30 866,08
Vyörytyserat, Menot	-92 643,53				-30 866,08	X	-66,7	30 866,08
TILIKAUDEN TULOS	-18 654 190,63	-17 910 032,30	67 200,00	-17 842 832,30	-18 705 201,34	104,8	0,3	862 369,04

Keskusvaalilautakunta, kunnanvaltuusto ja tarkastuslautakunta

Keskusvaalilautakunta

Vuonna 2020 ei ollut vaaleja, joten kulut jäivät marginaalisiksi.

KESKUSVAALILAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
13101 Vaalit								
TOIMINTA TUOTOT	8 902,60						-100,0	
TOIMINTAKULUT	-18 214,45	-230,00		-230,00	-219,47	95,4	-98,8	-10,53
TOIMINTAKATE	-9 311,85	-230,00		-230,00	-219,47	95,4	-97,6	-10,53
: mistä ulkoinen	-8 588,85	-230,00		-230,00	-219,47	95,4	-97,6	-10,53
TILIKAUDEN TULOS	-9 311,85	-230,00		-230,00	-219,47	95,4	-97,6	-10,53

Kunnanvaltuustolla on kokonaisvastuu koko kuntakonsernin toiminnasta, toiminnan strategisesta linjaamisesta ja taloudesta. Valtuusto siis vastaa strategisesta päätöksenteosta ja tavoitteiden asettamisesta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä. Valtuusto päättää kunnan hallinnosta, kehittämis- ja palvelustrategioista ja seuraa niiden toteutumista. Valtuusto siis myös arvioi ja seuraa kunnan palvelujen tehokkuutta, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Tämä edellyttää, että talousarvioseurannan lisäksi hallintokunnat laativat valtuustolle katsauksia palvelutuotannostaan ja talousarvion toteutumisesta. Puolivuotiskatsauksen lisäksi järjestettiin valtuustoseminaareja ja iltakouluja ajankohtaisista asioista, joissa arvioitiin myös talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2018–2020 toteutumista.

Valtuuston tehtävä on kuntalain 14 §:n mukainen päätöksenteko. Valtuusto alitti talousarvion. Kunnanvaltuusto kokoontui vuoden 2020 aikana 5 kertaa.

Koronaepidemia aiheutti hieman ongelmia kokous- ja seminaarijärjestelyissä, mutta niistä selvittiin kunnialla ja ilman tartuntoja.

KUNNANVALTUUSTO	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
13111 Kunnanvaltuusto								
TOIMINTAKULUT	-20 517,31	-22 200,00		-22 200,00	-21 822,00	98,3	6,4	-378,00
TOIMINTAKATE	-20 517,31	-22 200,00		-22 200,00	-21 822,00	98,3	6,4	-378,00
: mistä ulkoinen	-20 517,31	-22 200,00		-22 200,00	-21 822,00	98,3	6,4	-378,00
TILIKAUDEN TULOS	-20 517,31	-22 200,00		-22 200,00	-21 822,00	98,3	6,4	-378,00

Tarkastuslautakunta on valmistellut valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioinut, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2020 aikana 10 kertaa ja se on alittanut talousarvionsa (ks. seuraava taulukko).

Tilintarkastuksesta on vastannut BDO Audiator Oy/vastuunalainen tilintarkastaja KHT, JHTT Tiina Mikkonen-Bränkär.

TARKASTUSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
1312 Tarkastuslautakunta								
TOIMINTAKULUT	-17 394,13	-20 505,73		-20 505,73	-18 195,34	88,7	4,6	-2 310,39
TOIMINTAKATE	-17 394,13	-20 505,73		-20 505,73	-18 195,34	88,7	4,6	-2 310,39
: mistä ulkoinen	-17 344,93	-20 505,73		-20 505,73	-18 195,34	88,7	4,6	-2 310,39
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-17 394,13	-20 505,73		-20 505,73	-18 195,34	88,7	4,6	-2 310,39
Vyörytyserät, Tulot	6 372,12				2 300,55	X	-63,9	-2 300,55
TILIKAUDEN TULOS	-11 022,01	-20 505,73		-20 505,73	-15 894,79	77,5	44,2	-4 610,94

Kunnanhallituksen alainen toiminta

Kunnanhallituksen toiminnalliset tavoitteet ovat seuraavat:

1. Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudesta. Erityisesti huomioidaan kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen hallinnon ja taloudenhoidon valvonta.
2. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua ja edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kunnanhallituksen ja eri yhteisöihin valittujen kunnan edustajien välistä informaatiota ja tiedonkulkua parannetaan.
3. Kainuun maakunnalle siirtyvien toimintojen ja kustannusvaikutusten selvittyä kunta valmistelee suunnitelman peruskunnalle jäävien tehtävien hoitamisesta ja talouden tasapainottamisesta.
4. Kunnanhallitus valmistelee valtuustossa käsiteltävät asiat ja panee valtuuston päätökset täytäntöön, lukuun ottamatta tarkastuslautakunnalle kuuluvia asioita.
5. Talouden tasapainottamiseksi tehtyjen päätösten toteutumista seurataan ja näistä poikkeamisiin puututaan.
6. Palvelutuotannon kehittämistä ja niihin liittyviä projekteja valvotaan ja tarvittavia kehittämishankkeita käynnistetään. Hallintoa johtaessaan kunnanhallitus valvoo ja yhteen sovittaa myös muiden toimielinten ja viranhaltijoiden toimintaa.
7. Kunnan työllisyyttä ja elinkeinotoimintaa edistäviä projekteja valvotaan. Projektit raportoivat toiminnastaan kunnanhallitukselle kaksi kertaa vuodessa. Kunta osallistuu määrärahojen puitteissa projekteihin, joista on katsottava olevan kunnalle hyötyä.
8. Kunnanhallitus myös valvoo kunnan etuja jäsenyhteisöissä ja kunnan tytäryhtiöissä.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen kunnanhallituksen osalta

Kunnanhallitus kokoontui vuoden 2020 aikana 14 kertaa, koronan kiihdyttyä keväällä kokoukset on järjestetty väljästi ns. hybridikokouksina. Kunnanhallitus on antanut lausuntoja, tehnyt esityksiä ja päätöksiä sekä pannut päätöksiä toimeen kaikilla edellä mainituilla tavoitealueilla. Hallitus ja sitä palveleva hallinto ovat onnistuneet perustehtävässään hyvin. Myös taloudelliset tavoitteet, jotka ovat kunnanhallituksen vastuulla, on saavutettu talousarvioon verrattuna omalta osalta hyvin, vaikka sotien alijäämän takia ei talousarviossa pysytkään (ks. seuraavat taulukot). Ylemmässä taulukossa on kuvattu hallituksen kokonaisbudjetti ja alemmassa kuntayhtymiin liittyvät ostopalvelut sekä muutamat pienet erilliserät kuten nuorisovaltuusto, vanhus ja vammaisneuvosto sekä joukkoliikenne (ks. luku 4.7, tilikartta).

Kunnanhallitukselle määritellyt palvelut on pystytty tuottamaan ja hallitus on vuoden 2020 aikana jatkanut talouden tasapainottamista, ohjelman mukaan.

Kunnanhallitus	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
1313 Kunnanhallitus								
TOIMINTATUOTOT	92 172,56	139 023,00		139 023,00	116 595,95	83,9	26,5	22 427,05
TOIMINTAKULUT	-13 799 666,34	-13 318 782,86		-13 318 782,86	-14 276 986,70	107,2	3,5	958 203,84
TOIMINTAKATE	-13 707 493,78	-13 179 759,86		-13 179 759,86	-14 160 390,75	107,4	3,3	980 630,89
: mistä ulkoinen	-13 601 257,41	- 13 084 659,86		-13 084 659,86	- 14 052 063,03	107,4	3,3	967 403,17
POISTOT	-8 821,10	-8 821,10		-8 821,10	-9 979,43	113,1	13,1	1 158,33
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-13 716 314,88	-13 188 580,96		-13 188 580,96	-14 170 370,18	107,4	3,3	981 789,22
Vyörytyserät, Tulot	86 271,41				28 565,53	X	-66,9	-28 565,53
Vyörytyserät, Menot	-4 966,48				-3 503,74	X	-29,5	3 503,74
TILIKAUDEN TULOS	-13 635 009,95	-13 188 580,96		-13 188 580,96	-14 145 308,39	107,3	3,7	956 727,43

Kunnanhallitus	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1-12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
13131 Kunnanhallitus	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTATUOTOT	663,64	150,00		150,00	1 486,37	990,9	124,0	-1 336,37
TOIMINTAKULUT	-12 719 357,20	-12 250 988,82		-12 250 988,82	-13 154 409,28	107,4	3,4	903 420,46
TOIMINTAKATE	-12 718 693,56	-12 250 838,82		-12 250 838,82	-13 152 922,91	107,4	3,4	902 084,09
: mistä ulkoinen	-12 678 524,88	-12 217 188,82		-12 217 188,82	-13 114 289,16	107,3	3,4	897 100,34
POISTOT	-8 821,10	-8 821,10		-8 821,10	-9 979,43	113,1	13,1	1 158,33
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-12 727 514,66	-12 259 659,92		-12 259 659,92	-13 162 902,34	107,4	3,4	903 242,42
Vyörytyserät, Tulot	75 007,53				24 796,80	X	-66,9	-24 796,80
TILIKAUDEN TULOS	-12 652 507,13	-12 259 659,92		-12 259 659,92	-13 138 105,54	107,2	3,8	878 445,62

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen kunnan keskushallinnossa

Hallintopalvelut

Tehtävät

Hallinto-osaston tehtävänä on kunnan hallinnon ja taloudenhoidon kokonaisuuden kehittäminen ja hoitaminen siten, että taloudelliset voimavarat säilyvät ja kehittyvät kunnanvaltuuston ja -hallituksen asettamien tavoitteiden edellyttämällä tavalla. Lisäksi sillä on päävastuu kunnanhallituksen ja valtuuston asioiden valmistelusta, täytäntöönpanosta sekä suunnittelun ja seurannan järjestämisestä. Osaston tehtävänä on myös vastata kunnan ja Kainuun sote -kuntayhtymän välisestä yhteistyöstä. Henkilöstöpalveluihin (osana hallintoa) kuuluvat yhteistyötoimikunta, työsuojelua ja työkykyä ylläpitävä toiminta, työterveyshuolto sekä eläkevastuut omista ja siirtyneistä palvelussuhteista sekä virastotalon henkilöstökahvilan toiminta.

Tavoitteiden toteutuminen ja resurssit

Kunnan hallinto-, henkilöstö- ja elinkeinopalvelut on tuottanut 5 vakinaisen henkilön työpanoksella vuoden aikana vaaditut valmistelu- ja suunnitteluprosessit sekä huolehtinut päätösten täytäntöönpanosta. (Tähän on laskettu mukaan kunnanjohtaja, kehityspäällikkö, hallintopäällikkö ja molemmat toimistosihteerit.) Lisäksi hallinto-osastolla työskentelee osa-aikainen aluearkkitehti ja määräaikainen työhönvalmentaja (palvelu on ostettu vuonna 2020 Paltamon kunnalta).

Hallinnon menot muodostavat suhteellisen pienen osan kunnanhallituksen kokonaismenoista (ks. seuraavat taulukot).

Hallintopalvelujen toimintakulut ovat hieman ylittyneet henkilöstökulujen ja ICT-palvelujen osalta. Henkilöstökulut ylittyivät n. 8000 euroa. Henkilöstökuluissa on mukana eläkkeelle jäännin yhteydessä maksettuja säästöloimia, lomarahoja ja -korvauksia sekä lisätyökorvauksia liukumista yhteensä n. 16 000 euroa. ICT-palveluiden noin 2000 euron ylitys syntyi tietojärjestelmien uusimisen vuoksi siirryttäessä Dynasty 6 asianhallintajärjestelmästä Dynasty 10:een.

KUNNANHALLITUS	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1-12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
13132 Hallintopalvelut	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTATUOTOT	6 721,89	5 500,00		5 500,00	8 257,22	150,1	22,8	-2 757,22
TOIMINTAKULUT	-245 958,84	-253 182,96		-253 182,96	-272 634,91	107,7	10,8	19 451,95
TOIMINTAKATE	-239 236,95	-247 682,96		-247 682,96	-264 377,69	106,7	10,5	16 694,73
: mistä ulkoinen	-196 734,84	-211 032,96		-211 032,96	-223 382,30	105,9	13,5	12 349,34
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-239 236,95	-247 682,96		-247 682,96	-264 377,69	106,7	10,5	16 694,73
Vyörytyserät, Tulot	10 630,64				3 551,74	X	-66,6	-3 551,74
TILIKAUDEN TULOS	-228 606,31	-247 682,96		-247 682,96	-260 825,95	105,3	14,1	13 142,99

Henkilöstöpalvelut

Perustehtävä:

Henkilöstöpalveluihin sisältyy laaja ja vaativa tehtäväkirjo: yhteistyötoimikunta, työsuojelu ja työkykyä ylläpitävä toiminta, työterveyshuolto sekä eläkevastuista laskutettavat KueL-maksu-osuudet sekä eläkevastuut vanhoista ja siirtyneistä palvelussuhteista.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2022:

Työssä viihtymistä ja jaksamista tuetaan esimiestyön kautta ja sitä kehittämällä. Erittäin laajan ja vaativan tehtäväkentän työnjakoa on myös syytä kehittää systemaattisesti ja erityisesti esimiesten vastuuta lisätä asioiden valmistelussa ja hoidossa.

Osaamisen kehittäminen ja johtaminen

Osana kuntastrategiaa Hyrynsalmen kunnassa on valmisteltu henkilöstöohjelmaa 2021–2024, jonka tarkoituksena on vahvistaa yhtenäistä henkilöstöpolitiikkaa ja käytännön henkilöstötyötä. Keskeiset osa-alueet ovat henkilöstön osaamisen ja osaamistarpeiden tunnistaminen ja kehittäminen, tarkoituksenmukaisten tehtäväkuvien ja tehtäväkohtaisen palkkauksen tarkistaminen, sairauspoissaolojen vähentäminen, työtyytyväisyyden edistäminen sekä kannustavan ja osallistavan esimiestyön vahvistaminen. Henkilöstöohjelma on hyväksytty yhteistyötoimikunnassa syyskuussa 2020. Kunnanhallitus palautti asian jatkovalmisteluun. Ohjelmaa kehitetään ja se on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2021 aikana.

Maaliskuussa kunnassa otettiin käyttöön ohje etätyöstä ja joustotyöajasta. Etätyön ja joustotyön etuja ovat muun muassa työn tuottavuuden ja työjärjestelyjen joustavuuden lisääntyminen, työhyvinvoinnin parantaminen ja poissaolojen vähentyminen, työn ja perhe-elämän joustavampi yhteensovittaminen sekä työnantajaimagon parantaminen ja asiantuntijarekrytoinnin helpottuminen. Koronapandemian aikana olivat voimassa valtakunnalliset etätyösuositukset, joita toteutettiin myös Hyrynsalmen kunnassa.

Vähenevät resurssit, laajenevat työtehtävät ja toimintaympäristön muutokset edellyttävät ammattitaitoista ja osaavaa henkilöstöä. Hyrynsalmen kunta kannustaa niin henkilöstöä kuin luottamushenkilöitäkin koulutukseen, mutta myös omatoimiseen osaamisen kehittämiseen. Alkuvuodesta 2020 otettiin käyttöön henkilöstön koulutussuunnitelma. Koulutuksiin käytettiin yhteensä 261 työpäivää. Oman alan ammatillisen osaamisen lisäksi keskeisinä osaamisina ja koulutuskohteina pidettiin tieto- ja viestintätekniistä osaamista, työyhteisötaitoja, asiakaspalvelutaitoja sekä kykyä jatkuvaan oppimiseen. Asianhallintajärjestelmän ja tietohallintopalveluiden uudistamisen myötä järjestettiin koulutuksia niitä käyttäville työntekijöille. Osaamisen kehittämistä pyrittiin toteuttamaan yhdessä tekemällä ja työtehtäviä jakamalla. Lisäksi on hyödynnetty erityisesti etäkoulutusta yhdessä eri sidosryhmien kanssa. Etäkoulutusten merkitys kasvoi koronapandemian aiheuttamia muutoksia työskentelytapoihin. Henkilökunnalle järjestettiin myös koulutusta etäyhteyksin työskentelyyn.

Johtoryhmä kokoontui säännöllisesti noin kolmen viikon välein, lisäksi kokoontui laajennettu johtoryhmä poikkeusolojen johtoryhmänä, keväällä 2020 lähes viikoittain, kesällä ja loppuvuodesta harvemmin.

Terveydellinen toimintakyky ja hyvinvointi

Vuonna 2020 otettiin käyttöön Hyrynsalmen kunnan työsuojelun toimintaohjelma 2020–2021, jossa määritellään työsuojelun tavoitteet, vastuut ja toimivalta sekä työsuojelun yhteistoiminnan järjestäminen. Toimintaohjelma luo pohjan työpaikan järjestelmälliselle työsuojelutoiminnalle ja auttaa kehittämään suunnitelmallisesti työoloja ja ennakoivaa

työsuojelua. Ohjelman toteutumista arvioidaan vuosittain työsuojelutoimikunnassa sekä tulosalueittain yhteistyössä työsuojelutiimin kanssa.

Vuonna 2019 toteutetun Työterveyslaitoksen työyhteisöselvityksen pohjalta saatuja kehittämiskohteita vietiin eteenpäin. Aktiivisen tuen mallia laajennettiin työyhteisösovittelun käyttöön otolla ristiriitojen ja kommunikaatio-ongelmien selvittämiseksi, tehtävien vaatavuuden arviointi otettiin käyttöön palkkauksessa ja työhyvinvointia pyrittiin tukemaan mm. etätyösopimuksella.

Henkilöstö voi käyttää virkistysiltapäivään 20 €/hlö kahdesti vuodessa tai 40 €/hlö kerran vuodessa yhdessä oman osaston kanssa. Koronapandemian vuoksi virkistysiltapäivät jäivät kokonaan toteutumatta hallinto- ja elinvoimapalveluissa sekä teknisissä palveluissa. Sivistyspalveluiden yksiköissä toteutui yksi virkistysiltapäivä syksyllä.

Palkkaus ja henkilöstökustannukset

Hyrnsalmen kunnassa otettiin 1.1.2020 käyttöön tehtävän vaatavuuden arviointiin (TVA) perustuva palkkaus, jonka arviointiosuus toteutettiin 2019. Tehtäväkohtaisen palkan määräytymisperusteena on ensisijaisesti viranhaltijan/työntekijän tehtävien vaatavuus vaadittavan osaamisen, työn vaikutusten ja vastuun, yhteistyötaitojen sekä työolosuhteiden näkökulmasta. Lisäksi tehtävien vaatavuuden arvioinnissa huomioon otettavia seikkoja ovat koulutus, lisätehtävä ja –vastuu sekä esimiesasema. TVA –prosessin tuloksena laadittiin palkkaohjelma v. 2020–2021. Periaatteena on, että olemassa olevia palkkoja ei lasketa, vaan korotetaan palkkoja, jotka eroavat laskennallisesti tehtäväkohtaisesta palkasta. Paikallinen järjestelyerä tullaan kohdentamaan palkkoihin, joissa on suurin ero tehtäväkohtaiseen palkkaan. Molempien vuosien palkkasumman korotus on 978,82 €/kk (11 685,84 €/v) ilman sivukuluja ja johtoryhmän palkkoja. Jakoperusteena on ollut, että jokaiselle korjataan palkkoja tasapuolisuutta ja yhdenvertaisuutta noudattaen. Palkkaero on siten jaettu tasan kahdelle vuodelle. Kunnanhallitus tekee erillisen päätöksen v. 2021 keväällä, kun järjestelyvaraerä selviää.

Yhteistoimintaneuvottelut

Suomen hallitus antoi koronapandemian takia valmiuslain käyttöönottoasetukset ja soveltamisasetukset eduskunnalle 17.3.2020. Koronapandemiasta ja valmiuslain käyttöönotosta aiheutuvat rajoitukset vaikuttivat myös Hyrnsalmen kunnan palveluihin ja niiden tuottamiseen tarvittavaan henkilöstöön. Koska joidenkin palveluiden osalta työ oli estynyt, vähentynyt olennaisesti tai tulisi jatkossa vähenemään, kunnassa aloitettiin huhtikuussa koko henkilöstöä koskeva yhteistoimintamenettely. Neuvotteluiden tavoitteena oli, että niiden työntekijöiden ja viranhaltijoiden osalta, joiden työ oli vähentynyt tai loppunut kokonaan, henkilö lomautetaan osa- tai kokoaikaisesti. Ensisijaisesti ennen lomautuksia henkilöille pyrittiin tarjoamaan korvaavaa työtä, keskeyttämään palkanmaksu tehtävissä, joissa työnteko on päätynyt (työsopimuslaki 2:12.2 §) eikä korvaavaa työtä ole tarjolla sekä käyttämään muina sopeuttamiskeinoina ylityövapaiden, liukumavapaiden ja vuosilomien pitämistä. Yhteistoimintaneuvotteluiden päättyessä kunnanhallitus päätti, että kunta ei toistaiseksi lomauta henkilöstöään vaan se velvoittaa edelleen toteuttamaan työjärjestelyihin ja talouteen liittyviä sopeuttamiskeinoja.

Toiminnalliset tavoitteet 2020, toimenpiteet ja resurssit

Vuoden 2020 talousarviossa asetetut toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Keskeiset toimenpiteet	Tulokset ja vaikutukset	Resurssit
Tavoite 1. Henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukeminen		
<p>Henkilöstöohjelman käyttöönotto yhtenäisen henkilöstöpolitiikan ja henkilöstötyön vahvistamiseksi</p> <p>Työnohjauksen järjestäminen</p> <p>Koulutus ja henkilöstön kehittäminen</p> <p>Virkistysmahdollisuuksien tarjoaminen</p>	<p>Ohjelma on käsitelty yhteistyötoimikunnassa, kunnanhallitus palautti sen lokakuussa jatkovalmisteluun.</p> <p>Työnohjausta on ollut saatavissa tarvittaessa.</p> <p>Koko henkilöstölle on laadittu koulutussuunnitelma 2020. Osaamisen kehittämistä toteutetaan yhdessä tekemällä. Tehtäväksi suunniteltu osaamiskartoitus siirtyi myöhempään.</p> <p>Käyttöön on otettu kehityskeskusteluohje, keskustelut käydään vuosittain.</p> <p>Perehdyttämissuunnitelma uusille työntekijöille käytössä.</p> <p>Intranet otetaan käyttöön keväällä 2021.</p> <p>Henkilöstöllä on ollut käytössä 100 € arvoinen ePassi liikunta- ja kulttuuripalveluihin.</p> <p>Henkilöstön virkistysiltapäivät jäivät kokonaan tai osittain toteutumatta koronapandemian vuoksi.</p>	<p>Kehityskeskusteluja ei ole kirjattu sähköisesti.</p> <p>Lähiesimies huolehtii uusien työntekijöiden perehdyttämisestä.</p> <p>Intranet toteutetaan Kainuun kunnissa yhteistyöprojektina.</p>
Tavoite 2. Aktiivisen tuen mallin perehdytyksen jatkaminen		
<p>Aktiivisen tuen malli on osa jokapäiväistä työskentelyä.</p>	<p>Esimiehillä on keskeinen rooli toteutumisessa.</p> <p>Toukokuussa toteutettiin henkilöstökysely koronan ja etätyön vaikutuksista jaksamiseen ja työyhteis-</p>	<p>Työterveyshuolto on järjestetty Kainuunmeren työterveyshuollossa.</p>

<p>Työyhteisösovittelu on li- sätty osaksi aktiivisen tuen mallia.</p>	<p>söön. Kevan kanssa yh- teistyössä tehtäväksi suun- niteltu työhyvinvointikysely ei toteutunut.</p> <p>Sairauspoissaolojen määrä on noussut merkittävästi, ollen nyt yhteensä 1371 päivää (971 päivää 2019).</p> <p>Keväällä 2020 toteutettu onnistuneita työyhtei- sösovitteluja henkilöiden välisen vuorovaikutuksen ja yhteistyön paranta- miseksi sekä ristiriitatilan- teiden ratkaisemiseksi.</p> <p>Henkilöstölle suunniteltu koulutus sovittelevasta työ- otteesta ei toteutunut.</p>	<p>Poissaolot eivät jakaantu- neet tasaisesti, yksittäisiä pidempiä sairauslomia.</p> <p>Ulkopuolinen sovittelija</p>
Tavoite 3. Yhteistyötoimikunnan ja työsuojelun toiminta		
<p>Yhteistoimintaelimenä toi- mii yhteistyötoimikunta, johon on yhdistetty yhteis- toiminta ja työsuojelun yh- teistoiminta.</p> <p>Toimielinten säännöllinen kokoontuminen</p>	<p>Käyttöön työsuojelun toi- mintaohjelma.</p> <p>Yhteistoimintaneuvottelut henkilöiden lomautta- miseksi työn estymisen tai vähentymisen vuoksi. Lo- mautuksia ei toteutettu.</p> <p>Yhteistyötoimikunta ko- koontui 5 kertaa. Mukana kokoontumisissa työsuoje- luvaltuutetut.</p>	<p>Hallintosihteeri työsuoje- lupäällikkönä.</p>

KUNNANHALLITUS	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1-12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
13133 Henkilöstöpalvelut	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTATUOTOT	23 761,85	20 000,00		20 000,00	9 498,96	47,5	-60,0	10 501,04
TOIMINTAKULUT	-308 867,50	-325 932,72		-325 932,72	-307 176,09	94,2	-0,5	-18 756,63
TOIMINTAKATE	-285 105,65	-305 932,72		-305 932,72	-297 677,13	97,3	4,4	-8 255,59
: mistä ulkoinen	-279 735,25	-301 702,72		-301 702,72	-292 789,73	97,0	4,7	-8 912,99
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-285 105,65	-305 932,72		-305 932,72	-297 677,13	97,3	4,4	-8 255,59
Vyörytyserät, Tulot	633,24				216,99	X	-65,7	-216,99
TILIKAUDEN TULOS	-284 472,41	-305 932,72		-305 932,72	-297 460,14	97,2	4,6	-8 472,58

Elinkeinotoimen tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Elinkeino- ja matkailutoimissa pyrittiin toteuttamaan vuoden 2020 aikana kunnan talous-
arvion strategisia tavoitteita ja toiminnallisia tavoitteita (elinkeinostrategia).

Strategisena tavoitteena on ollut turvata maa- ja metsätalouden ja teollisuuden nykyiset työpaikat ja matkailun tulotavoitteena on ollut 10-11 miljoonaa euroa vuodelle 2021. Strategisena tavoitteena oli myös tukea tuulivoimapaistojen rakentamista kunnan alueelle. Strategisissa tavoitteissa onnistuttiin osittain. Matkailulle asetetuissa tavoitteissa ei onnistuttu. Koronaepidemia vaikutti matkailun kehittämiseen.

Toiminnallisena tavoitteena on ollut myötävaikuttaa, että yritysten liikevaihto ja työpaikat kasvaisivat 2- 4 prosenttia. Tässä tavoitteessa onnistuttiin myös osittain.

Yritysneuvontaa hoidettiin vuoden 2020 aikana osittain eri hankkeiden avulla. Vuoden 2020 aikana Ukkohallassa valmistui 1 lomahuoneisto. Investointien arvo on n. 0,75 miljoonaa euroa. Hyrynsalmen kunnan alueelle toteutettiin 2 yritysryhmähankkeen toimenpidettä yhteistyössä yrittäjien kanssa ja kunnan omana hankkeena toteutettiin reitistöjen kehittämishankkeen toimenpiteitä Ukkohallassa. Vuoden 2020 heinäkuussa ei järjestetty Suopokkupallon MM-kisoja Vuorisuolla.

Matkailu- ja elinkeinopalvelut tuotti (möi) toimitusjohtajapalvelut Kiinteistö Oy Ahmahaka Oy:lle ja Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalolle.

Asunto Oy Hyrynsalmen Linnalan asuntoja myytiin 2 kappaletta vuoden 2020 aikana. Muiden kiinteistöjen myynnistä käytiin neuvotteluja.

Elinkeino- ja matkailupuolen menot ylittyivät 46871,67eurolla (n.41 prosentilla) verrattuna talousarvioon.

Aluekehitysrahojen menot alittuivat verrattuna talousarvioon 37146,33 eurolla (n. 40 prosentilla).

Tilikausien menot eivät ole suoraan verrannollisia keskenään johtuen kirjauskäytännöistä. Esimerkiksi Kv-yritysryhmähankkeelle tulevia avustuksia (50 811,08) ei ole kirjattu tuloksi tilikaudelle 2020.

KUNNANHALLITUS	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
13134 Elinkeino- ja matkailu	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTA TUOTOT	37 244,02	83 373,00		83 373,00	84 031,14	100,8	125,6	-658,14
TOIMINTAKULUT	-195 272,80	-198 098,44		-198 098,44	-244 557,23	123,5	25,2	46 458,79
TOIMINTAKATE	-158 028,78	-114 725,44		-114 725,44	-160 526,09	139,9	1,6	45 800,65
: mistä ulkoinen	-146 243,60	- 108 385,44		- 108 385,44	- 152 884,94	141,1	4,5	44 499,50
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-158 028,78	-114 725,44		-114 725,44	-160 526,09	139,9	1,6	45 800,65
Vyörytyserät, Menot	-1 362,50				-1 071,02	X	-21,4	1 071,02
TILIKAUDEN TULOS	-159 391,28	-114 725,44		-114 725,44	-161 597,11	140,9	1,4	46 871,67

KUNNANHALLITUS	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
13135 Aluekehitysraha	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTAKULUT	-51 778,92	-68 411,60		-68 411,60	-31 265,27	45,7	-39,6	-37 146,33
TOIMINTAKATE	-51 778,92	-68 411,60		-68 411,60	-31 265,27	45,7	-39,6	-37 146,33
: mistä ulkoinen	-51 778,92	-68 411,60		-68 411,60	-31 265,27	45,7	39,6	-37 146,33
TILIKAUDEN TULOS	-51 778,92	-68 411,60		-68 411,60	-31 265,27	45,7	-39,6	-37 146,33

Työllistäminen

Perustehtävä:

Hyrynsalmen kunnalla on alueensa suurimpana työnantajana sekä moraalinen että lainsäädännöllinen velvoite huolehtia työllisyyden hoidosta resurssien sallimissa rajoissa.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2022:

Työllisyyden hoidossa pyritään tiiviiseen kunta- ja maakuntayhteistyöhön. Kunnan roolia työllisyyden hoidossa vahvistetaan mm. hakemalla yhdessä Kainuun muiden kuntien kanssa työllisyyden hoidon kuntakokeiluun. Yhteistyötä yhdistysten kanssa vahvistetaan ja erityisesti nuorten työllistämistä edistetään. Työllistämisen kustannuksia pyritään alentamaan.

Työllisyys

Hyrnsalmella työttömiä työnhakijoita työvoimasta oli joulukuussa 15,3 % (127 henkilöä), eli 26 henkilöä enemmän kuin edellisen vuoden lopussa (2019: 11,3 %). Koko vuoden työttömien työnhakijoiden keskiarvo oli 13,1 % (109 henkilöä), josta alle 25 –vuotiaiden osuus oli 9 henkilöä. Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuussa 2020 13,6 %. Kainuussa työttömiä työnhakijoita oli joulukuussa 2020 12,1 %. Työttömyydessä on ollut koronaviruksen leviämisen jälkeen valtakunnallisesti joka kuukausi lisäystä edellisen vuoden lukemiin, mutta Kainuussa kasvuprosentti on ollut joka kuukausi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) alueista pienin. (Lähteet: TEM Työllisyyskatsaus 12/2020, TEM Tilastotiedote 1/2021.)

Työllisyyden kuntakokeilu

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjänä vahvistetaan. Ensimmäisenä toimenpiteenä käynnistetään työllisyyden kuntakokeilut 1.3.2021, joissa kokeilukunnat vastaavat osien alueensa työ- ja elinkeinopalveluiden tarjoamisesta. Työllisyyskokeilussa tavoitellaan vahvempaa vaikuttavuutta työllisyyden edistämiseksi sovittamalla yhteen valtion ja kuntien resursseja, osaamista ja palveluja.

Marraskuussa 2019 Kainuun kunnat Puolankaa lukuun ottamatta jättivät yhdessä kuntakokeiluhakemuksen. Kainuun kuntakokeilussa ovat mukana Hyrnsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi. Kuntakokeilun tavoitteena on purkaa toimimattomat päällekkäiset palvelut ja rakentaa ajanmukaiset, vaikuttavat ja kustannustehokkaat palveluprosessit vähentämään ja ennaltaehkäisemään työttömyyttä. Lisäksi Kainuun maakunnan alueella ilmenevään työvoimatarpeeseen vastataan erityisesti työttömien osaamista vahvistamalla. Koska yhtenä merkittävimpänä tekijänä Kainuussa pitkäkestoisen työttömyyden taustalla on työnhakijoiden vanhentunut, puutteellinen tai työmarkkinoiden tarpeita vastaamaton osaaminen, lisätään mm. oppisopimus-koulutusta ja kehitetään opinnollistamista kaikissa kokeilukunnissa.

Kainuun työllisyyden kuntakokeilua on vuonna 2020 valmisteltu useissa säännöllisesti kokoontuvissa työryhmissä. Kuntakokeilun asiakastyötä tukemaan valmisteltiin kuntien työllisyysasiantuntijoiden ja Kainuun ammattioppilaitosten edustajien yhteistyöllä Työllisyyden ja koulutuksen ekosysteemi –hanke, joka käynnistyi kesällä 2020. Kuntakokeiluun valmistautumiseen liittyen verkostoyhteistyötä on kehitetty yli kuntarajojen, jotta toimijoiden roolit ja tehtävät olisivat selkeitä, oikea-aikaisia ja asiakaslähtöisiä. Yhteistointasopimus Kainuun kuntien työllisyyden kuntakokeilusta hyväksyttiin kunnanhallituksessa joulukuussa 2020 ja se allekirjoitetaan alkuvuodesta 2021. Työllisyydenhoidon yhteistyösopimus 2021–2023 Paltamon kunnan kanssa valmisteltiin loppuvuodesta 2020 ja se tulee voimaan vuoden 2021 alusta. Sopimuksen mukaan Paltamo tuottaa edelleen työllisyydenhoidon palvelut Hyrnsalmelle kuntakokeilun aikana.

Sopimusperusteinen työllisyyden hoito

Paltamon kunta on tuottanut sopimusperusteisesti Hyrynsalmen kunnan työllisyyden hoidon palvelut vuoden 2018 alusta alkaen. Paltamon kunnan tehtäviin työllisyysasioiden hoidossa Hyrynsalmen kunnassa on 2020 sisältynyt:

1. työllisyydenhoidon koordinointi ja verkostoyhteistyö sidosryhmien kanssa; työttömien työnhakijoiden ohjaaminen tarkoituksenmukaisten palvelujen piiriin
2. työllisyyden edistäminen ja kehittämistoimenpiteiden suunnittelu, valmistelu, koekäyttö ja tuottaminen yhteistyökumppaneiden kanssa
3. työhönvalmentajan henkilöresurssi, joka hoitaa asiakkaiden ohjaamisen ja työhönvalmennuksen toimipaikallaan
4. työttömien eläke- ja kuntoutusedellytysten selvittelyn ja neuvonnan
5. osallisuuden niihin verkostossa toteutettaviin työllistämisen edistämishankkeisiin, joissa Paltamon kunta on mukana
6. Kierrätysmyymälän ylläpito kuntouttavan työtoiminnan, työkoekäytön, velvoitetyöllistämisen ja palkkatukityön toimintapaikkana Hyrynsalmella
7. Palkkatuki- ja velvoitetyöllistettävien sopimuksiin ja rahoitushakemuksiin liittyvät käytännön tehtävät sekä yhteistyö kuntaan ja TE-toimistoon päin

Kuntakoekäyttöön valmistautumisen lisäksi työllisyydenhoitoa on toteutettu samoilla linjauksilla ja periaatteilla kuin edellisinä vuosina. Vuoden 2020 työllisyydenhoitoon on vaikuttanut maaliskuussa Suomeen levinnyt koronapandemia. Pandemian vuoksi hoidettiin vain välttämättömimmät asiakastapaamiset, kierrätysmyymälät suljettiin kolmeksi kuukaudeksi ja verkostoyhteistyö väheni merkittävästi keskeyttäen asiakkaiden työllistymisprosesseja. TE-toimistossa jouduttiin priorisoimaan tehtäviä keskittyen äkillisesti lomautetuksi ja työttömiksi jääneisiin. Kunnissa ja mm. Kainuun sotella resursseja priorisoitiin pandemian hoitoon.

Työllisyyskoordinaattorin nimikettä ja tehtäväkuvaa muutettiin helmikuun alusta alkaen. Työajan suunniteltiin jakautuvan 80 % Hyrynsalmen ja Ristijärven työhönvalmentajan tehtäviin ja 20 % kuntakoekäytön valmisteluun. Koronapandemian vuoksi asiakastapaamiset ja työllisyyttä edistävät palvelut vähenivät merkittävästi suunnitellusta ja aikaa käytettiin enemmän työllisyyden kuntakoekäytön valmisteluun. Kuntakoekäyttöä varten Paltamon ja Hyrynsalmi - Ristijärven työhönvalmentajat myös perehtyivät TE-toimiston työhön syys-marraskuussa kolmen kuukauden ajan neljänä päivänä viikosta, jolloin TE-palvelut vastasivat 80 %:sti palkan maksusta ja kunnat 20 %. Kuntatyötä tehtiin siis tänä aikana enintään yksi päivä viikossa.

Työllisyyden hoidon kokonaisuuteen kuuluu Kiehimän kierrätysmyymälän ylläpito kuntouttavan työtoiminnan, työkoekäytön, velvoitetyöllistämisen ja palkkatukityöllistämisen toimintapaikkana. Työllistettävien osaamisen vahvistamista tukemaan on Kainuussa kehitetty opinnollistaminen, jota markkinoitiin myös asiakkaille. Hyrynsalmen myymälässä toiminnalliset valmiudet olivat jo olemassa, mutta pandemian vuoksi suunnitelmat eivät toteutuneet. Keväällä myymälä myös suljettiin koronapandemian vuoksi kolmeksi kuukaudeksi. Myymälän toiminnasta, tuloista ja menoista vastasi alkuvuoden Paltamon kunta. Syyskuun alussa myymälä ja työllisyyden edistäminen myymälän kautta siirtyi Ristijärven 4H-yhdistyksen hallinnoimaksi. Myös muut Kiehimän myymälät siirtyivät pois Paltamon kunnan hallinnasta. Yhdistykset saavat kuntia paremmin rahoitusta työllistämiseen, joten tavoitteena on niin työmarkkinatuen kuntaosuuden pieneneminen kuin muukin työllisyyden edistäminen kunnassa. Hyrynsalmen kunnan työmarkkinatuen kuntaosuus oli syyskuussa 2020 kasvanut yli 30 % verrattuna vuoteen 2019 ja työttömille tarjottavat työllisyyden hoidon palvelut ovat koronan sekä työllisyyden kuntakoekäyttöön valmistautumisen vuoksi olleet normaalia niukemmat. Ristijärven 4H-yhdistyksellä oli kokemusta työllisyyden hoidosta ja hanketoiminnasta ja mahdollisuus aloittaa toiminta

välittömästi. Lokakuussa myymälä muutti aiempien tilojen ahtauden ja epäkäytännöllisyyden vuoksi entisen lukion tiloihin.

Työhönvalmentajat ovat valmentaneet Kiehimän kierrätysmyymälässä olevien asiakkaiden lisäksi työllistettyjä kunnan eri palvelualueiden työpisteissä ja alueen yrityksissä. Valmennuksen ohella työhönvalmentajat ovat etsineet piilotyöpaikkoja ja kontaktoineet yrittäjiä ottamaan yhteyttä työntekijöitä tarvitessaan. Viranomaisten taholta asiakasohjauksia työhönvalmentajalle on tullut lähinnä satunnaisesti. Palveluohjaaja on edistänyt työttömien asiakkaiden kuntoutus- ja eläke -edellytysten selvityksiä. Palveluohjaaja on avustanut ja neuvonut asiakkaita myös muiden eläkelajien edellytysten selvittämisessä ja hakemisessa sekä eläkepäätösten jälkeisissä toimenpiteissä. Lisäksi hallintosihteeri on hoitanut palkkatuki- ja velvoitetöylyllistettävien sopimuksiin ja rahoitushakemuksiin liittyvät käytännön tehtävät sekä osallistunut sidosryhmätyöskentelyyn, mm. Kuntoon oikeilla palveluilla (Kopakka) -hanke, työllistämistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) johtoryhmä, eri yhteistyötahojen yhteinen työllisyystyöryhmä ja työllisyyden kuntakokeilun valmistelu. Kuntouttavan työtoiminnan palveluita hankittiin syyskuusta alkaen ostopalveluna Suomussalmen kunnalta. Hyrynsalmen etsivän nuorisotyön palvelut ostettiin Suomussalmelta. Työllisyyspalveluilla ei ole ollut yhteisiä asiakkaita etsivien kanssa.

Hyrynsalmen työllisyyspalveluiden asiakasmäärät olivat:

- palkkatukityössä 9 henkilöä
- palveluohjauksessa 19 henkilöä
- eläke- ja kuntoutusedellytysten selvittämisessä 4 henkilöä, joista 1 sai eläkepäätöksen
- kunnan työmarkkinatukilistalla olevien tarkkaa määrää ei selvillä, työmarkkinatuen kuntaosuus noussut kasvanut 27% edellisvuodesta

Kesätyö

Kesällä 2020 käytössä oli edellisvuoden tapaan nuorten kesätyöseteli. Hyrynsalmen kunta myönsi setelin kaikille peruskoulun 9-luokkalaisille sekä vuoden 2020 aikana 17 vuotta täyttävälle ja sitä vanhemmille Hyrynsalmella kirjoilla oleville opiskelijoille. Kesätyöseteliin olivat oikeutettuja myös peruskoulun 8-luokkalaiset, joille kesätyöseteli voitiin myöntää viikoksi (5 työpäivää). Kesätyösetelin arvo on 270 €/3 viikkoa tai 180 €/2 viikkoa ja 8-luokkalaisille 90 €/viikko.

Vuonna 2020 kesätyösetelillä on ollut töissä 8 –luokkalaisia 2 henkilöä, 9-luokkalaisia 7 henkilöä ja toisen asteen opiskelijoita 5 henkilöä.

Hankkeet

Kunta osallistui 2019 alkaneeseen ja elokuussa 2020 päättyneeseen Ristijärven 4H -yhdistyksen hallinnoimaan Väkkeä -hankkeeseen. Hankkeessa luotiin toimintamalli ja rakenne välityömarkkinoista, jonka avulla kolmannen sektorin toimijat pystyivät työllistämään pitkään työttömänä olleita. Hankkeen avulla tuettiin kolmannen sektorin toimijoita mm. työllistämiseen ja palkkaamiseen liittyvissä tehtävissä sekä koulutettiin ja tuettiin esimiehiä esimiestaidoissa ja työyhteisöjen kehittämistehtävissä. Hankkeen yhtenä tehtävänä oli kartoittaa työllistäviä yhdistyksiä. Hanke toteutettiin Hyrynsalmen, Paltamon, Puolangan, Ristijärven ja Suomussalmen kunnissa ja Kuhmon kaupungissa. Hankkeen toimesta työllistettiin pitkäaikaistyöttömiä kaikissa sopimuskunnissa 100 % palkkatuella mm. Kiehimä -kierrätysmyymälöihin.

Hyrnsalmen kunta on mukana Metsäkeskuksen hallinnoiman Työvoimaa Kainuun metsiin, Metsärekry -hankkeessa (hankeaika 1.2.2019 - 30.6.2021), jonka tavoitteena on lisätä tietoa metsäalan työmahdollisuuksista Kainuussa ja edistää työllistymistä. Hankkeessa selvitetään Kainuussa vapaana olevat metsätalouden paikat ja työnantajien koulutustarpeet, potentiaaliset työntekijät ja yrittäjyydestä kiinnostuneet sekä edistetään ulkomaisen työvoiman hyödyntämistä. Hankkeelle on tehty asiakasohjauksia, mutta suunnitellut työpajat ja seminaarit ovat jääneet koronan vuoksi toteuttamatta.

Vuonna 2018 alkaneen ja kesäkuussa 2020 päättyneen Kainuun opiston hallinnoiman Elämää varten –hankkeen kohderyhmänä olivat Kainuun nuoret ja työikäiset romanit sekä viranomaiset, yritykset ja työnantajat Kainuussa. Avoimen dialogin ja tiedon lisäämisen kautta pyrittiin ennaltaehkäisemään syrjintää sekä kasvattamaan yhteistyötä ja luottamusta romanien ja Kainuun alueen viranomaisten välillä. Hankehenkilöstö ohjasi ja tuki osallistujia työhaussa ja ammatilliseen koulutukseen hakeutumisessa. Tavoitteena oli lisätä romanien omaa osallisuutta ja ammatillista koulutustasoa sekä edistää romanien yhteiskunnallista asemaa.

Talous

Koronapandemian vuoksi asiakkaita työllistettiin huomattavasti suunniteltua vähemmän, jolloin saamatta jääneet työllistämistuet aiheuttivat toimintatuottojen alittumisen n. 17 000 eurolla. Toisaalta palkkakulut alittuivat samasta syystä. n. 25 000 eurolla. Pandemian ja normaalia niukempien työllisyydenhoidon palveluiden johdosta monen työttömyys pitkittyi. Työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoikin tämän myötä n. 27 % edellisvuodesta muodostaen n. 34 000 euron budjetin ylityksen. Paltamolta ostetun työllisyydenhoidon kustannukset ylittivät budjetin n. 37 000 eurolla. Budjetin laadintavaiheessa suunnitelmassa oli ostaa työllisyydenhoidon palvelut vain alkuvuodeksi ja vastata loppuvuodesta palveluista itse.

Toiminnalliset tavoitteet 2020 ja niiden toteutuminen

Vuoden 2020 talousarviossa määritellyt toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen on esitetty alla olevassa taulukossa.

Keskeiset toimenpiteet	Tulokset ja vaikutukset	Resurssit
Tavoite 1. Työllisyydenhoidon koordinointi ja yhteistyö sidosryhmien kanssa (TE-toimisto, Kainuun sote, yhdistykset ja yrittäjät)		
Työllisyystyöryhmä: - 4H Väkkeä - sote, kuntouttava työtoiminta - Kainuun Nuotta - Metsärekry - TYP - TE-palvelut	Ei työllisyystyöryhmien kokouksia. Yhteistyön kehittäminen ja roolien selkeyttäminen. - Koronapandemian vuoksi pääosin etäyhteyksin. - Henkilömuutokset vaikeuttaneet välillä yhteydenpitoa	Pandemian vuoksi TE-toimiston resurssien keskittäminen ensisijaisesti äkillisesti lomautettuihin ja irtisanottuihin Hallintosihteeri hoitaa hallinnollisesti työllisyyden hoitoa Hyrnsalmella. Hallinnon toimistosihteeri hoitaa nuorten kesätyöjärjestelyt.
Te –toimisto, Kopakka kasvupalvelu –pilotti	Pilotti valmisteli yhteistyötä ja työllisyydenhoitoa kuntakoikeilua varten	

(päätyi 31.12.2020): Työelämästä eri syistä syrjäytyneiden palvelu ja henkilökohtainen tuki sujuvasti ja nopeasti		
Kainuun työllisyyden kuntakokeiluun valmistautuminen	Aktiivinen yhteistyö työryhmissä. Kainuun kuntien yhteistyösopimus	Valmistelussa mukana hallintosihteeri ja Paltamon työllisyyspalvelut.
Tavoite 2. Yhteistyö alueella toimivien yhdistysten kanssa		
Yhteistyö Ristijärven 4H -yhdistyksen kanssa - 4H Hallinnoimaan Kiehimää syyskuussa 2020	Työllisti Väkeä -hankkeen kautta pitkäaikais-työttömiä Kiehimään ja alueen yhdistyksiin. Kierrätysmyymälässä työskennellyt yhteensä 6 palkkatuettua työntekijää	Palkkatukityöllistetyt ovat olleet työllisyyskoordinaattorin ja helmikuusta alkaen työhönvalmentajan ohjauksessa
Etsitään alueelta yhdistyksiä, joilla olisi mahdollisuus työllistää esim. työkokeilulla tai palkkatuella	Työllistyviä yhdistyksiä ei juurikaan ollut. Koronapandemian vuoksi verkostoyhteistyö oli vähäistä.	
Tavoite 3. Nuorten työllistämässä nuorisotoimen ja etsivän nuorisotyön kanssa tehtävän yhteistyön tiivistäminen		
Työhönvalmentajan yhteistyö etsivän nuorisotyön kanssa	Työllisyyspalveluilla ei ole ollut yhteisiä asiakkaita etsivän nuorisotyön kanssa.	Etsivän nuorisotyön palvelut ostetaan Suomusalmelta.
Tavoite 4. Kuntouttavan työtoiminnan yhteistyö Kainuun sote -kuntayhtymän kanssa.		
Hyrnsalmi-Ristijärven työhönvalmentajien yhteistyö Kainuun soten aikuissosiaalityön kanssa vähäistä.	Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita keskimäärin 7,58 hlöä/kk. Kuntouttavassa työtoiminnassa Kiehimässä tai muussa toimipisteessä kunnassa työskenteli 3 asiakasta	Kainuun sotella resursien priorisointi pandemian hoitoon Ohjaaja tapasi asiakkaita työtoimintapaikoilla kerran kuussa tai harvemmin. Ostopalveluna Suomusalmelta työpalvelukeskus Miilussa syyskuu 2020 alkaen.
Palveluohjaajalla tiivis yhteistyö aikuissosiaalityön kanssa eläke- ja kuntoutusprosesseihin liittyen	Eläke- ja kuntoutusedellytysten selvityksessä: 4, työkyvyttömyyseläkepää-tös:1	
Tavoite 5. Työllisyyden edistämishankkeiden suunnittelu, valmistelu ja hakeminen yhteistyökumppaneiden kanssa (nuoret, pitkäaikaistyöttömät)		

Valtakunnalliseen työllisyyden kuntakokeiluun valmistautuminen	Valmistelua tehtiin työryhmissä ja solmittiin kuntien yhteistyösopimus.	Kokeilussa mukana kaikki Kainuun kunnat pl. Puolanka, valmistelussa työllisyyden hoidosta vastaava Paltamon kehitysjohtaja ja työhönvalmentaja.
--	---	---

KUNNANHALLITUS	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
13136 Työllistäminen	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTATUOTOT	23 535,50	30 000,00		30 000,00	12 819,28	42,7	-45,5	17 180,72
TOIMINTAKULUT	-225 558,72	-173 588,32		-173 588,32	-218 894,88	126,1	-3,0	45 306,56
TOIMINTAKATE	-202 023,22	-143 588,32		-143 588,32	-206 075,60	143,5	2,0	62 487,28
: mistä ulkoinen	-202 023,22	-135 128,32		-135 128,32	-196 465,60	145,4	-2,8	61 337,28
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-202 023,22	-143 588,32		-143 588,32	-206 075,60	143,5	2,0	62 487,28
Vyörytyserät, Menot	-2 910,15				-1 864,03	X	-35,9	1 864,03
TILIKAUDEN TULOS	-204 933,37	-143 588,32		-143 588,32	-207 939,63	144,8	1,5	64 351,31

Maaseututoimi

Kunnanvaltuusto on 21.6.2011 (§ 24) on hyväksynyt yhteistoimintasopimuksen maaseutuhallinnon tehtävien järjestämisestä. Sopimus koskee kunnan maaseutuhallintoviranomaiselle säädettyjä tehtäviä ja se sisältää kaikki kunnan maaseutuviranomaiselle säädettyt tehtävät ja palvelut. Maaseutuhallinnon järjestämisestä annetun lain mukainen toiminta Hyrynsalmen, Paltamon, Puolangan, Ristijärven ja Suomussalmen kunnissa on järjestetty isäntäkuntamallilla, jossa isäntäkuntana toimii Puolangan kunta.

Talousarvion toteutuminen

Yhteistyö sopimuskuntien kesken on sujunut hyvin. Talousarvio toteutui suunnitelman mukaisesti.

KUNNANHALLITUS	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
13140 Maaseututoimi	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTATUOTOT	245,66				502,98	X	104,7	-502,98
TOIMINTAKULUT	-52 872,36	-48 580,00		-48 580,00	-48 049,04	98,9	-9,1	-530,96
TOIMINTAKATE	-52 626,70	-48 580,00		-48 580,00	-47 546,06	97,9	-9,7	-1 033,94
: mistä ulkoinen	-46 216,70	-42 810,00		-42 810,00	-40 986,03	95,7	-11,3	-1 823,97
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-52 626,70	-48 580,00		-48 580,00	-47 546,06	97,9	-9,7	-1 033,94
Vyörytyserät, Menot	-693,83				-568,69	X	-18,0	568,69
TILIKAUDEN TULOS	-53 320,53	-48 580,00		-48 580,00	-48 114,75	99,0	-9,8	-465,25

Sivistyslautakunta

Talousarvion toteutuminen

Kokonaisuutena sivistystoimi onnistui hyvin saavuttamaan toiminnalliset ja erityisesti taloudelliset tavoitteensa (ks. seuraava taulukko).

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12.ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
1340 Sivistyslautakunta								
TOIMINTA TUOTOT	209 736,54	144 080,00		144 080,00	144 198,56	100,1	-31,2	-118,56
TOIMINTAKULUT	-3 842 402,88	-3 790 947,71		-3 790 947,71	-3 567 904,95	94,1	-7,1	-223 042,76
TOIMINTAKATE	-3 632 666,34	-3 646 867,71		-3 646 867,71	-3 423 706,39	93,9	-5,8	-223 161,32
: mistä ulkoinen	-2 805 813,07	-2 830 147,71		-2 830 147,71	-2 616 226,58	92,4	-6,8	-213 921,13
POISTOT	-22 229,40	-8 388,33		-8 388,33	-8 393,90	100,1	-62,2	5,57
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-3 654 895,74	-3 655 256,04		-3 655 256,04	-3 432 100,29	93,9	-6,1	-223 155,75
Vyörytys erät, Menot	-45 655,33				-19 706,16	X	-56,8	19 706,16
TILIKAUDEN TULOS	-3 700 551,07	-3 655 256,04		-3 655 256,04	-3 451 806,45	94,4	-6,7	-203 449,59

Hallinto

Perustehtävä:

Sivistystoimen tarkoituksena on turvata ajanmukaiset varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut sekä kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ja mahdollistaa sitä kautta kuntalaisen jatkuva itsensä kehittäminen ja hyvä elämänlaatu.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2022:

Kunnan sivistystoiminnan kokonaisvaltainen kehittäminen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta siten, että

- oppilailla ja lapsilla on hyvät valmiudet jatko-opintoihin ja sitä kautta koulutus pystyy vastaamaan elinkeinoelämän haasteisiin kansainvälistyvässä Suomessa
- kuntalaisella on mahdollisuudet harrastustoimintaan, virkistykseen, elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen

Kunnan ikääntyvä väestö otetaan huomioon toiminnassa.

Tuetaan monipuolisesti kuntalaisten hyvinvointia.

Tiivistetään yhteistyötä kunnan eri hallintokuntien välillä sekä Kainuun sivistystoimien välillä

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2020:

- ajantasainen ja selkeä tiedottaminen palveluista
- ammattitaitoinen ja aikaansa seuraava henkilökunta
- sujuvat valmisteluprosessit

Toiminnallisia indikaattoreita

- verkkosivujen ajantasaisuus ja tiedotteiden selkokieliisyys
- henkilökunnan osallistuminen täydennyskoulutuksiin
- koulukuljetusten kustannukset/oppilas

Resurssit:

- Sivistyspalvelujen päällikkö
- Toimistosihteri (osa-aikainen 14.12.2020 saakka)

Tavoitteiden toteutuminen

Sivistyslautakunta kokoontui vuoden 2020 aikana 6 kertaa.

Tavoitteet ovat toteutuneet pääosin suunnitellusti, aamu- ja iltapäivätoiminnan laatujärjestelmän tekeminen on kesken, perusopetuksen laatutyössä toimintaa mitataan monipuolisesti ja säännöllisesti vuosikellon mukaisesti. Laatukyselyihin osallistetaan myös oppilaat sekä heidän huoltajansa. Varhaiskasvatuksessa toimitaan edelleen ryhmäperhepäiväkodeissa, koska päiväkodin rakentaminen on viivästynyt valituksen takia. Koulukuljetuksissa on päätetty käyttää optiota. Koulukuljetuksissa ei ole saatu säästöjä, koska

ajetut kilometrit ovat pysyneet likipitään samana. Sivistyspalvelujen hallinnon toimistosihteerin paikan täyttämättä jättäminen on vaikeuttanut erittäin paljon toimintaa.

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Tiinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
13401 Sivistyspalvelut	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTA TUOTOT	525,64				520,00	X	-1,1	-520,00
TOIMINTAKULUT	-135 687,98	-126 963,81		-126 963,81	-120 836,51	95,2	-10,9	-6 127,30
TOIMINTAKATE	-135 162,34	-126 963,81		-126 963,81	-120 316,51	94,8	-11,0	-6 647,30
: mistä ulkoinen	-101 212,34	-96 443,81		-96 443,81	-85 636,51	88,8	-15,4	-10 807,30
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-135 162,34	-126 963,81		-126 963,81	-120 316,51	94,8	-11,0	-6 647,30
Vyörytysserät, Menot	-1 650,47				-1 486,27	X	-9,9	1 486,27
TILIKAUDEN TULOS	-136 812,81	-126 963,81		-126 963,81	-121 802,78	95,9	-11,0	-5 161,03

Varhaiskasvatus

Perustehtävä:

Päivähoitoa järjestettiin Muksulan, Touhulan ja Lumikin ryhmäperhepäiväkodeissa ja vuoroa Naperolan ryhmäperhepäiväkodissa.

Esikoululaisten ja 1. ja -2. lk:n oppilaille järjestettiin koululla iltapäiväkerhotoimintaa kevätlukukaudella koulupäivisin klo 13.00-17.00. Syyslukukaudesta lähtien toimintaa järjestettiin myös aamuisin klo 6.30-8.30. Tarvittaessa heille järjestettiin vuoroa Naperolan ryhmäperhepäiväkodissa. Kerhotoiminnan seurauksena esikoululaisten ja 1.-2. lk:n oppilaiden päivähoitoon tarve väheni jonkin verran.

Lasten päiväkerhotoimintaa on pidetty yhdessä ev.lut. seurakunnan kanssa.

Perusopetuksen luokanopettaja on käynyt viikoittain eri ryhmäperhepäiväkodeissa opettamassa viisivuotiaiden ryhmissä 1h / ryhmä.

Uudistettu lasten varhaiskasvatussuunnitelmalomake otettiin käyttöön ja kaikille lapsille tehtiin uudet varhaiskasvatussuunnitelmat yhdessä huoltajien kanssa joko puhelimitse tai turvavälit huomioiden ryhmäperhepäiväkodeissa.

Koronan vaikutus varhaiskasvatuksessa

Keväällä maaliskuusta huhtikuussa koronan vuoksi yli puolet (60 % verrattuna tammi - helmikuuhun) lapsista jäi kotihoitoon. Opetus- ja kulttuuriministeriön suositusten mukaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja ei peritty 8.3.-13.4. väliseltä ajalta perheiltä, jotka hoitivat lapsensa kotona.

Terveystieteiden ja hyvinvointilaitoksen (Thl) antamia ohjeita ja suosituksia sekä Hyrynsalmen kunnan antamia ohjeistuksia jaettiin ryhmäperhepäiväkoteihin ja vanhemmille Wilman kautta.

Vanhempainiltoja ja muita yhteisiä tilaisuuksia ja juhlia ei voitu järjestää. Ulkopuolisista vierailijoista vain erityisopettajan ja puhe- ja toimintaterapeuttien käynnit sallittiin. Haa-potien pihaleikkialueella Teija Mursula kävi kertomassa tarinoita ryhmäperhepäivähoitoon lapsille viisi kertaa syksyn aikana. Myös työntekijöiden yhteisiä kokouksia järjestettiin syksyllä vain kaksi kertaa, mutta tiimipalavereja pidettiin jokaisessa ryhmäperhepäiväkodissa kerran kuukaudessa.

Seurakunnan kerhotoimintaa ei pystytty järjestämään keväällä normaalisti. Työntekijät tekivät videoesityksiä viikoittain, muun muassa askarteluideoista, hartauksista, saduista ja lauluhetkistä. Kesäkerhot ja leirit toimivat normaalisti. Joulukuussa taas ei saanut pitää kerhoja, joten työntekijät tekivät joulukalenterivideoita katseltavaksi.

Varhaiskasvatuspäällikkö on tehnyt etätöitä keskimäärin kaksi päivää viikossa ja koukousia ja koulutuksia on käyty etänä.

Toiminta

Uuden päiväkodin suunnittelu- ja rakentamistoimikunta piti ensimmäisen kokouksen lokakuussa, jossa alettiin suunnittelemaan päiväkodin rakentamista.

Varhaiskasvatuksen yhteiset olympialaiset järjestettiin syksyllä Iskun kentällä.

Yhteistyötä tehtiin Kainuun varhaiskasvatuksen esimiesten, seurakunnan, perhe- ja toimintaterapeuttien, perusopetuksen erityisopettajan, perhetyön ja sosiaalitoimen kanssa.

1.8.2020 voimaantulleen varhaiskasvatuslain muutoksen jälkeen kaikille lapsille palautui yhtäläinen oikeus varhaiskasvatukseen. Laki ei vaikuttanut varsinaisesti päivähoidossa olevien lasten määrään.

1.8.2020 tuli muutoksia varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin. Asiakasmaksujen tulo-rajat nousivat, enimmäismaksuksi tuli 288 €/kk, toisesta lapsesta perittäväksi maksuksi tuli 50 % nuorimmaisen lapsen maksusta.

Wilma otettiin käyttöön parantamaan ja helpottamaan tiedonkulkua varhaiskasvatuksen ja kodin välille.

1 tabletti ostettiin henkilöstön ja lasten käyttöön.

Vardaan eli varhaiskasvatuksen tietovarantoon tallennettiin tietoja varhaiskasvatuksessa olevista lapsista, huoltajista, toimipaikoista sekä henkilöstöstä. Vuoden 2020 varhaiskasvatuksen toimintatilasto ilmoitettiin viimeisen kerran Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselle (Thl). Jatkossa tiedot tallentuvat Vardaan.

Arvid-arviointimenetelmää ei ole otettu käyttöön.

Henkilöstön työnohjausta ja koulutusta suunniteltiin seuraavalle vuodelle Aikuis- ja täydennyskoulutuspalvelut Aikopan kanssa ennakoiden uuden päiväkodin tuomaa muutosta.

Varhaiskasvatuspaikat lapselle järjestyi heti hoidon tarpeen ilmaannuttua.

Kesätyösetelillä oli töissä kesäkerhossa 2 perusopetuksen oppilasta sekä 1 toisen asteen opiskelija. Lisäksi ryhmäperhepäiväkodissa oli 1 perusopetuksen oppilas.

Mittarit

Joulukuussa oli varhaiskasvatuksessa yhteensä 42 lasta.

Kokopäivähoitossa olevien lasten läsnäolopäivät koko vuonna oli 4487 ja osapäivähoitdon läsnäolopäivät 446.

Kotihoidontukea sai keskimäärin 17 perhettä / kuukausi.

Seurakunnan ja kunnan yhteisessä kerhotoiminnassa kävi 44 lasta.

Talous

Toimintatuotot alittuivat 1200 euroa. Alitus johtui varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen muutoksesta 1.8.2020 sekä koronan vuoksi päivähoitomaksujen perimättä jättämisestä keväällä.

Toimintakuluissa tuli säästöä noin 50 000 euroa. Säästöjä syntyi pääasiassa henkilöstökuluista. Henkilöstöä siirrettiin tarpeen mukaan yksiköstä toiseen. Lasten kotihoidontukea maksettiin 100 842 euroa, josta kuntalisän osuus oli 22 554 euroa. Tukea maksettiin 2800 euroa arvioitua enemmän.

Resurssit

- varhaiskasvatuspäällikkö 1

- vakituisia perhepäivähoitajia 8
- määräaikaisia perhepäivähoitajia 6
- määräaikainen perhepäivähoitaja, työaika 94,20 %
- lisäksi 1–3 määräaikaista perhepäivähoitajaa lyhytaikaisissa sijaisuuksissa
- määräaikainen lasten leikin- ja toiminnan ohjaaja päiväkerhossa 1

Tunnusluvut

Kokonaismenot €/asukas

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020
	348	342	324	354	348

SIIVISTYSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
13402 Varhaiskasvatus								
TOIMINTATUOTOT	47 634,71	46 000,00		46 000,00	44 798,14	97,4	-6,0	1 201,86
TOIMINTAKULUT	-841 490,83	-861 237,19		-861 237,19	-800 693,94	93,0	-4,8	-60 543,25
TOIMINTAKATE	-793 856,12	-815 237,19		-815 237,19	-755 895,80	92,7	-4,8	-59 341,39
: mistä ulkoinen	- 750 291,36	-771 417,19		-771 417,19	-713 057,26	92,4	-5,0	-58 359,93
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-793 856,12	-815 237,19		-815 237,19	-755 895,80	92,7	-4,8	-59 341,39
Vyörytyserät, Menot	-9 954,99				-10 081,89	X	1,3	10 081,89
TIKKAUDEN TULOS	-803 811,11	-815 237,19		-815 237,19	-765 977,69	94,0	-4,7	-49 259,50

Perusopetus

Perustehtävä:

Alkuopetuksen opetuksellinen tehtävä on tuottaa oppilaalle uutta tietoa ja oppimisen iloa. Tärkeätä on ohjata lapsi oppimaan. Hänen yksilöllistä kasvuaan ja kehitystään tuetaan. Lasta kannustetaan omatoimisuuteen, tiedon hankkimiseen, kriittisyyteen ja vuorovaikutukseen muiden kanssa.

Koko perusopetuksen kasvatuksellisena tehtävänä on tuottaa terveeseen itsetunnon omaavia, suvaitsevaisia nuoria, jotka sisäistävät perusopetuksen arvopohjan.

Koko perusopetuksen opetuksellisena tehtävänä on taata oppilaille oppimisen taso, joka antaa päättövaiheessa monipuoliset jatko-opintomahdollisuudet ja valmiudet elinikäiseen oppimiseen.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2022:

Tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämistä opetuksessa tehostetaan nykyaikaisella kalustolla. Perusopetusta kehitetään tulevaisuuden kouluksi, jota mukautuva oppimisympäristö tukee. Samanaikaisopetusta hyödynnetään luokissa. Opetusalan täydennys- ja lisäkoulutusta tullaan järjestämään yhteistyössä Kainuun kuntien kanssa. Koulutuksen järjestämisessä otetaan huomioon edelleen oman opettajakunnan erikoistaidot. Jatketaan seutukunnallista yhteistyötä. Perusopetuksessa on käytössä laatutyökalut. Lasten ja nuorten mukanaolo toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa on säännöllistä. Koulut ovat aktiivisesti mukana kiusaamisen vastaisessa toiminnassa (KiVa –koulu). Yhtenäiskoululla on koulutettuja oppilaita vertaissovitteijoina (Verso), jotka selvittävät oppilaiden välisiä ongelmataapauksia.

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet vuonna 2020:

- kehitetään perusopetusta yhtenäiseksi oppimispoluksi
- osallistutaan Kainuun opetusalan täydennyskoulutushankkeisiin

- aloitetaan yhteistyö eurooppalaisten koulujen kanssa
- suunnittelussa huomioidaan aleneva oppilasmäärä
- kehitetään kerhotoimintaa ja tuetaan sitä kautta oppilaiden vahvuuksia
- kannustetaan oppilaita liikkumaan monipuolisesti
- jatketaan yhteistyötä Kainuun perusopetuksen koulujen kanssa
- perusopetuksen laatukäsikirjaa hyödynnetään koulujen kehittämistyössä
- kehitetään edelleen yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa
- koululaisten *aamu- ja iltapäivätoiminta on kiinteä osa perusopetuksen toimintaa*
- *Optimoidaan kuljetuskustannuksia*

Resurssit:

vuosiluokat 0-6

- perusopetusryhmät 7
- oppilasryhmät: Moiovaara 6-15 oppilasta, yhtenäiskoulu 6-15 oppilasta

vuosiluokat 7-9

- perusopetusryhmät 3,
- oppilasryhmät 13-17 oppilasta

erityisopetus

- pienryhmä 6-9 luokat
- kuljetuskustannusten kehitys

Henkilökunta:

- rehtori/sivistyspalvelujen osastopäällikkö
- opo-apulaisrehtori
- lehtorit 6
- luokanopettajat 7
- erityisopettaja 1
- erityisluokanopettaja 1
- tuntiopettaja 1
- toimistos sihteeri
- kouluavustaja/koulunkäynninohjaajat 4
- aamu- ja iltapäiväkerhon ohjaaja 1

Tavoitteiden toteutuminen

Kehittämishankkeita

- koulun kerhotoiminta on toteutunut yhteistoiminnassa vapaa-aikatoimen sekä 4H –yhdistyksen kanssa, saatu avustusta ministeriöstä.
- opetuksen kehittämistä (Osaava-hanke) on jatkettu niihin saadun erityisavustuksen turvin.
- koulupäivän liikunnallistaminen on jatkunut omana toimintana omien kustannusten puitteissa.

Yhtenäiskoululla on jatkettu tiimimäistä toimintaa. Koululla on käytössä päivitetty turvallisuussuunnitelma ja koululla on pidetty suunnitelmaan kuuluvia harjoituksia ja koulutuksia.

Ristijärven kunnan kanssa on ollut yhteistyötä kevään 2020 ajan yläkoulun opettajien (äidinkieli, biologia-maantieto ja historia-yhteiskuntaoppi) tehtävien jakamisesta. Tämä päättyi kevätlukukauden 2020 loppuun Ristijärven aloitteesta. Syksystä 2020 alkaen on äidinkielen lehtorin opetuspalvelut ostettu Puolangan kunnalta. Vuosittainen tuntien vaihtelu on tuonut haasteita opettajien työn suunnitteluun.

Kainuun opetusalan täydennyskoulutus on toteutunut erittäin hyvin. Oulun yliopiston Kajaanin yliopistokeskuksen ja Kajaanin ammattikorkeakoulun Aikuis- ja täydennyskoulutuspalvelut (Aikopa) koordinoi tätä. Hyrynsalmi on ollut mukana Osaava -opetusalan täydennyskoulutushankkeessa. Kainuun Osaava -hanke on saanut OKM:stä avustusta toimintaansa.

Laatutyö on muodostunut pysyväksi osaksi perusopetuksen toimintaa. Kansainvälistä toimintaa ei ole edelleenkään käynnistetty suunnitellussa laajuudessa. Koronarajoitusten takia koulun ulkopuolista toimintaa (leirikoulut ja opintoretket) ei ole ollut ollenkaan.

Taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet suunnitellusti. Odottamattomia lisämenoja on tullut sairaalakoulujaksojen kustannuksista sekä lastensuojelullisin perustein sijoitettujen lasten kotikuntakorvauksista. Säästöjä on tullut koulukuljetuksissa kevään 2020 koronasulun aikana.

Tunnusluvut:

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020
Oppilasmäärä*	169	153	150	145	143
Nettomenot €/oppilas	13927	14418	15762	15498	14571

*tilastointipäivä 20.9., sisältää myös esiopetuksen oppilaat
Nettomenot / oppilas on laskettu kevään ja syksyn oppilasmäärän keskiarvolla.

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
13403 Perusopetus	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTATUOTOT	115 785,84	68 630,00		68 630,00	77 091,42	112,3	-33,4	-8 461,42
TOIMINTAKULUT	-2 335 493,03	-2 240 047,62		-2 240 047,62	-2 158 096,25	96,3	-7,6	-81 951,37
TOIMINTAKATE	-2 219 707,19	-2 171 417,62		-2 171 417,62	-2 081 004,83	95,8	-6,2	-90 412,79
: mistä ulkoinen	-1 660 991,93	-1 630 467,62		-1 630 467,62	-1 550 816,44	95,1	-6,6	-79 651,18
POISTOT					-5,57	X	X	5,57
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-2 219 707,19	-2 171 417,62		-2 171 417,62	-2 081 010,40	95,8	-6,2	-90 407,22
Vyörytyserät, Menot	-27 572,42				-2 643,48	X	-90,4	2 643,48
TILIKAUDEN TULOS	-2 247 279,61	-2 171 417,62		-2 171 417,62	-2 083 653,88	96,0	-7,3	-87 763,74

Kansalaisopisto

Perustehtävä:

Kansalaisopisto tarjoaa paikkakunnan asukkaille mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen, itsensä kehittämiseen, yleissivistykseen sekä mielekkääseen vapaa-ajan harrastustoimintaan.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2022:

- aikuisten opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksien monipuolinen kehittäminen
- sivukylien tukeminen
- lapsille ja nuorille järjestettävä taito- ja taideaineiden opetus
- jatketaan yhteistyötä kainuulaisten kansalaisopistojen kanssa

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2020:

- opetusta kirkonkylällä, Moisiovaarassa ja Ilveksessä

Resurssit:

Rehtori yhteinen perusopetuksen kanssa
Sivistyspalvelujen toimistosiihteri hoitaa opiston toimistotehtävät 30.4.2020 saakka

Opettajina toimivat määräaikaiset tuntiopettajat
1273 tuntia (josta Kianta-opisto 717 tuntia)
308 opiskelijaa (kertaalleen laskettuna), josta Kianta-opisto 186

Mittarit:

2000 tuntia
250 opiskelijaa (kertaalleen laskettuna)

Tavoitteiden toteutuminen

Kansalaisopiston toiminta oli vuonna 2020 kunnan omana toimintana 30.4.2020 saakka ja 1.5.2020 alkaen kansalaisopiston palvelut on ostettu Kianta-opistolta, Suomussalmelta.

Opetus päättyi maaliskuun puolessa välissä 2020 koronapandemian rajoitusten vuoksi.

Lukuvuodelle 2019–2020 Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi 2.500 euroa opintosetelityyppistä avustusta. Avustuksella on katettu osa työttömiltä, maahanmuuttajilta ja ikäihmisiltä perittävistä kurssimaksuja.

Kansalaisopisto toimi vuonna 2020 kirkonkylän lisäksi Moisiovaarassa ja Ilveksellä. Opetusta oli yhteensä 1.1.-30.4.2020 ajalla 526 tuntia ja 1.5.-31.12.2020 ajalla 717 (Kianta-opisto) tuntia.

Kylien osuus opetuksesta on ollut 1.1.-30.4.2020 ajalta 103 tuntia (19,6 %). Kylien osuus opetuksesta ajalla 1.5.-31.12.2020 (Kianta-opisto) on ollut 108 tuntia (15 %).

Kansalaisopiston kursseilla opiskeli vuonna 2020 kaikkiaan 308 (joista Kianta-opistolla 186) eri henkilöä ja eri kursseilla oli opiskelijoita keväällä 368 (joista Kianta-opistolla 246).

Henkilöstö:

Sivistyspalvelujen päällikkö, yhtenäiskoulun rehtori toimi myös kansalaisopiston rehtorina. Tuntiopettajia kevätlukukaudella 11 ja syyslukukaudella 21 (Kianta-opisto).

Tunnusluvut:

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020
Oppilasmäärä	246	211	187	199	308
Tunnit	1876	1727	1509	1414	1273
€/tunti	84,64	84,45	97,54	87,21	100,85
Kokonaismenot €/asukas	65,92	62,67	64,39	54,24	56,53

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
13404 Kansalaisopisto								
TOIMINTATUOTOT	11 016,00	12 000,00		12 000,00	7 952,26	66,3	-27,8	4 047,74
TOIMINTAKULUT	-132 366,47	-161 860,26		-161 860,26	-134 434,89	83,1	1,6	-27 425,37
TOIMINTAKATE	-121 350,47	-149 860,26		-149 860,26	-126 482,63	84,4	4,2	-23 377,63
: mistä ulkoinen	-85 172,03	-108 060,26		-108 060,26	-85 862,63	79,5	0,8	-22 197,63
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-121 350,47	-149 860,26		-149 860,26	-126 482,63	84,4	4,2	-23 377,63
Vyörytyserät, Menot	-1 961,26				-1 894,79	X	-3,4	1 894,79
TILIKAUDEN TULOS	-123 311,73	-149 860,26		-149 860,26	-128 377,42	85,7	4,1	-21 482,84

Kirjasto

Perustehtävä:

Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin sekä ylläpitää uudistuvaa kokoelmaa ja edistää lukemista ja kirjallisuutta. Kirjasto tarjoaa esteettömiä tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2020:

Yhteistyötä tehdään koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa. Kainuun kirjastojen kanssa yhteinen aineistorekisteri ja kirjastoaineiston yhteishankinnat tehdään Kainuun kirjastojen hankintarenkaan kautta.

Alueellista kehittämistehtävää hoitavan Oulun kaupunginkirjaston ja sen alueen kirjastojen kanssa tehdään yhteistyötä ja osallistutaan henkilöstön koulutuksiin ja tapahtumiin.

Erityispalvelutarpeet otetaan huomioon palvelujen järjestämisessä.

Moisiovaaran koululle ostetaan kirjastoautopalvelu Suomussalmen kunnasta.

Järjestetään erilaisia tapahtumia ja näyttelyitä.

Kunnan asiointipiste Kelan palveluihin aloittaa vuoden 2020 alussa.

Toimenpiteet:

Järjestetään satutunteja ja koululuokille opetetaan kirjaston käyttöä sekä opastetaan asiakkaita sähköisten kirjastopalvelujen käyttöön. Annetaan digiapua niitä tarvitseville.

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2020:

Vuosilainatavoite 18 000 lainaa ja kävijämäärätavoite 12 000 kävijää, omatoimikirjautumisia 2400 ja lainaajataavoite 550.

Palveluaikataavoite 29 h/vko, henkilöstön lomien aikana 25 h/vko.

Omatoimiaika 44 h/vko.

Tavoitteiden toteutuminen

Yhteistyötä on tehty koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa sekä Kianta-opiston kanssa. Aineistohankinnat on tehty Kainuun kirjastojen hankintarenkaan kautta. Alueellista kehittämistehtävää hoitavan Oulun kaupunginkirjaston järjestämiin henkilöstön koulutuksiin on osallistuttu etänä. Moisiovaaran koululle on ostettu kirjastoautopalvelua Suomussalmen kunnalta. Kirjastossa järjestettiin 5 näyttelyä. Kianta-opisto järjesti ikääntyvien yliopiston 4 verkkoluentoa, joihin osallistui yhteensä 7 henkilöä. Digiopetusta oli 12 kertaa Kianta-opiston järjestämänä ja osallistujia oli kurseille 61.

Kunnan asiointipiste Kelan palveluihin avattiin 1.2.2020.

Kirjasto oli suljettu koronapandemian rajoitusten vuoksi 18.3.-31.5.2020. Tapahtumien järjestäminen oli rajoitettua loppuvuoden.

Vuosilainatavoitteeseen ei päästy, lainaus oli 15469, joka tarkoittaa 6,8 lainaa/asukas. Fyysiset käynnit laskivat 37 %, niitä oli 8410 ja asukasta kohden 3,7 käyntiä. Omatoimikirjautumisia oli 1718 ja kaikki lainaajat tilastossa olivat 480. Kirjojen hankintakulut olivat 12 % pienemmät edelliseen vuoteen verrattuna ja tämä vaikuttaa osaltaan lainojen vähentymiseen.

Resurssit

Kirjastopalvelupäällikkö ja 0,8 htv kirjastovirkailija, jonka 0,2 htv osuus on kotiseutuarkiston tehtäviä.

Tunnusluvut:

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020
Kokonaismenot €/asukas	71,95	74,73	76,46	80,36	72,60

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1-12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12.ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
13405 Kirjasto								
TOIMINTA TUOTOT	1 510,77	1 050,00		1 050,00	1 945,11	185,2	28,7	-895,11
TOIMINTAKULUT	-177 722,63	-163 858,50		-163 858,50	-162 948,16	99,4	-8,3	-910,34
TOIMINTAKATE	-176 211,86	-162 808,50		-162 808,50	-161 003,05	98,9	-8,6	-1 805,45
: mistä ulkoinen	-123 170,49	-118 078,50		-118 078,50	-117 252,97	99,3	-4,8	-825,53
POISTOT	-4 260,67	-2 398,75		-2 398,75	-2 398,75	100,0	-43,7	0,00
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-180 472,53	-165 207,25		-165 207,25	-163 401,80	98,9	-9,5	-1 805,45
Vyörytyserät, Menot	-2 186,26				-1 918,18	X	-12,3	1 918,18
TILIKAUDEN TULOS	-182 658,79	-165 207,25		-165 207,25	-165 319,98	100,1	-9,5	112,73

Kulttuuripalvelut

(sis. Kulttuuritoimi, Musiikki ja taidekasvatus ja museo)

Musiikki ja taidekasvatus

Perustehtävä:

Korkeatasoinen ja tavoitteellinen musiikin opiskelu
Musiikinopetuspalvelut ostetaan Kainuun musiikkiopistolta Kajaanista.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2022:

Musiikinopetuspalvelut turvataan ostamalla palvelut Kainuun musiikkiopistolta.

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2020:

- I, II ja III tason tutkinnot -> musiikin taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopinnot
- musiikkiopistotoiminnan kehittäminen

Resurssit:

21 opiskelijaa
18,33 viikkotuntia

Kulttuuritoimi ja museo

Perustehtävä:

Kulttuuritoimen kehittäminen ja vaaliminen hyrynsalmelaiset erityispiirteet huomioiden

Strategiset tavoitteet vuoteen 2022:

- tuotetaan mahdollisimman monipuolisesti kulttuuripalveluja kunnallisten sekä maakunnallisten yhteistyökumppaneiden kanssa
- vaalitaan Hyrynsalmen rikasta kulttuuriperintöä

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2020:

- avustukset järjestöille 500 €
- näyttelyt ja taiteilijavierailut yhteistyössä kirjaston kanssa
- Kaunislehdon talomuseon tapahtumat
- Kaunislehdon talomuseon vauriokartoituksen laadinta
- yhteistyö kirjaston, koulujen ja Mustarindan kanssa
- osallistutaan Konsertti joka kouluun –hankkeeseen
- osallistutaan Kulttura –hankkeeseen

Resurssit:

Museo-oppaina toimivat kouluavustajat ja kesätyöntekijät (työllistetty muualle kesällä 2020)

Avustukset järjestöille vuonna 2020 300 euroa.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaunislehdon talomuseossa ei ollut toimintaa vuonna 2020 koronapandemia-rajoitusten ja museolla tehtävien korjausten vuoksi.

Kainuun musiikkiopiston Hyrynsalmen toimipisteen tilastotietoja 2020:

Pääaineen oppilaita oli 19. Lisäksi 3 oppilaalla oli myös sivuaine. Opetusta annettiin seuraavissa aineissa: harmonikka, musiikin perusteet, piano, sello, viulu ja alttoviulu.

Opettajina toimivat: Khaikovitch Irina, Saari Eeva-Leena, Saarijärvi Anton, Salo Mikko-Pekka, Tolonen Mauno.

Vuonna 2020 toimipisteessä pidettiin 539,45 opetustuntia.

Koronarajoitusten takia Hyrynsalmella ei järjestetty konsertteja vuonna 2020. Hyrynsalmen oppilaiden joulukonserttiesitykset kuitenkin videoitiin ja julkaistiin Kainuun musiikkiopiston YouTube-kanavalla sekä Facebookissa.

Tunnusluvut:

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020
Kokonaismenot €/asukas	13,20	17,45	16,98	18,88	15,63

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1-12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jäk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
13406 Kulttuuripalvelut								
TOIMINTATUOTOT	422,74	300,00		300,00	251,00	83,7	-40,6	49,00
TOIMINTAKULUT	-43 346,08	-54 147,30		-54 147,30	-35 752,26	66,0	-17,5	-18 395,04
TOIMINTAKATE	-42 923,34	-53 847,30		-53 847,30	-35 501,26	65,9	-17,3	-18 346,04
: mistä ulkoinen	-42 923,34	-53 847,30		-53 847,30	-35 486,86	65,9	-17,3	-18 360,44
TILIKAUDEN TULOS	-42 923,34	-53 847,30		-53 847,30	-35 501,26	65,9	-17,3	-18 346,04

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikaohjaajan tehtävä oli täyttämättä syksyn 2020 ajan.

Liikuntatoimi

Perustehtävä:

Kaikenikäisten kuntalaisten liikuntaharrastusten sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Tukea lasten- ja nuorten kasvua liikunnan kautta. Edistää liikunnan kansalaistoimintaa.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2022

- Riittävän terveyttä edistävän liikunnan lisääminen ja liikkumattomuuden vähentäminen
- Kuntalaisten omatoimisen liikunnan lisääminen

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2020:

- avustusten jako urheiluseuroille, aktivoidaan ja avustetaan urheiluseurojen toimintaa (7500 €/v)
- urheiluseurojen ja kunnan välisen yhteistyön kehittäminen
- yhteistyö koulujen ja järjestöjen kanssa
- lasten ja nuorten liikuntakerhot ja liikuntatapahtumat
- liikuntatapahtumat ja liikuntaryhmät aikuisille
- ikäihmisten liikunnan kehittäminen yhteistyössä soten kanssa
- kuntosali toiminnan kehittäminen
- tuetaan kuntalaisten omaehtoista liikkumista mm. ilmaisilla salivuoroilla

Mittarit:

- avustukset urheiluseuroille 7 500 euroa.
- lasten ja nuorten liikuntakerhoihin osallistuu 30 lasta ja nuorta, tapahtumiin 50 lasta ja nuorta, aikuisten ryhmiin 20 aikuista.
- kuntosalin käyttäjämäärä

Tavoitteiden toteutuminen

Liikuntatoimi on ollut mukana koulun kerhotoiminnan kehittämishankkeessa koordinoivana ja osittain toteuttavana tahona (koulun kerhotoiminta Moisiovaara, Arkkolan alakouluikäisten kerho). Kerhoihin osallistui n. 30 lasta.

Liikuntatoimi on ollut järjestämässä Hyrynsalmelaisille aikuisille päivätoimintaa yhdessä sosiaalitoimen ja Hyrynsalmen kunnan sosiaali-isännöitsijän kanssa maaliskuulle saakka. Toiminta on keskeytynyt maaliskuusta alkaen koronapandemia-rajoitusten vuoksi.

Vuoden 2020 aikana uusia kuntosalin avainpanteja myytiin 63 kappaletta ja kuntosalin käyttömaksuja kertyi yhteensä 11640,63 euroa. Yhteensä avaimia on kuntosalin avaamisesta lähtien myyty 1054 kappaletta. Liikuntatoimi on tarjonnut kuntosaliopastuksia ryhmille.

Kuntosali oli suljettu koronapandemiarajoitusten vuoksi 18.3.-31.5.2020.

Liikunnallisten hankkeiden myötä pyrimme luomaan tiiviimpää yhteistyötä muidenkin kainuulaisten liikuntapalveluita tarjoavien seurojen välille.

Liikuntatoimi jakoi avustuksia urheiluseuroille 7500 euroa.

Resurssit:

- vapaa-aikasihteeri 0,5 htv

Nuorisotoimi

Perustehtävä:

Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien ja osallisuuden lisääminen. Tarjota nuorille mahdollisuuksia pääteettömään ja turvalliseen vapaa-ajan viettoon.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2022:

- nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukeminen
- nuorten aktiivisen kansalaisuuden edistäminen
- nuorten sosiaalinen vahvistaminen
- nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2020:

- avustusten jako nuorisojärjestöille.
- nuorisojärjestöjen ja kunnan välisen yhteistyön kehittäminen.
- nuorisotalo Arkkolan toiminnan ylläpitäminen yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.
- kerhojen ja leirien järjestäminen.
- nuorisotapahtumien järjestäminen.
- nuorisovaltuuston toiminnan kehittäminen ja tukeminen.
- etsivän nuorisotyöntekijän toiminnan jatkaminen ostopalveluna Suomussalmen kunnalta
- kouluyhteistyön kehittäminen

Mittarit:

- avustukset järjestöille 2500 euroa
- Arkkolan toimintaan osallistuu keskimäärin 15 nuorta/ilta.
- kerhoihin osallistuu 35 lasta ja nuorta, leirille 20 lasta.
- lasten ja nuorten tapahtumiin osallistuu 80 lasta ja nuorta.

Tavoitteiden toteutuminen

Nuorisovaltuustotoiminnan uudelleen käynnistäminen ei toteutunut, syynä oli, ettei vapaa-aikaohjaajan tehtävää täytetty syksyn 2020 aikana.

Koulujen talvilomien aikaan ei ole järjestetty liikunnallista toimintaa koululaisille koronapandemiarajoitusten vuoksi. Kesäkuun aikana on järjestetty liikunnallista toimintaa ala- ja yläkoululaisille kolmen viikon aikana yht. 14 pv. (jalkapalloa ja yleisurheilua).

Nuorisotoimi on ollut mukana koulun kerhotoiminnan kehittämishankkeessa koordinoivana ja toteuttavana tahona (kokkikerho/askartelukerho, elokuvakerho, Arkkolan ala-kouluikäisten kerho, Moisiovaaran kerho). Kerhoihin osallistui noin 45 lasta.

Nuorisotoimen edustaja osallistui yläkoulun oppilashuoltoryhmän kokouksiin tarvittaessa.

Nuorisotalo Arkkola on ollut avoinna nuorille 2 iltana viikossa, kävijöitä keskimäärin 12 nuorta/ilta. Lisäksi Arkkolassa on toiminut pikkunuokkari 2 päivänä viikossa, kävijöitä keskimäärin 18.

Nuorisotoimi osallistui kutsuvana tahona Hyrynsalmen Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toimintaan.

Hyrynsalmen kunta on jatkanut yhteistyötä Suomussalmen kunnan kanssa etsivän nuorisotyön järjestämiseksi Hyrynsalmella. Etsivä nuorisotyöntekijä on toiminut yhteistyössä sosiaalitoimen ja koulun kanssa sekä järjestänyt etsivän nuorisotyön asiakkaille ryhmiä nuorisotiloilla. Nuorisotoimi ja etsivä nuorisotyöntekijä ovat vierailleet kuukausittain koululla tapaamassa oppilaita.

Nuorisotoimi jakoi avustuksia nuorisojärjestöille 2500 euroa.

Resurssit:

- vapaa-aikasihteeri 0,5 htv
- nuorisotyöntekijä, etsivä nuorisotyö 0,5 htv

Tunnusluvut vapaa-aikapalvelut yht.:

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020
Kokonaismenot €/asukas	64,64	68,70	61,56	72,04	66,57

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
13407 Vapaa-aikapalvelut								
TOIMINTATUOTOT	32 840,84	16 100,00		16 100,00	11 640,63	72,3	-64,6	4 459,37
TOIMINTAKULUT	-176 295,86	-182 833,03		-182 833,03	-155 142,94	84,9	-12,0	-27 690,09
TOIMINTAKATE	-143 455,02	-166 733,03		-166 733,03	-143 502,31	86,1	0,0	-23 230,72
: mistä ulkoinen	-42 051,58	- 51 833,03		- 51 833,03	- 28 113,91	54,2	-33,1	- 23 719,12
POISTOT	-17 968,73	-5 989,58		-5 989,58	-5 989,58	100,0	-66,7	0,00
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-161 423,75	-172 722,61		-172 722,61	-149 491,89	86,6	-7,4	-23 230,72
Vyörytyserät, Menot	-2 329,93				-1 681,55	X	-27,8	1 681,55
TILIKAUDEN TULOS	-163 753,68	-172 722,61		-172 722,61	-151 173,44	87,5	-7,7	-21 549,17

Ympäristölautakunta

Perustehtävä on tuottaa teknisen hallinnon palvelut kuntalaisille ja kuntaorganisaatiolle edullisesti, laadukkaasti ja joustavasti. Lautakunnan tehtäväkenttä on laaja, kuten seuraava kuva osoittaa.

Teknisten palvelujen toimialalla toiminta jatkuu koko suunnittelukauden suurin piirtein samansisältöisenä, myös resursseiltaan. Talousarviovuoden 2020 merkittävimmät vaikutukset ovat seuraavat:

- Kiinteistöjä on edelleen tyhjiään ja vajaakäytössä aiheuttaen vuokratuottojen pienentymistä. Tyhjiään olevien kiinteistöjen aiheuttamia kustannuksia pyritään minimoimaan.
- Kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpitoon ja korjauksiin kiinnitetään huomiota. Kunnassa on syntynyt aikaisemmilta vuosilta kiinteistöjen korjausvelkaa merkittävästi,

joka aiheuttaa yllättäviä ja mittaviakin korjaustoimenpiteitä kiinteistöissä. Korjaustoimissa joudutaan priorisoimaan eri kiinteistöjen välillä ja aikataulutamaan korjaustoimenpiteet eri vuosille.

- Kiinteistöjen korjaustoimenpiteet vaativat tekniseltä hallinnolta entistä enemmän asiantuntemusta ja oikea-aikaista resursointia korjaustoimenpiteisiin.
- Luvattomia rakennuksia tarkastellaan ja niihin puututaan rakennusvalvontakäytien yhteydessä.
- Henkilöstökulut kasvavat KVTES yleiskorotuksen mukaisesti.

Talousarvion toteutuma/poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa:

Ympäristölautakunta ei ole pystynyt saavuttamaan talousarvion perustuvia taloudellisia tavoitteita. Talousarvioon pohjautuvat toiminnalliset tavoitteet saavutettiin, mutta kustannusarvio ylittyi liikenneväylien ja kiinteistöjen osalta merkittävästi. Toimintatuotot toteutuivat huomattavasti ennakoitua paremmin mm. kiinteistöjen sekä valvonnan osalta.

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1-12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
1350 Ympäristölautakunta								
TOIMINTA TUOTOT	3 189 636,83	3 112 880,00	100 000,00	3 212 880,00	3 273 805,80	101,9	2,6	-60 925,80
TOIMINTAKULUT	-3 968 844,89	-3 668 610,19	-32 800,00	-3 701 410,19	-3 877 328,96	104,8	-2,3	175 918,77
TOIMINTAKATE	-779 208,06	-555 730,19	67 200,00	-488 530,19	-603 523,16	123,5	-22,5	114 992,97
: mistä ulkoinen	-1 713 069,90	-1 467 550,19	67 200,00	-1 400 350,19	-1 519 330,69	108,5	-11,3	118 980,50
POISTOT	-456 548,66	-467 529,38		-467 529,38	-458 970,90	98,2	0,5	-8 558,48
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-1 235 756,72	-1 023 259,57	67 200,00	-956 059,57	-1 062 494,06	111,1	-14,0	106 434,49
Vyörytyserät, Menot	-42 021,72				-7 656,18	X	-81,8	7 656,18
TILIKAUDEN TULOS	-1 277 778,44	-1 023 259,57	67 200,00	-956 059,57	-1 070 150,24	111,9	-16,2	114 090,67

Tekninen- ja valvontatoimi

Perustehtävä:

Tulosalue tuottaa hallintoon ja asumiseen ja ympäristönhuoltoon liittyvät palvelut kuntalaisille.

Strategiset ja toiminnalliset tavoitteet:

Tavoitteena on kehittää jatkuvasti koko tulosalueen toimintaa ja tuottaa vuosittain palvelut taloudellisesti ja laadukkaasti.

Talousarvion toteutuma/poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa:

Hallinnon ict-palvelumenot ovat olleet arvioitua suuremmat, johtuen ohjelmistojen päivityksistä.

Käyttöpäällikön virka on perustettu ja palveluita myydään Vesi-Mega Oy:lle 80 % osuudella. Tulojen lisäys ja menojen kasvu selittyvät em. viran perustamisella.

Asiantuntijapalveluita on käytetty mm. hallinnon- kaavoituksen- ja liikenneväylien sektoreilla.

Toimenpiteet ja tulokset:

Koulutuksiin on osallistuttu pääasiassa etäyhteyksien kautta.

Tulosalue tuottaa hallintoon ja asumiseen ja ympäristöhuoltoon liittyvät palvelut. Perustehtävä on tuottaa palvelut taloudellisesti ja laadukkaasti.

Resurssit:

Omat vastualueen henkilöstöresurssit

Mittarit:

Nettokustannukset

2016	2017	2018	2019	2020
53,10 €/asukas	55,90 €/asukas	53,26 €/asukas	56,03 €/asukas	65,50 €/asukas

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1-12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12.ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
13501 Tekninen ja valvonta	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTA TUOTOT	14 701,93	13 700,00		13 700,00	33 001,39	240,9	124,5	-19 301,39
TOIMINTAKULUT	-142 076,78	-141 197,04		-141 197,04	-175 469,27	124,3	23,5	34 272,23
TOIMINTAKATE	-127 374,85	-127 497,04		-127 497,04	-142 467,88	111,7	11,8	14 970,84
: mistä ulkoinen	-127 040,54	-127 497,04		-127 497,04	-142 467,88	111,7	12,1	14 870,75
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-127 374,85	-127 497,04		-127 497,04	-142 467,88	111,7	11,8	14 970,84
Vyörytyserät, Menot	-1 557,17				-1 569,59	X	0,8	1 569,59
TILIKAUDEN TULOS	-128 932,02	-127 497,04		-127 497,04	-144 037,47	113,0	11,7	16 540,43

Valvonta, kaavoitus ja mittaus

Perustehtävä:

Tulosalue sisältää aluearkkitehdin (siirretty uudella hallintosäännöllä kunnanjohtajan työjohtoisuuteen), rakennusvalvonnan, kaavoitus- ja mittaustoiminnan sekä aluepelastuskeskuksen toiminnan. Tulosalueen perustehtävänä on tuottaa rakennusvalvontaan, kaavoitukseen sekä aluepelastukseen liittyvät palvelut.

Vireillä olevat kaavaprosessit ja tuulivoimaloiden rakennuslupatilanne:

- Lumivaaran tuulipuistohankkeet, Otsotuuli Oy ja Prokon Wind Energy Finland Oy, kaavojen hyväksymispäätöksistä on valitettu Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen, joka hylkäsi valitukset 27.12.2017. Päätöksestä on valitettu edelleen Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Kaavat ovat tulleet voimaan 2019. Kaikille kaavan mukaisille rakennusluville on haettu rakennusluvut, joista on valitettu, Viisi rakennuslupaa on lainvoimaisia.
- Illevaaran tuulivoimahankkeen osayleiskaava, ABO Wind Oy, kaavaehdotus on ollut nähtävillä 5.1. - 6.2.2017, jonka jälkeen alueella on tehty lisäselvityksiä kahden kesän aikana. Toinen kaavaehdotus on ollut nähtävillä 2.1. - 1.2.2019. Kunnanvaltuusto hyväksyi kaavan 10.6.2019. Hyväksymispäätöksestä on valitettu Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Viidelle voimalalle on myönnetty rakennusluvut, jotka tulevat voimaan kaavan saadessa lainvoiman.
- Ukkohallan asemakaavan muutos, Syväjärvän luoteisranta, valmistuu 2021, luonnos on pidetty nähtävillä keväällä 2020 ja kaavaa varten on tehty lisäselvityksiä. Kaavaehdotusta on valmisteltu.
- Kirkonkylän asemakaavan muutos Iston koulun ympäristössä, kaavassa tarkastellaan rantarakennuspaikkoja ja uusia käyttötarkoituksia tyhjenneille koulurakennuksille. Alueen kaavoitus käynnistettiin uudelleen 27.5.2020. Kaavaa on valmisteltu.
- Hyrynsalmen tuulivoimayleiskaava, syksyllä aloitettiin koko kunnan kattavan tuulivoimayleiskaavan valmistelu. Kaavoitusta varten haettiin ja saatiin ympäristöministeriön avustusta 70 % kaavoituskuluista. Kaavaprosessin käynnistämistä on valmisteltu.

Talousarvion toteutuma/poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa:

Talousarvioon asetettu tulostavoite toteutui odotettua paremmin. Aluearkkitehdin tuottamia palveluita myytiin Ristijärven ja Paltamon kuntiin.

Toiminnallisten ja strategisten tavoitteiden toteutuminen

Aluearkkitehti toimii kokoaikaisesti Hyrynsalmen, Paltamon ja Ristijärven kaavoittajana. Kuntien kanssa on laadittu yhteistoimintasopimus aluearkkitehtitoiminnasta. Sopimuksen mukaan työaika jaetaan joustavasti kuntien kesken siten, että Hyrynsalmelle ja Paltamoon kohdistuu 40 % ja Ristijärvelle 20 % työajasta, elleivät kunnanjohtajat muuta sovi.

Asiakkaita on neuvottu rakentamiseen ja kaavoitukseen liittyvissä asioissa.

Ajantasa-asemakaavoista Ukkohallan osuus on valmistunut. Kirkonkylän ajantasakaava on vielä kesken. Karttapalvelun kehittäminen jatkuu. Sähköisten palvelujen kehittäminen jatkuu.

Kirkonkylän alueen uusien rantarakennuspaikkojen alustavaa suunnittelua jatketaan.

Kirkonkylän ja koko kunnan alueelle on aiemmin toteutettu nettikysely, jossa kuntalaiset, loma-asukkaat ja muutkin asiasta kiinnostuneet saivat esittää mielipiteitään ympäristön ja maisemien tilasta. Pidettiin myös yleisötilaisuus. Kyselyn avulla selvisi kohteita, jonne asukkaat toivovat parannuksia ja kehittämistä.

Rakennustarkastajan tuottamia palveluita myytiin Ristijärven kunnalle.

Rakennusvalvonnan lupatuotot n. 200 000 € olivat poikkeuksellisen suuret, johtuen tuulivoimalupien (20 kpl) määrästä.

Aluepelastuskeskuksen lakisääteiset vuosikustannukset 222 000 € sisältyvät tämän tulosyksikön kustannuksiin.

Mittarit:

Rakennusluvut ja toimenpideluvat yhteensä

2016	2017	2018	2019	2020
102 kpl	115 kpl	121 kpl	107 kpl	68 kpl

Nettokustannukset

2016	2017	2018	2019	2020
133,00 €/asukas	102,81 €/asukas	102,91 €/asukas	98,84€/asukas	54,77€/asukas

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1-12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
13502 Valvonta, kaavoitus ja								
TOIMINTATUOTOT	116 000,26	149 000,00	100 000,00	249 000,00	248 865,40	99,9	114,5	134,60
TOIMINTAKULUT	-340 666,42	-371 502,02	-5 200,00	-376 702,02	-364 892,70	96,9	7,1	-11 809,32
TOIMINTAKATE	-224 666,16	-222 502,02	94 800,00	-127 702,02	-116 027,30	90,9	-48,4	-11 674,72
: mistä ulkoinen	-224 666,16	-222 502,02	94 800,00	-127 702,02	-116 027,30	90,9	-48,4	-11 674,72
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-224 666,16	-222 502,02	94 800,00	-127 702,02	-116 027,30	90,9	-48,4	-11 674,72
Vyörytyserat, Menot	-4 135,31				-4 409,78	X	6,6	4 409,78
TIILIKAUDEN TULOS	-228 801,47	-222 502,02	94 800,00	-127 702,02	-120 437,08	94,3	-47,4	-7 264,94

Liikenneväylät

Perustehtävä:

Tehtävänä on kunnan kunnossapidossa olevien teiden hoitaminen ympäristölautakunnan päättämän laatuluokituksen mukaisesti.

Toiminnallisten ja strategisten tavoitteiden toteutuminen:

Tavoitteiden mukaisesti asemakaavatiet keskustaajamassa ja Ukkohallassa sekä kunnan kunnossapitovastuulla olevat yksityistiet on hoidettu talvikunnossapidon osalta laatusuunnitelmien mukaisesti.

Metsäyhtiöiltä on peritty tieyksiköinnin mukaisia maksuja 10 600 €.

Yksitysteiden järjestäytymisen teemapäivä pidettiin.

Toimenpiteet:

Työsuoritukset tehdään oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti. Työsuorituksilla on varmistettu kaava ja yksitysteiden liikenneturvallisuus.

Talvikunnossapidon aurasalueet kilpailutettiin ja osa alueista on vielä vailla lainvoimaisuutta.

Talousarvion toteutuma/poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa:

Liikenneväylien tulosalueen kunnossapidon kustannukset ylittyivät 73 000 €. Vuoden 2020 kevätkausi oli poikkeuksellisen haastava keliolosuhteiden vuoksi.

Huomioitava on myös n. 200 km yksityistieverkoston pituus.

Mittarit:

Nettokustannukset:

	2017	2018	2019	2020
Kirkonkylän kaavatiet	27,42 €/asukas	34,54 €/asukas	35,56 €/asukas	35,56 €/asukas
Ukkohallan kaavatiet	23,95 €/asukas	20,56 €/asukas	28,07 €/asukas	32,27 €/asukas
Yksitystiet	65,56 €/asukas	57,95 €/asukas	83,13 €/asukas	78,67 €/asukas

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeinen 2020	Tot. 1 -12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
13503 Liikenneväylät								
TOIMINTATUOTOT	13 973,17	13 000,00		13 000,00	15 629,46	120,2	11,9	-2 629,46
TOIMINTAKULUT	-325 709,52	-233 780,01		-233 780,01	-318 255,59	136,1	-2,3	84 475,58
TOIMINTAKATE	-311 736,35	-220 780,01		-220 780,01	-302 626,13	137,1	-2,9	81 846,12
: mistä ulkoinen	-293 132,85	-201 280,01		-201 280,01	-280 595,83	139,4	-4,3	79 315,82
POISTOT	-18 728,28	-21 453,16		-21 453,16	-19 383,89	90,4	3,5	-2 069,27
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-330 464,63	-242 233,17		-242 233,17	-322 010,02	132,9	-2,6	79 776,85
Vyörytysserät, Menot	-3 113,54				-157,83	X	-94,9	157,83
TILIKAUDEN TULOS	-333 578,17	-242 233,17		-242 233,17	-322 167,85	133,0	-3,4	79 934,68

Liikuntapaikat ja yleiset alueet

Perustehtävä:

Ylläpitää kuntalaisille ja matkailijoille kunnan liikuntapaikat ja yleiset alueet. Tulosalue sisältää puistot ja yleiset alueet, liikuntapaikat ja reitistöt, torin, metsätilat, vuokralle annetut tontit sekä ajoharjoitteluradan.

Toiminnallisten ja strategisten tavoitteiden toteutuminen:

Toiminnalliset ja strategiset tavoitteet toteutuivat latuverkoston ja kelkkaurien talvikunnossapidon osalta. Kaukalon ja muiden alueiden ylläpito toteutui tavoitteellisesti.

Kirkonkylän alueella suoritettiin pieniä maisemointitöitä ja puuston poistamisia. Löytöjoen terva-täpättitehtaan rakenteiden kunnostustyöt valmistuivat v.2020.

Maakunnallinen KAMORE-reitistöhanke ja Ulkoilureitistöjen kunnostamishankkeet jatkuivat.

Talousarvion toteutuma/poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa:

Talousarvio toteutui liikuntapaikat tulosityksikön osalta ennakoitua paremmin. Ukkohallan vaunualueen liittymän myyntituotto oli n. 39 500 €.

Mittarit:

2016	2017	2018	2019	2020
37,23 €/asukas	34,38 €/asukas	48,56 €/asukas	39,06 €/asukas	47,00 €/asukas

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1-12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
13504 Liikuntapaikat ja yl								
TOIMINTATUOTOT	164 883,91	135 560,00		135 560,00	156 254,70	115,3	-5,2	-20 694,70
TOIMINTAKULUT	-210 080,91	-198 162,57	-22 600,00	-220 762,57	-214 804,19	97,3	2,2	-5 958,38
TOIMINTAKATE	-45 197,00	-62 602,57	-22 600,00	-85 202,57	-58 549,49	68,7	29,5	-26 653,08
: mistä ulkoinen	-20 031,36	-39 602,57	-22 600,00	-62 202,57	-34 439,99	55,4	71,9	-27 762,58
POISTOT	-43 538,98	-45 836,23		-45 836,23	-44 560,51	97,2	2,3	-1 275,72
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-88 735,98	-108 438,80	-22 600,00	-131 038,80	-103 110,00	78,7	16,2	-27 928,80
Vyörytysserät, Menot	-44,67				-239,51		X	436,2
239,51								
TILIKAUDEN TULOS	-88 780,65	-108 438,80	-22 600,00	-131 038,80	-103 349,51	78,9	16,4	-27 689,29

Kiinteistöt

Perustehtävä:

Kiinteistöjen ylläpito ja huolto kunnan omaan käyttöön ja vuokralaisille.

Kunnan omistamien kiinteistöjen määrä ja toimiala jakaantuvat seuraavasti:

- sivistystoimi 9682 m²
- sosiaali- ja terveystoimi 3380 m²
- elinkeino/teollisuustilat 6577 m²
- Yhteensä 20299 m²

Toiminnallisten ja strategisten tavoitteiden toteutuminen:

Palvelukeskuskiinteistölle aloitettiin sisäilmatutkimukset ja käytettiin asiantuntijapalveluita ongelmien selvittämiseksi. Kaunislehdon museolla tehtiin kunnostustoimenpiteitä.

Talousarvion toteutuma / poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa:

Sähkön ja lämmityksen kuluerät ovat olleet suunniteltua suuremmat.

Kiinteistöjen vuokratuotot sekä Hallan saunan lipputulot ovat olleet ennakoitua pienemmät.

Mittarit:

Kiinteistöjen nettokustannukset:

2016	2017	2018	2019	2020
45,45€/asukas	139,86€/asukas	187,72€/asukas	204,70€/asukas	158,14€/asukas

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1-12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
13505 Kiinteistöt								
TOIMINTATUOTOT	1 633 364,86	1 583 730,00		1 583 730,00	1 599 054,44	101,0	-2,1	-15 324,44
TOIMINTAKULUT	-1 692 768,95	-1 506 854,91	-5 000,00	-1 511 854,91	-1 560 706,05	103,2	-7,8	48 851,14
TOIMINTAKATE	-59 404,09	76 875,09	-5 000,00	71 875,09	38 348,39	53,4	-164,6	33 526,70
: mistä ulkoinen	-522 587,86	-363 824,91	-5 000,00	-368 824,91	-396 996,88	107,6	-24,0	28 171,97
POISTOT JA ARVONALEN	-387 557,40	-387 133,66		-387 133,66	-385 626,00	99,6	-0,5	-1 507,66
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-446 961,49	-310 258,57	-5 000,00	-315 258,57	-347 277,61	110,2	-22,3	32 019,04
Vyörytyserät, Menot	-18 315,11				-479,32		X	479,32
TILIKAUDEN TULOS	-465 276,60	-310 258,57	-5 000,00	-315 258,57	-347 756,93	110,3	-25,3	32 498,36

Konevarikko

Perustehtävä:

Konevarikko tuottaa sisäisiä ja ulkoisia palveluja, joita ovat mm. ruoankuljetus, alueiden ja tiestön hoito ja kunnossapito.

Toiminnallisten ja strategisten tavoitteiden toteutuminen:

Toiminnalliset ja strategiset tavoitteet toteutuivat.

Talousarvion toteutuma / poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa:

Konevarikon tulosityksikön tulos on toteutunut ennakoitua paremmin, johtuen sisäisten ja ulkoisten palveluiden myyntitulojen kasvusta. Vastaavasti toimintakulut ovat kasvaneet suhteessa kaluston käyttöasteeseen.

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1-12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
13507 Konevarikko								
TOIMINTATUOTOT	153 659,12	124 900,00		124 900,00	153 131,51	122,6	-0,3	-28 231,51
TOIMINTAKULUT	-192 795,37	-175 670,48		-175 670,48	-194 647,78	110,8	1,0	18 977,30
TOIMINTAKATE	-39 136,25	-50 770,48		-50 770,48	-41 516,27	81,8	6,1	-9 254,21
: mistä ulkoinen	-165 610,87	-158 670,48		-158 670,48	-166 264,30	104,8	0,4	7 593,82
POISTOT	-4 798,00	-6 597,00		-6 597,00	-6 597,00	100,0	37,5	0,00
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-43 934,25	-57 367,48		-57 367,48	-48 113,27	83,9	9,5	-9 254,21
Vyörytyserät, Menot	-2 110,17				-197,46		X	197,46
TILIKAUDEN TULOS	-46 044,42	-57 367,48		-57 367,48	-48 310,73	84,2	4,9	-9 056,75

Ravitsemus- ja puhtaanapalvelut

Perustehtävä

Hyrnsalmen ateria- ja puhtaanapalvelujen tehtävänä on tuottaa Hyrnsalmen kunnan, Kainuun SOTE:n ja Kainuun palo- ja pelastuslaitoksen yksiköille ateria- ja puhtaanapalveluja.

Valmistamme laadukkaita, terveellisiä, maukkaita, ravitsemussuosittelujen mukaisia ja edullisia aterioita. Laadukkaalla puhtaanapidolla vaikutamme työympäristön puhtauteen ja terveellisyyteen sekä edesautamme kiinteistöjen kunnossa pysymistä. Työskentelemme toimivassa työyhteisössä asiakasystävällisesti ja ammattitaitoisesti.

Arvot

Hyvä asiakaspalvelu, laatu, terveellisyys, toimiva työyhteisö ja luottamus tulevaisuuteen.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Ateria- ja puhtaanapitopalveluita rasitti koronapandemiatilanne tihentyneillä siivouskerroilla erityisesti saniteetti- ja yleisissä tiloissa. Kertakäyttöiset siivoustekstiilit sekä desinfiointiaineet ovat lisänneet kuluja. Henkilöstön henkilökohtaista suojautumista työpaikoilla on toteutettu valtakunnallisten ohjeistusten mukaisesti. Suojautuminen on lisännyt kuluja sekä ongelmana on ollut esim. suojakäsineiden saanti tarpeemme mukaisesti.

Toiminnan lähtökohtana on ollut laadukkuus ja kustannustehokkuus.

Henkilöstön osallisuutta on pyritty pitämään yllä ja heidän mielipiteensä on pyritty mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon toiminnassa ja päätöksiä tehdessä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Muita suuria toiminnallisia muutoksia ei ollut vuonna 2020 kuin koronatilanteen aiheuttamat muutokset toimintaamme.

Asiakassegmentit ovat olleet samat kuin aikaisemminkin.

Soten asiakasedustajien kanssa ei käyty laatupalavereita muuten kuin tarvittaessa.

Henkilöstön sisällä muutamia pitkiä poissaoloja, joita ei voinut hoitaa henkilöstön sisällä siirroilla vaan niihin oli palkattava sijainen. Sijaisuuksiin on ollut vaikea saada työntekijöitä.

Ateriapalvelut

Ateriapalveluita tuotettiin samoille asiakassegmenteille kuin aikaisemminkin. Ateriasuoritteita oli vuonna 2020 yhteensä 141 040 kpl (v. 2019 152 957 kpl). Suoritteiden laskua edelliseen vuoteen 11 917 kpl.

Vertaislukuna v. 2006 suoritteita yht. 194 000 kpl

Toimintatuotot laskivat koronasulkujen vuoksi perusopetuksessa, päivätoiminnassa sekä henkilöstöruokailussa vähentyneiden ateriamäärien vuoksi.

- Kainuun Soten ateriamyynti oli talousarviossa arvioidun mukaista

Suoritteet jakaantuivat v. 2020 seuraavasti:

	2020	2019
Kainuun maakunta -kuntayhtymä, suorite	73252	74762
Hyrnsalmen kunta, suorite	65 009	72476
Henkilökunta ja ulkopuoliset, suorite	1308	5716

Puhtaanapitopalvelut

Siivottavat neliöt toteutuivat tavoitteiden mukaisesti. Siivottavia neliöitä yht. 13 834 m². Vertaislukuna v. 2006 siivottavia neliöitä yht. 15 800 m²

Siivottavat neliöt jakaantuivat v. 2020 seuraavasti:

	m²	%
Kainuun maakunta -kuntayhtymä	5011	36
Hyrnsalmen kunta	8524	62
Kainuun palo- ja pelastuslaitos	299	2

Resurssien käyttö

Toimintakulut ylittivät kokonaisuudessaan ateria- ja puhtaanapitopalveluissa 29 128,18 €. Korjaavana lukuna vähentyneet suoritteet x suoritehinta. 11 917 suoritetta x 3,60€ = 42 901€. 42 901€ - 29 128€ = +13 773€. Koulujen sulkujen aikana suoritettiin perussiivousta, henkilöstöä ei lomautettu.

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1-12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
13508 Ateria- ja puhtaanapito	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTATUOTOT	1 093 053,58	1 092 990,00		1 092 990,00	1 067 868,90	97,7	-2,3	25 121,10
TOIMINTAKULUT	-1 064 746,94	-1 041 443,16		-1 041 443,16	-1 048 553,38	100,7	-1,5	7 110,22
TOIMINTAKATE	28 306,64	51 546,84		51 546,84	19 315,52	37,5	-31,8	32 231,32
: mistä ulkoinen	-360 000,26	-354 173,16		-354 173,16	-382 638,60	108,0	6,3	28 465,44
POISTOT	-1 926,00	-6 509,33		-6 509,33	-2 803,50	43,1	45,6	-3 705,83
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	26 380,64	45 037,51		45 037,51	16 512,02	36,7	-37,4	28 525,49
Vyörytserät, Menot	-12 745,75				-602,69	X	-95,3	602,69
TILIKAUDEN TULOS	13 634,89	45 037,51		45 037,51	15 909,33	35,3	16,7	29 128,18

2.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosan toteutuminen on koottu seuraavaan taulukkoon, joissa on esitetty tilikauden tuloksen seikkaperäinen syntyminen. Seuraavalla sivulla on myös verotulojen sekä valtionosuuksien aiempaa tarkempi erittely.

Hyrnsälmen kunta	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA Muutosten jälkeen 2020	Tot. 1-12.2020	1-12.2020 /TA2020 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2020
ulkoinen	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
MYYNITUOTOT	1 028 224,98	977 423,00		977 423,00	976 277,74	99,9	-5,1	1 145,26
MAKSUTUOTOT	283 982,13	286 650,00	100 000,00	386 650,00	318 278,76	82,3	12,1	68 371,24
TUET JA AVUSTUKSET	126 214,05	103 870,00		103 870,00	111 570,79	107,4	-11,6	-7 700,79
MUUT TOIMINTATUOTOT	770 777,30	769 340,00		769 340,00	838 703,62	109,0	8,8	-69 363,62
TOIMINTATUOTOT	2 209 198,46	2 137 283,00	100 000,00	2 237 283,00	2 244 830,91	100,3	1,6	-7 547,91
HENKILÖSTÖKULUT ULKO	-4 286 977,19	-4 275 979,85	-5 000,00	-4 280 979,85	-4 132 182,11	96,5	-3,6	-148 797,74
PALVELLUIJEN OSTOT	-14 267 080,03	-13 669 025,00	-22 200,00	-13 691 225,00	-14 700 329,41	107,4	3,0	1 009 104,41
AINEET, TARVIKKEET J	-1 061 211,55	-940 271,64		-940 271,64	-867 080,56	92,2	-18,3	-73 191,08
AVUSTUKSET	-287 015,25	-251 550,00		-251 550,00	-321 121,49	127,7	11,9	69 571,49
MUUT TOIMINTAKULUT	-473 505,91	-425 750,00	-5 600,00	-431 350,00	-451 974,45	104,8	-4,5	20 624,45
TOIMINTAKULUT	-20 375 789,93	-19 562 576,49	-32 800,00	-19 595 376,49	-20 472 688,02	104,5	0,5	877 311,53
TOIMINTAKATE	-18 166 591,47	-17 425 293,49	67 200,00	-17 358 093,49	-18 227 857,11	105,0	0,3	869 763,62
Kunnan tulovero	6 196 371,87	6 174 000,00		6 174 000,00	6 146 615,34	99,6	-0,8	27 384,66
Kiinteistövero	1 176 165,23	1 164 000,00		1 164 000,00	1 058 866,76	91,0	-10,0	105 133,24
Osuus yhteisöveron t	772 011,48	813 000,00		813 000,00	845 431,54	104,0	9,5	-32 431,54
VEROTULOT	8 144 548,58	8 151 000,00		8 151 000,00	8 050 913,64	98,8	-1,1	100 086,36
Kunnan peruspalv. vo	9 377 183,00	8 575 876,00		8 575 876,00	7 797 944,00	90,9	-16,8	777 932,00
Verot.per. vo tasaus	2 108 701,00	1 999 382,00		1 999 382,00	1 998 468,00	100,0	-5,2	914,00
Opetus- ja kultt. vo	-481 817,00	-481 829,00		-481 829,00	-490 740,00	101,8	1,9	8 911,00
Hark.var. vo korotus					315 000,00	X	X	-315 000,00
Verotulomenet.kompen	0,00				1 413 060,00	X	X	-1 413 060,00
VALTIONOSUUDET	11 004 067,00	10 093 429,00		10 093 429,00	11 033 732,00	109,3	0,3	-940 303,00
RAHOITUSTUOTOT JA -K	9 091,56	-20 000,00		-20 000,00	6 394,62	-32,0	-29,7	-26 394,62
VUOSIKATE	991 115,67	799 135,51	67 200,00	866 335,51	863 183,15	99,6	-12,9	3 152,36
POISTOT JA ARVONALEN	-487 599,16	-484 738,81		-484 738,81	-477 344,23	98,5	-2,1	-7 394,58
Tilikauden tulos	503 516,51	314 396,70	67 200,00	381 596,70	385 838,92	101,1	-23,4	-4 242,22
Poistoeron vähennys	52 070,58				52 070,55	X	-0,0	-52 070,55
POISTOERON VÄHENNYS	52 070,58				52 070,55	X	-0,0	-52 070,55
VARAUSTEN JA RAHASTO	52 070,58				52 070,55	X	-0,0	-52 070,55
TULOSLASKELMA (ULKOI)	555 587,09	314 396,70	67 200,00	381 596,70	437 909,47	114,8	-21,2	-56 312,77
TILIKAUDEN YLJÄÄMÄ	555 587,09	314 396,70	67 200,00	381 596,70	437 909,47	114,8	-21,2	-56 312,77

2.3.3 Verotulojen ja valtionosuuksien erittely

Seuraavaan taulukkoon on eritelty verotulot lähteittäin sekä valtionosuudet ja niiden kehitys edellisestä vuodesta. Verotulot ovat laskeneet hieman ja valtionosuudet puolestaan nousseet edellisestä vuodesta (ks. seuraavat taulukot).

Verotulojen erittely	2019 Tilinpäätös	2020 Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2020	Poikkeama
Verotulot						
Kunnan tulovero	6 196 372	6 174 000		6 174 000	6 146 615	27 385
Osuus yhteisöveron tuotosta	772 011	813 000		813 000	845 432	-32 432
Kiinteistövero	1 176 165	1 164 000		1 164 000	1 058 867	105 133
Verotulot yhteensä	8 144 549	8 151 000	0	8 151 000	8 050 914	100 086
verotulot, €/asukas	3 583	3 639		3 639	3 661	
asukasmäärä	2273	2240		2240	2199	

Vuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo €	Muutos %
2015	21,75	33 630 483	3,6
2016	21,75	30 942 633	-0,8
2017	21,75	27 653 265	-10,6
2018	21,75	27 992 000	1,2
2019	21,75	28 069 769	0,3
2020	21,75		

Kiinteistövero v. 2020	%
Yleinen kiinteistövero	1,00
Vakituinen asuinrakennus	0,55
Muut asuinrakennukset	1,15
Voimalaitokset	3,10
Yleishyödyllinen yhteisö	0,40
Rakentamaton rak.paikka	1,00

Maksuunpano	€
2015	812 499
2016	827 764
2017	858 170
2018	1 164 524
2019	1 166 819
2020	

Valtionosuuksien erittely	Toteutuma 31.12.2019	2020 Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2020	Poikkeama
Valtionosuudet						
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, (ilman tasauksia)	9 377 183	8 575 876		8 575 876	7 797 944	777 932
Verotuloihin perustuva valt.os.tasaus	2 108 701	1 999 382		1 999 382	1 998 468	914
Opetus ja kultt.toimen muut valt.os.	-481 817	-481 829		-481 829	-490 740	8 911
Harkinnanvarainen valtionos. korotus					315 000	-315 000
Verotulomenetyksen kompensatio					1 413 060	-1 413 060
Valtionosuudet yhteensä	11 004 067	10 093 429	0	10 093 429	11 033 732	-940 303
valtionosuudet, €/asukas	4 841	4 506		4 506	5 018	
asukasmäärä	2273	2240		2240	2199	

2.3.4 Investointien toteutuminen

Investointeja toteutettiin vuoden 2020 aikana nettona noin 0,24 milj. euron edestä (ks. seuraava taulukko), mikä on vähemmän kuin edellisenä vuonna, ja reilusti vähemmän kuin talousarvioon oli varattu. Päiväkoti-investoinnin lykkääntyminen valitusprosessin takia selittävät suurelta osalta poikkeaman. Myös muissa investoinneissa on syntynyt säästöjä, mikä on tavoitteiden ja investointistrategian mukaista. Reitistöhankeiden investoinnit, jotka ovat EU-tukikelpoisia hankkeita, ovat oma investointilohkonsa, joista kertyy myös huomattava määrä tuloja.

INVESTOINNIT	TP 2019	TA 2020	TA muutokset 2020	TA muutosten jälkeen 2020	Tot 1 - 12/2020	Tot 1 - 12.2020 / TA2020 muutosten jälkeen %	Muutos 1-12 kul.vuosi/ 1-12 ed.vuosi %	TA - TOT 2020
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
Hyrnsalmi investoinnit netto	-293 508,88	-757 000,00	-74 000,00	-831 000,00	-240 016,07	28,9	18,2	-590 983,93
Investoinnit, menot		-757 000,00	-74 000,00	-831 000,00	-421 908,71			
Investoinnit, tulot					181 892,64			
Muut pitkävaikutteiset	-2 894,50		-35 000,00	-35 000,00	-36 660,38	104,7	-1 166,6	1 660,38
Ohjelmistojen hankinta, TOS-ohjelmisto	-2 894,50		-14 000,00	-14 000,00	-13 472,89	96,2	-365,5	-527,11
IT -projekti			-21 000,00	-21 000,00	-23 187,49	110,4	X	2 187,49
Maa- ja vesialueet	5 811,00				2 784,00	X	52,1	-2 784,00
Maa-alueiden myynti	5 811,00				2 784,00	X	52,1	-2 784,00
Osakkeet ja osuudet	-19 320,00				-454,00	X	97,7	454,00
Osakkeiden ja osuuskien hankinta	-19 320,00				-454,00	X	97,7	454,00
Rakennukset	-222 350,60	-545 000,00	-20 000,00	-565 000,00	-24 983,63	4,4	88,8	-540 016,37
Terveysasema/hoivayksikön suunn./pp.		-30 000,00		-30 000,00				-30 000,00
Lasten päiväkoti	-396,00	-500 000,00		-500 000,00	-268,80	0,1	32,1	-499 731,20
Terveysaseman haavanhoitohuone	-27 732,12							
Terveysasema/avopalv./iv-saneeraus	-11 660,83							
Kirjaston iv-kanavien saneeraus	-23 616,83							
Parker-halli (Nordex)	-135 430,67							
Kaunislehto		-15 000,00		-15 000,00	-14 612,82	97,4	X	-387,18
Kaunislehto-Tulot					7 500,00	X	X	-7 500,00
Tietohallinnon muutostyöt Virastotalolla			-20 000,00	-20 000,00	-17 602,01	88,0	X	-2 397,99
Hallan Saunan allasosasto	-23 514,15							
Maa- ja vesirakenteet	-16 969,78	-187 000,00	-19 000,00	-206 000,00	-163 152,06	79,2	-861,4	-42 847,94
Hamarinharju-Lotnikka/katujen kunnostus		-30 000,00	-9 000,00	-39 000,00	-38 794,15	99,5	X	-205,85
Luuuantiin muutos		-10 000,00		-10 000,00				-10 000,00
Hamarinharju-Lotnikka-Poltt./katuvalaist		-15 000,00		-15 000,00	-14 555,00	97,0	X	-445,00
Kirkonkylän kaavatiet; LED		-30 000,00		-30 000,00	-30 832,27	102,8	X	832,27
Palvelukesk. sisäpihan suunn./rakentaminen		-30 000,00		-30 000,00				-30 000,00
Maakunnallinen keikkareittihanke	-34 853,95	-12 000,00		-12 000,00	-58 060,76	483,8	-66,6	46 060,76
Kunnan reitistöjen kehittämishanke	-16 060,06	-45 000,00		-45 000,00	-162 949,18	362,1	-914,6	117 949,18
Taajaman yleisilme		-15 000,00		-15 000,00	-18 555,15	123,7	X	3 555,15
Kuituverkon rakentaminen Teoll.tie-Ratat			-10 000,00	-10 000,00	-11 014,19	110,1	X	1 014,19
Taajaman yleisilme/Tulot					2 500,00	X	X	-2 500,00
Kamore-hanke/Tulot	33 944,23				32 429,18	X	4,5	-32 429,18
Kunnan reitistöjen kehitt.-hanke/Tulot					136 679,46	X	X	-136 679,46
Irtain omaisuus	-37 785,00	-25 000,00		-25 000,00	-17 550,00	70,2	53,6	-7 450,00
Palvelukeskus, astianpesukone		-25 000,00		-25 000,00	-17 550,00	70,2	X	-7 450,00
Jäänhoitokone	-16 800,00							
Siirrettävä varavoimakone, kalusto	-20 985,00							

2.3.5 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoituksen seikkaperäinen toteutuminen ilmenee seuraavasta taulukosta.

Hyrnsälmen kunta					
Rahoituslaskelma	Tilinpäätös 2019	TA 2020	TA-muutokset	TA-muutoksen jälkeen	Kum. toteuma 1 - 12 .2020
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Vuosikate	991 115,67	779 135,51	67 200,00	866 335,51	863 183,15
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjaukset	-5 388,60	-5 000,00			-2 722,80
TOIMINNAN RAHAVIRTA	985 727,07	861 335,51			860 460,35
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-333 264,11	-757 000,00	-74 000,00	-831 000,00	-421 908,71
Rahoitusosuudet investointeihin	33 944,23				179 108,64
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 811,00	5 000,00			2 784,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-293 508,88	-826 000,00			-240 016,07
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	692 218,19	35 335,51			620 444,28
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset					
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-465 472,00	200 000,00			-465 472,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		700 000,00			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-465 472,00	-500 000,00			-465 472,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET					
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-530 299,81				628 230,19
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutos	49 206,63				-25 560,62
Korottomien velkojen muutos	-579 506,44				653 790,81
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-995 771,81	200 000,00			162 758,19
RAHAVAROJEN MUUTOS	-303 553,62	235 335,51			783 202,47
RAHAVAROJEN MUUTOS	-303 553,62				783 202,47
Rahavarat kauden lopussa	1 331 813,88				2 115 016,35
Rahavarat 1.1.	1 635 367,50				1 331 813,88

2.3.6 Yhteenvedo valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Seuraavaan taulukkoon on koottu kunnan kaikki valtuuston hyväksymät määrärahat ja tuloarviot sekä niiden toteutuminen.

Sitovuustaso B=Bruttomääräraha/tuloarvio N=Nettomääräraha aluekehitysraha *)	Määrärahat €						Tuloarviot €					
	Alkup. talous- arvio	TÄn muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Tot. %	Alkup. talous- arvio	TÄn muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Tot. %
KÄYTTÖTALOUSOSA												
Keskusvaalilautakunta	230	0	230	219	11	95	0	0	0	0	0	
Vaalitoiminnat	230		230	219	11	95					0	
Kunnanvaltuusto	22 200	0	22 200	21 822	378	98						
Kunnanvaltuusto	22 200		22 200	21 822	378	98						
Tarkastuslautakunta	20 506		20 506	18 195	2 311	89						
Tarkastustoimi	20 506		20 506	18 195	2 311	89						
Kunnanhallitus	13 318 783	0	13 318 783	14 276 987	-958 204	107	139 023	0	139 023	116 596	22 427	84
Kunnanhallitus	12 250 989		12 250 989	13 154 409	-903 420	107	150		150	1 486	-1 336	991
Hallintopalvelut	253 183		253 183	272 635	-19 452	108	5 500		5 500	8 257	-2 757	150
Henkilöstöpalvelut	325 933		325 933	287 224	38 709	88	20 000		20 000	9 499	10 501	47
Elinkeino- ja matkailutoimi	198 098		198 098	264 509	-66 411	134	83 373		83 373	84 031	-658	101
Aluekehitysraha	68 412		68 412	31 265	37 147	46					0	
Työllistäminen	173 588		173 588	218 895	-45 307	126	30 000		30 000	12 819	17 181	43
Maaseutotoimi	48 580		48 580	48 049	531	99				503	-503	
Sivistyslautakunta	3 790 948	0	3 790 948	3 567 905	223 043	94	144 080	0	144 080	144 199	-119	100
Sivistyspalvelut-hallinto	126 964		126 964	120 837	6 127	95				520	-520	
Varhaiskasvatus	861 237		861 237	800 694	60 543	93	46 000		46 000	44 798	1 202	97
Perusopetus	2 240 048		2 240 048	2 158 096	81 952	96	68 630		68 630	77 091	-8 461	112
Kansalaisopisto	161 860		161 860	134 435	27 425	83	12 000		12 000	7 952	4 048	66
Kirjasto	163 859		163 859	162 948	911	99	1 050		1 050	1 945	-895	185
Kulttuuripalvelut	54 147		54 147	35 752	18 395	66	300		300	251	49	84
Vapaa-aikapalvelut	182 833		182 833	155 143	27 690	85	16 100		16 100	11 641	4 459	72
Ympäristölautakunta	3 668 610	32 800	3 701 410	3 877 329	-175 919	105	3 112 880	100 000	3 212 880	3 273 806	-60 926	102
Tekninen- ja valvontatoimi	141 197		141 197	175 469	-34 272	124	13 700		13 700	33 001	-19 301	241
Valvonta, kaavoitus ja mittaus	371 502	5 200	376 702	364 893	11 809	97	149 000	100 000	249 000	248 865	135	167
Liikenneväylät	233 780		233 780	318 256	-84 476	136	13 000		13 000	15 629	-2 629	120
Liikuntapaikat ja yleiset al.	198 163	22 600	220 763	214 804	5 959	97	135 560		135 560	156 255	-20 695	115
Kiinteistöt	1 506 855	5 000	1 511 855	1 560 706	-48 851	103	1 583 730		1 583 730	1 599 054	-15 324	101
Konevarikko	175 670		175 670	194 648	-18 978	111	124 900		124 900	153 132	-28 232	123
Ateria- ja puhtaanapito	1 041 443		1 041 443	1 048 553	-7 110	101	1 092 990		1 092 990	1 067 869	25 121	98
Yhteensä	20 821 277	32 800	20 854 077	21 762 457	-908 380	104	3 395 983	100 000	3 495 983	3 534 600	-38 617	101
TULOSLASKELMAOSA												
Verotulot							8 151 000		8 151 000	8 050 914	100 086	99
Valtionosuudet							10 093 429		10 093 429	11 033 732	-940 303	109
Korkotulot										7 837	-7 837	
Muut rahoitustuotot										10 326	-10 326	
Korkokulut	20 000		20 000	9 018	10 982	45,1						
Muut rahoituskulut				2 750	-2 750							
Yhteensä	20 000	0	20 000	11 769	8 231	58,8	18 244 429	0	18 244 429	19 102 809	-858 380	105

Sitovuustaso B=Bruttomääräraha/tuloarvio N=Nettomääräraha aluekehitysraha *)	Määrärahat €						Tuloarviot €					
	Alkup. talous-arvio	TA:n muutokset	TA muutn jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot. %	Alkup. talous-arvio	TA:n muutokset	TA muutn jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot. %
INVESTOINTIOSA												
Muut pitkävaikutteiset												
Ohjelmistojen hankinta		14 000	14 000	13 473	527	96						
IT-projekti		21 000	21 000	23 187	-2 187	110						
Maa- ja vesialueet												
Maa-alueiden myynti									2 784		-2 784	
Osakkeet ja osuudet												
Osakk. ja osuuksien hankinta				454	-454							
Talonrakennus												
Kaunislehto-museo	15 000		15 000	14 613	387	97			7 500		-7 500	
Lasten päiväkot	500 000		500 000	269	499 731	0						
Terveysaseman muutostyöt	30 000		30 000		30 000	0						
Tietohall. muutost. Virastotalo		20 000	20 000	17 602	2 398	88						
Maa- ja vesirakenteet												
Hamarinh.-Lotnikka/kunnostus	30 000	9 000	39 000	38 794	206	99						
Hamarinh.-Pollt.polku-katuval.	15 000		15 000	14 555	445	97					0	
KK:n kaavatiet; LED	30 000		30 000	30 832	-832	103						
Kuituverkon rak.Teoll.tie-Ratatie		10 000	10 000	11 014	-1 014	110						
Kunnan reitistöjen kehitt.hanke	45 000		45 000	162 949	-117 949	362			136 679		-136 679	
Luusuantien muutos	10 000		10 000		10 000	0						
Maakunnallinen kelkkareittihanke	12 000		12 000	58 061	-46 061	484			32 429		-32 429	
Palveluk.sisäpihan suunn./rak.	30 000		30 000		30 000	0						
Taajaman yleisilme/matonpesu	15 000		15 000	18 555	-3 555	124			2 500		-2 500	
Koneet ja kalusto												
Palvelukeskus, astianpesukone	25 000		25 000	17 550	7 450	70						
Yhteensä	757 000	74 000	831 000	421 909	409 091	51	0	0	181 893		-181 893	
RAHOITUSOSA												
Lainakannan muutokset												
Pitkäaikaisten lainojen lisäys							700 000		700 000		700 000	
Pitkäaikaisten lainojen väh.	500 000		500 000	465 472	34 528	93						
Lyhytaik.lainojen muutos												
Muut maksuvalmiuden muutokset				653 791						25 561		
Vaikutus maksuvalmiuteen												
Yhteensä	500 000	0	500 000	465 472	34 528	93	700 000	0	700 000		700 000	
YHTEENSÄ	22 098 277	106 800	22 205 077	22 661 607	-456 530	102	22 340 412	100 000	22 440 412	22 819 302	-378 890	102

3 Tilinpäätöslaskelmat

Tässä luvussa on esitetty kunnan ja kuntakonsernin tilinpäätöslaskelmat (tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase) ja niiden vertailut edelliseen vuoteen.

3.1 Tuloslaskelma

Seuraavassa taulukossa on esitetty peruskunnan tuloslaskelma, jota on käsitelty jo aiemmissa luvuissa.

Kunnan tuloslaskelma	1.1.-31.12.2020		1.1.-31.12.2019	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	976 277,74		1 028 224,98	
Maksutuotot	318 278,76		283 982,13	
Tuet ja avustukset	111 570,79		126 214,05	
Muut toimintatuotot	838 703,62		770 777,30	
TOIMINTATUOTOT	2 244 830,91		2 209 198,46	
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-3 152 911,24		-3 254 046,91	
Henkilöstökorvaukset	85 115,41	-3 067 795,83	37 417,19	-3 216 629,72
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-993 674,41		-1 000 293,07	
Muut henkilösivukulut	-70 711,87	-1 064 386,28	-70 054,40	-1 070 347,47
Palvelujen ostot	-14 700 329,41		-14 267 080,03	
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-867 080,56		-1 061 211,55	
Avustukset	-321 121,49		-287 015,25	
Muut toimintakulut	-451 974,45	-16 340 505,91	-473 505,91	-16 088 812,74
TOIMINTAKULUT	-20 472 688,02		-20 375 789,93	
TOIMINTAKATE	-18 227 857,11		-18 166 591,47	
Verotulot	8 050 913,64		8 144 548,58	
Valtionosuudet	11 033 732,00		11 004 067,00	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	7 837,47		2 991,09	
Muut rahoitustuotot	10 326,07		22 176,67	
Korkokulut	-9 018,23		-14 288,91	
Muut rahoituskulut	-2 750,69		-1 787,29	
Vuosikate	863 183,15		991 115,67	
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-477 344,23		-487 599,16	
Tilikauden tulos	385 838,92		503 516,51	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	52 070,55		52 070,58	
Tilikauden ylijäämä	437 909,47		555 587,09	

3.2 Rahoituslaskelma

Seuraavassa taulukossa on esitetty kunnan rahoituslaskelma.

Rahoituslaskelma	1.1.-31.12.2020		1.1.-31.12.2019	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	863 183,15		991 115,67	
Tulorahoituksen korjauserät	-2 722,80	860 460,35	-5 388,60	985 727,07
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-421 908,71		-333 264,11	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	179 108,64		33 944,23	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 784,00	-240 016,07	5 811,00	-293 508,88
Toiminnan ja investointien rahavirta		620 444,28		692 218,19
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-465 472,00		-465 472,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-465 472,00		-465 472,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				
Saamisten muutos	-25 560,62		49 206,63	
Korottomien velkojen muutos	653 790,81	628 230,19	-579 506,44	-530 299,81
Rahoituksen rahavirta		162 758,19		-995 771,81
Rahavarojen muutos		783 202,47		-303 553,62
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	2 115 016,35		1 331 813,88	
Rahavarat 1.1.	<u>1 331 813,88</u>	783 202,47	<u>1 635 367,50</u>	-303 553,62

3.3 Tase

Seuraavassa taulukossa on esitetty kunnan tase, jonka loppusumma on hieman kasvanut.

VASTAAVAA	2020	2019	VASTATTAVAA	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	14 316 575,60	14 551 180,96	OMA PÄÄOMA	11 702 177,71	11 264 268,24
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	10 128 806,80	10 128 806,80
Muut pitkävaikuttiset menot	147 647,98	147 647,98	Ed. tilik. ylijäämä	1 135 461,44	579 874,35
Ennakkomaksut	<u>147 647,98</u>	<u>147 647,98</u>	Tilikauden ylijäämä	<u>437 909,47</u>	<u>555 587,09</u>
				11 702 177,71	11 264 268,24
Aineelliset hyödykkeet			POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Maa- ja vesialueet	2 123 171,29	2 123 232,49	VARAUKSET		
Rakennukset	5 913 528,85	6 270 345,59	Poistoero	<u>667 987,34</u>	<u>720 057,89</u>
Kiinteät rakenteet ja laitteet	492 065,74	444 759,38		667 987,34	720 057,89
Koneet ja kalusto	121 434,32	99 092,20			
Muut aineelliset hyödykkeet	8 535,54	8 535,54			
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	<u>86 933,84</u>	<u>34 763,74</u>	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
	8 745 669,58	8 980 728,94	Lahjoitusrahastojen pääomat	<u>12 817,73</u>	<u>13 575,48</u>
				12 817,73	13 575,48
Sijoitukset			VIERAS PÄÄOMA	4 781 422,64	4 593 103,83
Osakkeet ja osuudet	<u>5 423 258,04</u>	<u>5 422 804,04</u>	Pitkäaikainen		
	5 423 258,04	5 422 804,04	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	<u>412 752,00</u>	<u>878 224,00</u>
				412 752,00	878 224,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Lyhytaikainen		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	<u>12 817,73</u>	<u>13 575,48</u>	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 365 472,00	2 365 472,00
	12 817,73	13 575,48	Saadut ennakot		4 977,68
			Ostovelat	424 226,22	389 700,57
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 835 012,09	2 026 249,00	Muut velat	90 722,59	87 030,82
Saamiset	719 995,74	694 435,12	Siirtovelat	<u>1 488 249,83</u>	<u>867 698,76</u>
Pitkäaikaiset saamiset				4 368 670,64	3 714 879,83
Lainasaamiset	<u>334 249,37</u>	<u>334 249,37</u>			
	334 249,37	334 249,37	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>17 164 405,42</u>	<u>16 591 005,44</u>
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	184 794,92	158 157,64			
Lainasaamiset	16 060,00	30 230,00			
Muut saamiset	59 111,93	73 208,45			
Siirtosaamiset	<u>125 779,52</u>	<u>98 589,66</u>			
	385 746,37	360 185,75			
Rahat ja pankkisaamiset	<u>2 115 016,35</u>	<u>1 331 813,88</u>			
	2 115 016,35	1 331 813,88			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>17 164 405,42</u>	<u>16 591 005,44</u>			

3.4 Konsernilaskelmat

Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernitilinpäätös, joka osoittaa reilun 0,5 M euron ylijäämää.

Konsernituloslaskelma

Konsernituloslaskelma		
	2020	2019
Toimintatuotot	18 876 022,92	17 699 869,66
Toimintakulut	<u>-35 742 764,93</u>	<u>-34 832 565,32</u>
TOIMINTAKATE	-16 866 742,01	-17 132 695,66
Verotulot	7 992 714,58	8 085 709,65
Valtionosuudet	11 033 732,00	11 004 067,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	7 384,65	2 024,14
Muut rahoitustuotot	17 069,25	33 842,81
Korkokulut	-57 453,89	-59 470,94
Muut rahoituskulut	<u>-123 773,92</u>	<u>-43 174,64</u>
Vuosikate	2 002 930,66	1 890 302,36
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 474 546,38	-1 251 380,47
Muut lisäpoistot		-7 500,00
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	528 384,28	631 421,89
Tilinpäätössiirrot	558,22	4 825,90
Laskennalliset verot	-5 187,29	-13 378,94
Vähemmistöosuudet	-4 776,98	-6 057,97
Tilikauden ylijäämä	518 978,23	616 810,88

Konsernin rahoituslaskelma

Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernin rahoituslaskelma.

Konsernin rahoituslaskelma				
	2020		2019	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	2 002 930,66		1 890 302,36	
Satunnaiset erät				
Tilikauden verot	-2 534,71		10 032,76	
Tulorahoituksen korjauserät	7 228,04	2 007 623,99	-115 811,16	1 784 523,96
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 684 324,21		-2 632 369,27	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	179 706,56		33 944,23	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	8 192,24	-1 496 425,41	25 018,61	-2 573 406,43
Toiminnan ja investointien rahavirta		511 198,58		-788 882,47
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Antolainauksen muutokset			14 875,60	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 036 386,00		1 993 050,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-773 855,92		-844 310,57	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-757,01	261 773,07	-499 746,39	663 868,64
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset			-18 387,88	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-24 733,88		14 333,69	
Vaihto-omaisuuden muutos	-11 662,69		-6 191,72	
Saamisten muutos	-519 860,65		369 062,43	
Korottomien velkojen muutos	1 001 168,57	444 911,35	-199 504,62	159 311,90
Rahoituksen rahavirta		706 684,42		823 180,54
Rahavarojen muutos		1 217 883,00		34 298,07
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 722 370,04		3 504 487,04	
Rahavarat 1.1.	3 504 487,04	1 217 883,00	3 470 188,97	34 298,07

Konsernin tase

Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernin tase.

VASTAAVAA	2020	2019	VASTATTAVAA	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	22 117 306,00	22 148 724,95	OMA PÄÄOMA	11 305 026,57	10 786 606,57
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	10 128 806,80	10 128 806,80
Aineettomat oikeudet	36 207,87	35 721,25			
Muut pitkävaikutteiset menot	152 657,20	83 856,08	Muut omat rahastot	1 675 941,62	1 676 499,85
Ennakkomaksut	160,04	0,42			
	<u>189 025,11</u>	<u>119 577,75</u>			
Aineelliset hyödykkeet			Ed. tilik. alijäämä	-1 018 700,08	-1 635 510,96
Maa- ja vesialueet	2 264 391,65	2 264 324,55	Tilikauden ylijäämä	518 978,23	616 810,88
Rakennukset	15 908 066,70	11 625 379,74			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	845 614,28	773 614,88	VÄHEMMISTÖOSUUDET	29 209,30	24 432,33
Koneet ja kalusto	957 382,96	511 618,92			
Muut aineelliset hyödykkeet	1 316 488,33	1 386 639,90			
Ennakkomaksut ja kesken-	389 069,76	5 167 791,09			
eräiset hankinnat					
	<u>21 681 013,68</u>	<u>21 729 369,08</u>			
Sijoitukset			PAKOLLISET VARAUKSET	255 311,62	291 247,23
Muut osakkeet ja osuudet	232 230,04	284 740,95	Muut pakolliset varaukset	255 311,62	291 247,23
Muut saamiset	15 037,17	15 037,17			
	<u>247 267,21</u>	<u>299 778,12</u>			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	167 357,44	178 644,05	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	225 478,76	261 482,96
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 109 687,42	5 516 712,09	VIERAS PÄÄOMA	17 579 324,61	16 480 312,00
Vaihto-omaisuus	194 983,95	183 321,26	Pitkäaikainen		
Saamiset			Korollinen vieras pääoma	9 245 678,48	8 983 829,82
Pitkäaikaiset saamiset	27 931,80	28 520,83	Koroton vieras pääoma	732 655,11	727 747,11
Lyhytaikaiset saamiset	<u>2 164 401,63</u>	<u>1 800 382,97</u>	Lyhytaikainen		
	<u>2 192 333,43</u>	<u>1 828 903,80</u>	Korollinen vieraspääoma	2 694 272,44	2 694 348,00
			Koroton vieras pääoma	4 906 718,58	4 074 387,07
Rahat ja pankkisaamiset	4 722 370,04	3 504 487,03			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>29 394 350,86</u>	<u>27 844 081,09</u>	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>29 394 350,86</u>	<u>27 844 081,09</u>

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Kuntalain mukaan tilinpäätökseen on liitettävä myös määrämuotoiset liitetiedot, jotka on esitetty tässä luvussa.

4.1.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskenta-perusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintahintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston tammikuussa 2019 antamaa yleisohjetta.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kunnan tytäryhteisöt: As Oy Kiviöntaito, Kiinteistö Oy Ahmahaka, Kiinteistö Oy Hyrynsalmen virastotalo ja Vesi-Mega Oy.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä: Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä, Kainuun liitto ja Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä Eko-Kymppi.

Konsernirakenteessa ei ole tapahtunut muutoksia vuoden 2020 aikana.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja tytäryhteisöjen keskinäinen omistuksen eliminointi on tehty.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskeiset saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien taseisiin merkityt *olennaiset* keskinäiset saamiset ja velat on vähennetty.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Kunnan toimintatuotot tehtäväalueittain (liitetieto 6)

Toimintatuotot	Kunta			Konserni	
	2020	2019	Muutos -%	2019	2019
Yleishallinto	115 961,34	100 387,27	15,5		
Sosiaali- ja terveystuotot					
Opetus- ja kulttuuripalvelut	144 198,56	209 736,54	-31,2		
Yhdyskuntapalvelut	1 984 671,01	1 899 074,65	4,5		
Muut palvelut					
Toimintatuotot yhteensä	2 244 830,91	2 209 198,46	1,6	18 876 022,92	17 699 869,66

Verotulot eriteltynä kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta, kiinteistövero-
roon ja muihin verotuloihin (liitetieto 7)

Verotulojen erittely	Kunta		Konserni	
	2020	2019	2020	2019
Kunnan tulovero	6 146 615,34	6 196 371,87	6 146 615,34	6 196 371,87
Osuus yhteisöveron tuotosta	845 431,54	772 011,48	845 431,54	772 011,48
Kiinteistövero	1 058 866,76	1 176 165,23	1 000 667,70	1 117 326,30
Verotulot yhteensä	8 050 913,64	8 144 548,58	7 992 714,58	8 085 709,65

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely (liitetieto 8)

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	Kunta	
	2020	2019
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	7 797 944,00	9 377 183,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus (+/-)	1 998 468,00	2 108 701,00
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	315 000,00	
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-490 740,00	-481 817,00
Verotulomenetysten korvaus	1 413 060,00	
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	11 033 732,00	11 004 067,00

Palvelujen ostojen eriteltynä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin
(liitetieto 9)

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2020	2019
Asiakaspalvelujen ostot	295 755,74	256 226,81
Muiden palvelujen ostot	14 404 573,67	14 010 853,22
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	14 700 329,41	14 267 080,03

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista (liitetieto 11)

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta hyväksyttyä poistosuunnitelmaa. (kvalt. 30.12.1996 § 71)

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat poistoprosentit sekä poistomenetelmät

Aineettomat oikeudet

Muut aineettomat oikeudet	5 v.	Tasapoisto
---------------------------	------	------------

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet		Ei poistoa
--------------------	--	------------

Rakennukset	30 v.	Tasapoisto
-------------	-------	------------

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit ja sillat	15 v.	Tasapoisto
------------------------------	-------	------------

Puistot ja muut yl.alueet	15 v.	Tasapoisto
---------------------------	-------	------------

Vedenjakeluverkosto	35 v.	Tasapoisto
---------------------	-------	------------

Viemäriverkosto	35 v.	Tasapoisto
-----------------	-------	------------

Ulkovalituslaitteet	20 v.	Tasapoisto
---------------------	-------	------------

Muut putki- ja kaapeliverkot	20 v.	Tasapoisto
------------------------------	-------	------------

Kaukolämpöverkosto	20 v.	Tasapoisto
--------------------	-------	------------

Lämpölaitos	15 v.	Tasapoisto
-------------	-------	------------

* khall. 26.2.2002 § 64

Koneet ja kalusto

Liikennevälineet ja liikkuvat

työkoneet	7 v.	Tasapoisto
-----------	------	------------

Nosturi	5 v.	Tasapoisto
---------	------	------------

Muut laitteet ja kalusteet	5 v.	Tasapoisto
----------------------------	------	------------

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
--------------	------------------------	--

Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
------------------------	------------	--

Muut aineelliset hyödykkeet	Ei poistoa	
-----------------------------	------------	--

Enakkomaksut ja keskeneräiset	Ei poistoa	
-------------------------------	------------	--

hankinnat

Suunnitelman mukaiset poistot tilikaudelta yhteensä €

Tilikauden aikana kuluksi kirjatut pienhankinnat yhteensä €

Kalusto, jonka arvo on alle 10 000 €, (pienhankintaraja muutos kv.18.3.2003 § 22) on käyttöomaisuushankinta ja kirjataan kuluksi tilinpitovuotena.

Selvitys olennaisista muihin toimintatuottoihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitoista ja olennaisista muihin toimintakuluihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappioista (liitetieto 13)

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Kunta		Konserni	
	2020	2019	2020	2019
Muut toimintatuotot				
Maa-alueiden luovutusvoitot	2 722,80	5 388,60	2 722,80	5 388,60
Rakennusten luovutusvoitot				
Muut luovutusvoitot			5 408,25	
Luovutusvoitot yhteensä			8 131,05	5 388,60
Muut toimintakulut				
Kiinteistön luovutustappio				

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely (liitetieto 15)

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	Kunta	
	2020	2019
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Osinkotuotot muista yhteisöistä	920,01	1 061,62
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1 085,31	103,10
Yhteensä	2 005,32	1 164,72

Erityy poistoeron muutoksista (liitetieto 16)

Erityy poistoeron muutoksista	Kunta	
	2020	2019
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	720 057,89	772 128,47
Poistoeron muutos (-)	52 070,55	52 070,58
Poistoeron yhteensä 31.12.	667 987,34	720 057,89

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti (liitetieto 19)

Arvonkorotuksia ei ole tehty eikä korkomenoja aktivoitu hyödykkeiden hankintamenoon.							
Pysyvät vastaavat 31.12.	Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet	Keskeneräiset hank.	
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 123 232,49	6 270 345,59	444 759,38	99 092,20	8 535,54	34 763,74	8 980 728,94
Lisäykset tilikauden aikana +		32 214,83	113 750,76	54 210,38		221 278,74	421 454,71
Rahoitusosuudet tilikaudella -		7 500,00	2 500,00			169 108,64	179 108,64
Vähennykset tilikaudella-	61,20						61,20
Siirrot erien välillä +							0,00
Siirrot erien välillä -							0,00
Tilikauden poisto -		381 531,57	63 944,40	31 868,26			477 344,23
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 123 171,29	5 913 528,85	492 065,74	121 434,32	8 535,54	86 933,84	8 745 669,58
Sijoitukset	Aineettomat hyödykkeet		Osakkeet ja osuudet			Yhteensä	
	Muut pitkävaikutt. menot		Osakkeet	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	147 647,98		4 815 320,35	566 778,29	40 705,40	5 422 804,04	
Lisäykset tilikaudella					454,00	454,00	
Vähennykset tilikaudella						0,00	
Hankintameno 31.12.	147 647,98		4 815 320,35	566 778,29	41 159,40	5 423 258,04	
Pysyvät vastaavat yhteensä 31.12.							14 316 575,60

Muissa yhteisöissä olevia omistuksia koskevat liitetiedot (liitetieto 20 - 22)

Omistukset muissa yhteisöissä	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus 1000 €		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta+/tappiosta-
Tytäryhteisöt 22)						
Kt Oy Ahmahaka	0185066-4	100 %	100 %	1 057	3 004	77
Kt Oy Hyrynsalmen Virastotalo	0543065-9	100 %	100 %	2 460	80	
As Oy Kiviöntaito	0669325-8	100 %	100 %	138	1	1
Vesi-Mega Oy	0783302-1	100 %	100 %	1 751	1 117	7
Kuntayhtymät 23)						
Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä	1744356-1	3,98 %	3,98 %	86	216	8
Kainuu Liitto	2496992-4	3,72 %	3,72 %	68	22	4
Kainuun Sote	2496986-0	3,99 %	3,99 %	640	8 872	37

Saamisten erittely (liitetieto 23)

Saamisten erittely				
	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		54 687,36		27 204,66
Lainasaamiset	334 249,37		334 249,37	
Siirtosaamiset		2 991,09		2 991,09
Yhteensä	334 249,37	57 678,45	334 249,37	30 195,75
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		50 032,41		50 083,63
Siirtosaamiset		10 770,31		6 717,10
Yhteensä		60 802,72		56 800,73
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset		80 075,15		80 869,35
Lainasaamiset		16 060,00		30 230,00
Muut saamiset		59 111,93		73 208,45
Siirtosaamiset		112 018,12		88 881,47
Yhteensä	0,00	267 265,20	0,00	273 189,27
Saamiset yhteensä 31.12.	334 249,37	385 746,37	334 249,37	360 185,75

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät (liitetieto 24)

Siirtosaamisten erittely				
	Kunta		Konserni	
	2020	2019	2020	2019
Pitkäaikaiset siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	4 076,40	3 094,19		
Kelan korvaus työterveyshuollosta	19 000,00	26 856,20		
Muut tulojäämät	102 703,12	68 639,27		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	125 779,52	98 589,66	1 272 358,09	815 239,78

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana (liitetieto 25)

Oman pääoman erittely				
	Kunta		Konserni	
	2020	2019	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	10 128 806,80	10 128 806,80	10 128 806,80	10 128 806,80
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	10 128 806,80	10 128 806,80	10 128 806,80	10 128 806,80
Arvokorotusrahasto 1.1.				
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahasto 31.12.				
Muut omat rahastot				
Vahinkorahaston pääoma 1.1.				
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta				
Vahinkorahaston pääoma 31.12.				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.			1 675 941,62	1 676 499,85
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 135 461,44	579 874,35	-1 018 700,08	-1 612 903,43
Siirto vahinkorahastoon				
Korj.edell.tilik. yli-/alijäämä				-22 607,53
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 135 461,44	579 874,35		
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	437 909,47	555 587,09	518 978,23	616 810,88
Oma pääoma yhteensä	11 702 177,71	11 264 268,24	11 305 026,57	10 786 606,57

Erittely poistoeroista (liitetieto 26)

Erittely poistoerosta		
	2020	2019
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	667 987,34	720 057,89
Verotuspoistoihin liittyvä poistoero		
Poistoero yhteensä	667 987,34	720 057,89

Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä (liitetieto 29)

Pakolliset varaukset	Kunta		Konserni	
	2020	2019	2020	2019
Muut pakolliset varaukset				
Kainuun Sote				
Potilasvahinkovakuutusvaraus			217 677,61	243 272,24
Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä				
Ennallistamisvaraus			24 468,35	47 974,99
Kierrätyspolttoaineen loppukäsittely-varaus			13 165,66	
Muut pakolliset, sekajäte				
Muut pakolliset varaukset yhteensä 31.12.	0,00	0,00	255 311,62	291 247,23

Velkojen erittely (pitkä- ja lyhytaikaiset) (liitetieto 30)

Vieras pääoma	Kunta			
	2020		2019	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		53 212,13		42 447,18
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		53 212,13		42 447,18
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovela		846,28		68,15
Muut velat				
Siirtovelat		897 663,76		281 481,66
Yhteensä		898 510,04		281 549,81
Velat muille				
Saadut ennakot				4 977,68
Ostovelat		370 167,81		347 185,24
Muut velat		90 722,59		87 030,82
Siirtovelat		590 586,07		586 217,10
Lainat	412 752,00	2 365 472,00	878 224,00	2 365 472,00
Yhteensä	412 752,00	3 416 948,47	878 224,00	3 390 882,84
Vieras pääoma yhteensä	412 752,00	4 368 670,64	878 224,00	3 714 879,83

Muiden velkojen erittely (liitetieto 32)

Muiden velkojen erittely	Kunta		Konserni	
	2020	2019	2020	2019
Lyhytaikainen				
Muut velat				
Liittymismaksut			732 655,11	727 747,11
Muut velat	90 722,59	87 030,82	334 881,33	403 355,39
Muut vela yhteensä	90 722,59	87 030,82	1 067 536,44	1 131 102,50

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (liitetieto 33)

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Kunta		Konserni	
	2020	2019	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	429 168,93	417 956,35	1 094 096,71	1 437 458,67
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset			766 328,76	120 681,87
Korkojaksotukset	1 390,28	2 442,47	4 097,13	10 704,16
Muut menojäämät	1 057 690,62	447 299,94	33 566,70	726 379,08
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	1 488 249,83	867 698,76	1 898 089,30	2 295 223,78
Siirtovelat yhteensä	1 488 249,83	867 698,76	1 898 089,30	2 295 223,78

4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma (liitetieto 38)

Vuokravastuut	Kunta		Konserni	
	2020	2019	2020	2019
Vuokravastuut yhteensä	40 875,60	77 365,88	556 819,68	572 316,03
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	21 027,61	38 999,37	407 558,79	360 074,31
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnerships)				
- siitä sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet				
Leasingsopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.				

Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta (liitetieto 39)

Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta	Kunta		Konserni	
	2020	2019	2020	2019
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset				
Kt Oy Ahmahaka				
<i>Alkuperäinen pääoma € 10396/02</i>	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 059 420	1 144 160	1 059 420	1 144 160
<i>Alkuperäinen pääoma € 10397/02</i>	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 037 800	1 119 000	1 037 800	1 119 000
<i>Alkuperäinen pääoma € 13918/09</i>	500 000	500 000	500 000	500 000
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	0	0	0	0
<i>Alkuperäinen pääoma € Danske Bank</i>	400 000	400 000	400 000	400 000
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	320 000	360 000	320 000	360 000
Kiinteistö Oy Hyrynsalmen virastotalo				
<i>Alkuperäinen pääoma € 15158/11</i>	300 000	300 000	300 000	300 000
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	33 336	66 669	33 336	66 669

Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista (liitetieto 40)

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2020	2019
	Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	15 148 975,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	9 439,00	9 059,00

4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapah- tuvia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain (liitetieto 42)

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2020	2019	Muutos
<i>Hallintopalvelut</i>	9	11	-2
toistaiseksi palkatut	5	6	-1
määräaikaiset	4	3	1
palkkatuetut		2	-2
<i>Sivistyspalvelut</i>	50	49	1
toistaiseksi palkatut	33	34	-1
määräaikaiset	17	15	2
<i>Tekniset palvelut</i>	33	32	1
toistaiseksi palkatut	27	25	2
määräaikaiset	5	7	-2
palkkatuetut	1		1
<i>Yhteensä</i>			
toistaiseksi palkatut	65	65	0
määräaikaiset	26	22	4
Yhteensä	92	92	0
<i>Kunnan vakinaisen henkilöstön määrä 31.12.</i>			
Hallintopalvelut	5	6	
Sivistyspalvelut	33	34	
Tekniset palvelut	27	25	
Yhteensä	65	65	

Henkilöstökulut: tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilöstösivukulut, jos henkilöstömenoja on aktivoitu taseeseen (liitetieto 43)

Henkilöstökulut			
	2020	2019	Muutos -%
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	3 152 911,24	3 254 046,91	-3,1
Henkilöstökorvaukset	-85 115,41	-37 417,19	127,5
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	993 674,41	1 000 293,07	-0,7
Muut henkilösivukulut	70 711,87	70 054,40	0,9
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	4 132 182,11	4 286 977,19	-3,6
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	75 788,13	29 908,34	
Henkilöstökulut yhteensä	4 207 970,24	4 316 885,53	-2,5

Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetty luottamushenkilömaksut (liitetieto 44)

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut		
	2020	2019
KESK	3 545,40	3 487,81
VAS	274,00	310,50
SDP	1 871,50	1 757,31
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	5 690,90	5 555,62

Tilintarkastajan palkkiot (liitetieto 45)

Tilintarkastajan palkkiot		
	2020	2019
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	8 022,00	7 992,05
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	600,00	600,00
Muut palkkiot	5 078,75	4 926,24
Palkkiot yhteensä	13 700,75	13 518,29

4.6 Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän tilin- pääöstietoja

Kunta	Asukasluku 2018	Verotulot 2018 = t- 2, kiinteistövero 2019=t-1	€/asukas	Valtionosuudet 2020 - STM	Verorahoitus yhteensä	STM-vos sotelle, %-osuus laskennallisesta perusteesta	%-osuus verorahoituksesta ^a	EURO-OSUUS	MAKSUOSUUS SOTELLE
Hyrnsalmi	2 287	7 586 111	3 317	5 046 469	12 632 580	5 127 614	3 926 876	3 570 554	12 625 043
Kajaani	36 973	137 913 896	3 730	40 291 251	178 205 147	40 066 884	55 395 608	57 723 690	153 186 182
Kuhmo	8 329	27 929 902	3 353	16 732 782	44 662 684	14 855 120	13 883 530	13 003 560	41 742 210
Paltamo	3 336	10 572 785	3 169	5 894 426	16 467 211	6 401 260	5 118 882	5 208 293	16 728 435
Ristijärvi	1 288	4 578 416	3 555	2 287 725	6 866 141	3 722 609	2 134 361	2 010 876	7 867 846
Sotkamo	10 389	39 249 047	3 778	13 301 827	52 550 874	12 489 901	16 335 598	16 219 712	45 045 211
Suomussalmi	7 862	26 288 161	3 344	16 228 042	42 516 203	14 840 326	13 216 290	12 274 461	40 331 078
	70 464	254 118 318	3 606	99 782 522	353 900 840	97 503 714	110 011 145	110 011 145	317 526 005

Kunta	Asukasluku 2018	ALKUPERÄINEN MAKSUOSUUS SOTELLE	€/asukas	Soten alijäämä v. 2020	Lopullinen kunnan maksuosuus v. 2020	Lopullinen maksuosuus 2020 €/asukas
Hyrnsalmi	2 287	11 729 079	5 129	895 964	12 625 043	5 520
Kajaani	36 973	139 261 430	3 767	13 924 752	153 186 182	4 143
Kuhmo	8 329	38 533 183	4 626	3 209 027	41 742 210	5 012
Paltamo	3 336	15 478 946	4 640	1 249 489	16 728 435	5 015
Ristijärvi	1 288	7 373 703	5 725	494 143	7 867 846	6 109
Sotkamo	10 389	41 121 456	3 958	3 923 755	45 045 211	4 336
Suomussalmi	7 862	37 302 203	4 745	3 028 875	40 331 078	5 130
	70 464	290 800 000	4 127	26 726 005	317 526 005	4 506

4.7 Organisaatorakenne / Tilikartta

TOIMIALA		2+2		Yritys + toimiala		Tasot	
TULOSALUE		2+3		Yritys + tulosalue		B = budjettitaso	
VASTUUALUE		2+3		Yritys+vastuualue		T = tehtävätaso	
TULOSYKSIKKÖ/TEHTÄVÄ/VAIHE		2+8		Yritys+tulosyksikkö/tehtävä/vaihe		K = kirjaustaso	
Toimiala		Tulosalue		Vastuualue		Tulosyksikkö	
Tulosalue		Vastuualue		Tulosyksikkö		Tulosyksikkö / Tehtävä	
Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi
							S = Summataso
13	HYRYNSALMEN KUNTA						S
1310	Keskusvaalilautakunta						S
		13100	Vaalitoiminnot				S
				13101	Vaalit		S
1311	Kunnanvaltuusto						S
		13110	Kunnanvaltuusto				S
				13111	Kunnanvaltuusto		S
						131110	1311100000
							Kunnanvaltuusto
							B/K
1312	Tarkastuslautakunta						S
		13120	Tarkastustoimi				S
				13121	Tarkastustoimi		S
						131210	1312100000
							Tilintarkastus
							B/K
1313	Kunnanhallitus						S
		13130	Kunnanhallitus				S
				13131	Kunnanhallitus		S
						1313110	Kunnanhallitus
							1313110000
							Kunnanhallinto
							1313140000
							Kunnallisverotus
							1313170000
							Joukkoliikenne
							1313190000
							Nuorisovaltuusto
							1313192100
							Itäinen Etappireitti- ja Hallan -kirja
							1313194000
							Vanhusneuvosto
							1313197000
							Korona-pandemia
							1313120
							Maakuntahallinto
							1313121000
							KainSote-kuntayhtymä, tukipalvelut
							1313122000
							KainSote-kuntayhtymä, maksuosuudet
							1313123000
							Kainuun liitto, maksuosuudet
							13132
							Hallintopalvelut
							1313200000
							Hallintopalvelut
							1313210000
							Hallintokunnille vyörytettävät erät
							13133
							Henkilöstöpalvelut
							1313310000
							Henkilöstöhallinto
							1313320000
							Yhteistyötoimikunta
							1313330000
							Työsuojelua/-kykyä ylläpitävä toiminta
							1313340000
							Työterveyshuolto
							1313350000
							Laskutett. KuEL-eläkemeno. (Rvi)
							1313351000
							Vanhat ja siirtyneet eläkevastuut
							1313360000
							Virastotalon keittiö
							13134
							Elinkeino- ja matkailutoimi
							1313410000
							Elinkeino- ja matkailu -hallinto
							1313420000
							Matkailun markkinointi
							1313430000
							Tapahtumat
							1313431000
							Suopokupallo
							lopp. 30.4.2021
							1313460000
							Eräilystä elinvoimaa -yritysryhmähanke
							1313470000
							KV-Yritysryhmähanke
							13135
							Aluekehitysraha
							1313500
							Aluekehitysraha
							1313510000
							Projektien kuntaosuudet
							1313520
							Kunnan hallinnoimat projektit
							13136
							Työllistäminen
							131360
							Tukityöllistäminen
							1313600000
							Tukityöllistäminen
							1313610001
							Työllistäminen Hallintopalvelut
							1313610007
							Työllistäminen Ympäristötyöt
							131370
							Nuorten kesätyöt
							1313700000
							Nuorten kesätyöt
							13140
							Maaseututoimi
							1314100000
							Maa- ja metsätalous
							B/K

TOIMIALA		2+2		Yritys + toimiala		Tasot					
TULOSALUE		2+3		Yritys + tulosalue		B = budjettitaso					
VASTUUALUE		2+3		Yritys+vastuualue		T = tehtävätaso					
TULOYKSIKKÖ/TEHTÄVÄ/VAIHE		2+8		Yritys+tuloyksikkö/tehtävä/vaihe		K = kirjaustaso					
Toimiala		Tulosalue		Vastuualue		Tuloyksikkö		Tuloyksikkö / Tehtävä		S = Summataso	
Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi				
1340	Sivistyslautakunta										S
	13400	Sivistystoimi									S
			13401	Sivistyspalvelut							S
				134010	Sivistyspalvelut hallinto	1340100000					B/K
			13402	Varhaiskasvatus							S
				134020	Varhaiskasvatus hallinto	1340210000					B/K
					Perhepäivähoito	1340220000					B/K
					Ryhmäperhepäivä Naperola	1340230000					B/K
					Ryhmäpäivähoito Touhula	1340231000					B/K
					Ryhmäperhepäivähoito Lumikki	1340232000					B/K
					Ryhmäperhepäivähoito Muksula	1340233000					B/K
					Alle kouluikäisten päiväkerhot	1340240000					B/K
			13403	Perusopetus							S
				134030	Yhtenäiskoulu						S
					Yhtenäiskoulu	1340300000					B
					Yhtenäiskoulu, sisäinen hallinto	1340301000					B/K
					Yhtenäiskoulu, esiopetus	1340302000					B/K
					Yhtenäiskoulu, opetus	1340303000					B/K
					Yhtenäiskoulu, muu oppilashuolto	1340304000					B/K
					Yhtenäiskoulu, ruokailu	1340305000					B/K
					Yhtenäiskoulu, kiinteistöjen ylläpito	1340306000					B/K
					Yhtenäiskoulu, laskutettavat	1340309000					B/K
			134032	Moision koulu							S
					Moision koulu	1340320000					B
					Moisio, sisäinen hallinto	1340321000					B/K
					Moisio, esiopetus	1340322000					B/K
					Moisio, opetus	1340323000					B/K
					Moisio, muu oppilashuolto	1340324000					B/K
					Moisio, ruokailu	1340325000					B/K
					Moisio, kiinteistöjen ylläpito	1340326000					B/K
			134035	Perusopetuksen yhteiset toiminnot							S
					Perusopetus, yhteiset toiminnot	1340350000					B
					Perusopetus, yhteinen sis.hallinto	1340351000					B/K
					Perusopetus, yhteinen opetus	1340353000					B/K
					Perusopetus, yhteinen muu oppilashuolto	1340354000					B/K
					Perusopetus, yhteinen ruokailu	1340355000					B/K
					Perusopetus, yhteinen kiinteistöjen ylläpito	1340356000					B/K
					Perusopetus, yhteinen kuljetus	1340357000					B/K
			134036	Perusopetuksen projektit							
					Kerhotoiminnan kehittäminen	1340365000					B/K
					Koulut.tasa-arvo edist.toim.piteet	1340369000					B/K
					Liikkuva koulu-virkeät vekarat, vetreät	1340372000					B/K
					Tutoropettajien toiminta	1340374000					B/K
					Kainuun arviointitutorit	1340375000					B/K
			134037	Teknisen työn tila (Niva)							S
					Teknisen työn tila	1340358000					B
					Tekninen työ, opetus	1340358100					K
					Tekninen työ, kiinteistön ylläpito	1340358200					K
			134038	Aamu- ja iltapäivätoiminta							
					Aamu- ja iltapäiväkerhot	1340381000					B/K
			13404	Kansalaisopisto							S
					Kansalaisopisto	1340400000					B/K
			13405	Kirjasto							S
					Kirjasto	1340500000					B/K
			13406	Kulttuuripalvelut							S
					Kulttuuritoimi	1340620000					B/K
					Musiikki ja taidekasvatus	1340630000					B/K
					Museo	1340640000					B/K
			13407	Vapaa-aika-palvelut							
					Liikuntatoimi	1340710000					S
					Liikuntatoimi	1340710000					B/K
					Kuntosali	1340713000					B/K
			134072	Nuorisotoimi							S
					Nuorisotoimi	1340720000					B/K
					Etsivä nuorisotyö	1340723000					B/K

TOIMIALA		2+2		Yritys + toimiala		Tasot					
TULOSALUE		2+3		Yritys + tulosalue		B = budjettitaso					
VASTUUALUE		2+3		Yritys+vastuualue		T = tehtävätaso					
TULOYSKSIKKÖ/TEHTÄVÄ/VAIHE		2+8		Yritys+tulosyksikkö/tehtävä/vaihe		K = kirjaustaso					
Toimiala		Tulosalue		Vastuualue		Tulosyksikkö		Tulosyksikkö / Tehtävä		S = Summataso	
Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi				
1350	Ympäristölautakunta							S			
		13500	Tekninen- ja valvontatoimi					S			
				13501	Tekninen- ja valvontatoimi			S			
					135010	1350110000	Tekninentoimi-hallinto	B/K			
						1350120000	Asumisen edistäminen	B/K			
						1350130000	Ympäristönhuolto	B/K			
				13502	Valvonta, kaavoitus ja mittaus			S			
					135024	Aluearkkitehti		S			
						1350240000	Aluearkkitehti	B/K			
					135025	Rakennusvalvonta		S			
						1350250000	Rakennusvalvonta	B/K			
					135026	Kaavoitus- ja mittaus toiminta		S			
						1350266000	Yleinen kaavoitus	B/K			
						1350269400	Saunamaan asemakaavan muutos	K			
						1350269600	Teerijärven ranta-as.kaava	K			
						1350269700	Ukkoh.as.kaavan muutos ja laajennus	K			
				135027	Aluepelastuskeskus			S			
						1350270000	Aluepelastuskeskus	B/K			
				13503	Liikenneväylät			S			
					1350310	Asemakaavatiet		S			
						1350310000	Asemakaavatiet	B			
						1350311001	KK:n asemakaavatiet	K			
						1350311002	Ukkohall.asemakaavatiet	K			
					1350320	Yksitystiet		S			
						1350320000	Yksitystiet	B			
						1350322001	Aholantie	K			
						1350322002	Hakolantie	K			
						1350322003	Hannuksentie	K			
						1350322004	Heikkilänvaarantie	K			
						1350322005	Heinijärventie	K			
						1350322006	Honkarannantie	K			
						1350322007	Kaiskontie	K			
						1350322008	Joutenniementie	K			
						1350322009	Järveläntie	K			
						1350322010	Kangaskylä-Autiontie	K			
						1350322011	Karjokankaantie	K			
						1350322012	Karpinvaara-Matinvaarantie	K			
						1350322013	Katajarannantie	K			
						1350322014	Koivistontie	K			
						1350322015	Koivuahontie	K			
						1350322016	Kokkovaarantie	K			
						1350322017	Kummuntie	K			
						1350322018	Kylmäpuro-Jokivaarantie	K			
						1350322019	Kypärävaarantie	K			
						1350322020	Kyröntie	K			
						1350322021	Latvantie	K			
						1350322022	Lauttantie	K			
						1350322023	Lehtosuo-Pekankyläntie	K			
						1350322024	Lehtosärkääntie	K			
						1350322025	Letuskyläntie	K			
						1350322026	Lokkisuontie	K			
						1350322027	Luokkipurontie	K			
						1350322028	Mustajärventie	K			
						1350322029	Mäkikyläntie	K			
						1350322030	Mäntylammentie	K			
						1350322031	Mäntyläntie	K			
						1350322032	Mäntymäentie	K			
						1350322033	Niemenlänne	K			
						1350322034	Niemislammentie	K			
						1350322035	Nuottimäentie	K			
						1350322036	Nuottisuontie	K			
						1350322037	Palovaarantie	K			
						1350322038	Petrontie	K			
						1350322039	Pihlajaniementie	K			
						1350322040	Poutalantie	K			
						1350322041	Pussilantie	K			
						1350322042	Pöytävaarantie	K			

TOIMIALA		2+2		Yritys + toimiala		Tasot			
TULOSALUE		2+3		Yritys + tulosalue		B = budjettitaso			
VASTUUALUE		2+3		Yritys+vastuualue		T = tehtävätaso			
TULOYSYKSIKKÖ/TEHTÄVÄVAIHE		2+8		Yritys+tulosyksikkö/tehtävä/vaihe		K = kirjaustaso			
Toimiala		Tulosalue		Vastuualue		Tulosyksikkö		Tulosyksikkö / Tehtävä	
Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi	S = Summataso	
1350	Ympäristölautakunta								
				1350320	Yksityistiet				
					1350322043	Rakkulantie			K
					1350322044	Riiheläntie			K
					1350322045	Roukaj-Hirvivaarantie			K
					1350322046	Salovaarantie			K
					1350322047	Seitenoikeantie			K
					1350322048	Sopasenahontie			K
					1350322049	Tahvelantie			K
					1350322050	Tapiorinteentie			K
					1350322051	Terva-ahontie			K
					1350322052	Tervalantie			K
					1350322053	Tiikkajantie			K
					1350322054	Tololantie			K
					1350322055	Tulilehdontie			K
					1350322056	Virrantie			K
					1350322057	Vuoriniementie			K
					1350322058	Vääräläntie			K
					1350322059	Teerivaarantie			K
					1350322060	Ranta-ahon tie			K
					1350322090	Muut alueet ja tiet			K
				13504	Liikuntapaikat ja yleiset alueet				S
					135040	Liikuntapaikat ja yleiset alueet			S
					1350430000	Puistot ja yleiset alueet			B/K
					1350431000	Vuolijat-veistos			B/K
					1350440000	Liikuntapaikat ja reitistöt			B/K
					1350441000	Suopokupalloareena			B/K
					1350442000	Ensilumenlatu			B/K
					1350443000	Ladut kk			B/K
					1350444000	Ladut Ukkohalla			B/K
					1350445000	Reitistöt			B/K
					1350446000	Luistinrata/kaukalo			B/K
				135045	Tori				S
					1350450000	Tori			B/K
				135046	Omassa käytössä olevat maa- ja metsäalueet				S
					1350460000	Omassa käytössä olevat maa- ja metsätilat			B/K
				135047	Vuokralle annetut maa- ja metsäalueet				S
					1350470000	Vuokralle annetut maa- ja metsätilat			B/K
				135048	Ajoharjoittelurata				S
					1350480000	Ajoharjoittelurata			B/K
					1350481000	Ajohalla-monitoimialue			B/K
				13505	Kiinteistöt				S
					135050	Asuinrakennukset ja huoneistot			S
					1350500000	Asuinrakennukset ja huoneistot			B/K
					1350511000	Kiinteistö-hallinto			K
					1350520000	Kiinteistö-varallaolo			K
					1350520001	Kunnanvirasto			K
					1350520002	Kuntosali			K
					1350520003	Ryhmäperhepäivähoiton tilat			K
					1350520004	Hahtolan ruokala			K
					1350520005	Iston koulu			K
					1350520006	Moision koulu			K
					1350520007	Yhtenäiskoulu			K
					1350520008	Nivan huoltorakennus			K
					1350520009	Yhtenäiskoulun tekninen tila			K
					1350520010	Liikuntahalli			K
					1350520011	Ent.lukio			K
					1350520013	Kirjasto			K
					1350520014	Kaunislehto museo			K
					1350520015	Tervatörmä			K
					1350520016	Hieteniemen kiinteistöt			K
					1350520017	Isku-katsomo			K
					1350520019	Arkkola-nuorisotila			K
					1350520020	Ajoharjoittelurata huoltorakennus			K
					1350520022	Varikko-varastot			K
					1350520024	AsOy Kiviöntaito			K

TOIMIALA		2+2		Yritys + toimiala		Tasot	
TULOSALUE		2+3		Yritys + tulosalue		B = budjettitaso	
VASTUUALUE		2+3		Yritys+vastuualue		T = tehtävätaso	
TULOYKSIKKÖ/TEHTÄVÄ/VAIHE		2+8		Yritys+tuloysikkö/tehtävä/vaihe		K = kirjaustaso	
Toimiala		Tulosalue		Vastuualue		Tuloysikkö	
Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi
S = Summataso							
1350	Ympäristölautakunta						
				135050	Asuinrakennukset ja huoneistot		S
					1350520026	Kirjaston asunnot	K
					1350520028	Moision asunnot	K
					1350520029	Moision vanhakoulu	K
					1350520031	Palvelukeskuskeittiö	K
					1350520034	Eläinlääkärin tilat	K
					1350520035	Palvelukeskus Hoivakoti	K
					1350520036	Palvelukeskus Päiväkot	K
					1350520037	Terveysasema	K
					1350520039	Ratatie 4 varasto	K
					1350520040	Ukkohallan pirtti	K
					1350526000	Vuorisuon sauna	K
					1350527000	Ensihoidon tilat	K
					1350521000	Ahmahaka-varallaololähdöt	K
					1350522000	Virastotalo-varallaololähdöt	K
					1350523000	Kiinteistöt-varallaololähdöt	K
					1350528000	Kiinteistöhoitajien palvelut	K
				135060	Teollisuustilat		S
					1350600000	Teollisuustilat	B
					1350611000	Teollisuustilat-hallinto	K
					1350630052	Hietaniemi 5 A	K
					1350630053	Hietaniemi 5 B	K
					1350630055	Monihalli A	K
					1350630056	Monihalli B	K
					1350630057	Monihalli C	K
					1350630058	Monihalli D	K
					1350630059	Ratahalli 1	K
					1350630060	Ratahalli 2	K
					1350630061	Teollisuustie 2 (ent.Parker)	K
					1350630062	Paloasema	K
					1350630063	Teollisuustie 9 (ent.Pesula)	K
					1350630064	Heinijärventie 10	K
					1350630065	Taitolan toimitilat	K
					1350630066	Teollisuuden vastaanottohalli	K
					1350630067	Viinimymälä-Suoramyynti	K
					1350630068	Vonkan kesäravintola	K
					1350630069	Vonkan leirintäalue	K
					1350630070	Hallan Sauna	K
				13507	Konevarikko		S
					135070	Konevarikko	S
					1350700000	Konevarikko	B
					1350740001	Kuorma-auto SEZ-205	K
					1350740002	Kiint.huoltoauto XTG-492	K
					1350740003	Traktori 487-AAI	K
					1350740004	Traktori LAG-595	K
					1350740005	Kubota 454-BAC	K
					1350740006	Ruoankuljet. KEF-505	K
					1350740007	Latukone	K
					1350740008	Moottorikelkat	K
					1350740009	Pienkoneet-kalusto	K
					1350740010	Tilaustyöt	K
				13508	Ateria- ja puhtaanapitopalvelut		S
					135081	Ateriapalvelut	S
					1350810000	Ateriapalvelut	B
					1350811000	Ateriapalvelut-hallinto	K
					1350820006	Moision palvelukeittiö	K
					1350820007	Yhtenäiskoulun palvelukeittiö	K
					1350820031	Palvelukeskuksen tuotantokeittiö	K
					1350820037	Terveysaseman palvelukeittiö	K

TOIMIALA		2+2		Yritys + toimiala		Tasot	
TULOSALUE		2+3		Yritys + tulosalue		B = budjettitaso	
VASTUUALUE		2+3		Yritys+vastuualue		T = tehtävätaso	
TULOYSYKSIKÖ/TEHTÄVÄ/VAIHE		2+8		Yritys+tuloysyksikkö/tehtävä/vaihe		K = kirjaustaso	
Toimiala		Tulosalue		Vastuualue		Tuloysyksikkö	
Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi	Tuloysyksikkö / Tehtävä	
1350 Ympäristölautakunta							
				135083	Puhtaanapitopalvelut		S
					1350830000	Puhtaanapitopalvelut	B
					1350831000	Puhtaanapitopalvelut-hallinto	K
					1350840001	Kunnanvirasto	K
					1350840002	Kuntosali	K
					1350840003	Ryhmäperhepäivähoidon tilat	K
					1350840004	Hahtolan ruokala	K
					1350840005	Iston koulu	K
					1350840006	Moision koulu	K
					1350840007	Yhtenäiskoulu	K
					1350840008	Nivan huoltorakennus	K
					1350840009	Yhtenäiskoulun tekninentila	K
					1350840010	Liikuntahalli	K
					1350840011	Ent.lukio	K
					1350840013	Kirjasto	K
					1350840019	Arkkola	K
					1350840020	Ajoharjoittelurata huoltorakennus	K
					1350840022	Varikko-varastot	K
					1350840029	Moision vanha koulu	K
					1350840031	Palvelukeskuskeittiö	K
					1350840032	Palvelukeskus Hopeahyry	K
					1350840033	Palvelukeskus Ryhmäkoti	K
					1350840034	Eläinlääkärintila	K
					1350840035	Palvelukeskus Hoivakoti	K
					1350840036	Palvelukeskus Päiväkeskus	K
					1350840037	Terveysasema	K
					1350840039	Ratatie 4 varasto	K
					1350840056	Monihalli B	K
					1350840061	Paloasema	K
					1350840091	Lämpölaite	K
					1350840092	Puhdistamo	K

TOIMIALA		2+2		Yritys + toimiala		Tasot	
TULOSALUE		2+3		Yritys + tulosalue		B = budjettitaso	
VASTUUALUE		2+3		Yritys+vastuualue		T = tehtävätaso	
TULOYSYKSIKÖ/TEHTÄVÄ/VAIHE		2+8		Yritys+tuloysyksikkö/tehtävä/vaihe		K = kirjaustaso	
Toimiala		Tulosalue		Vastuualue		Tuloysyksikkö	
Tulosalue		Vastuualue		Tuloysyksikkö		Tuloysyksikkö / Tehtävä	
Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi
S		S		S		S	
1380 INVESTOINNIT							
13810 KÄYTTÖOMAISUUS JA PITKÄAIKAISET SJOITUKSET							
S							
13809 Aineettomat hyödykkeet							
S							
1383100000 Muut pitkävaikutteiset							
S							
13811 Kiinteä omaisuus							
S							
1381100000 Maa- ja vesial. hankinta							
S							
1381500000 Maa- ja vesial. myynti							
S							
13831 Rakennukset							
S							
1383200000 Sos. ja terveystoimen rakennukset							
1384100000 Sivystoimen rakennukset							
1385100000 Ympäristötoimen rakennukset							
1385500004 Teollisuustilat							
13871 Kiinteät rakenteet ja laitteet							
S							
1387100000 Liikenneväylät							
1387200000 Liikunta- ym. yleiset alueet							
13861 Irtain omaisuus							
S							
1386400000 Sivystoimen irtaimisto							
1386300000 Teknisen toimen irtaimisto							
13821 Osakkeet ja Osuudet							
S							
1382100000 Osakkeiden hankinta							
1382500000 Osakkeiden myynti							
1390 RAHOITUS							
S							
13910 KUNNAN RAHOITUS-OSA							
S							
13911 Rahoitus							
S							
1391100000 Rahoitustuotot							
B/K							
13912 Korot							
S							
1392100000 Korkotuotot							
B/K							
1392500000 Korkokulut							
B/K							
13913 Muut rahoitustuotot ja -kulut							
S							
1393100000 Muut rahoitustuotot							
B/K							
1393500000 Muut rahoituskulut							
B/K							
13915 Tulorahoituksen korjaukset							
S							
1395100000 Varausten lis./vähennys							
B/K							

4.8 Tositelajit

Käytetyt tositelajit ja tositenumerosarjat v. 2020

<i>Tositelajit</i>	<i>nro-sarja</i>
AA Käyttöomaisuushankinnat ja myynnit	0100000000-0109999999
AF Poistokirjaukset	0300000000-0399999999
AZ Investointien purkaminen	0200000000-0299999999
BA Konekieliset tiliotetapahtumat	0600000000-0699999999
BM Ostomaksut, (automaattiset)	0240000000-0249999999
DL Luottotappiot	0210000000-0219999999
DR Myyntilaskut, hyvityslaskut	0018000000-0189999999
DV Myyntisuoritukset (viitteelliset)	0170000000-0179999999
DZ Myyntisuoritukset (manuaaliset)	0140000000-0149999999
KR Ostolaskut/Rondo (ilman ostotilausta syötett.)	0019000000-0019999999
KT Toimittajan tasaus (nollamaksut)	0590000000-0599999999
M3 Liittymä ProExellent	9000000000-9999999999
RC Korkolaskut	3000000000-3999999999
RV Laskun siirto, tontinvuokrat	} 0100000000-0199999999
RV Laskun siirto, yleislaskutus sekalaiset	
RV Laskun siirto, teollis.tilan vuokrat	
RV Laskun siirto, kansalaisopiston laskut	
RV Laskun siirto, asuntojen vuokrat	
RV Laskun siirto, päivähoito	
RV Laskun siirto, teknisen laskutus	} 0010000000-0010499999
SA Muistiotositteet	
SB Muistiotositteet, sisäiset myyntilaskut	0012000000-0012999999
ST Pääkirjatilien tasaus	0390000000-0399999999
ZL Lindorff tilitykset	0017000000-0017999999

4.9 Tilinpäätösasiakirjat

Käytetyt tilinpäätösasiakirjat v. 2020

TASEKIRJA

- Toimintakertomus
- Totetutumisvertailut
  - Käyttötalouden toteutuminen
  - Investointien toteutuminen
  - Rahoitusosan toteutuminen
- Tilinpäätöslaskelmat
  - Tuloslaskelma
  - Rahoituslaskelma
  - Tase
  - Konsernitase
- Luettelot ja selvitykset
  - Päiväkirja atk-tulosteena
  - Pääkirja atk-tulosteena

- Käytetyt kirjanpitokirjat
- Päiväkirjat
- Pääkirja
- Tase-erittelykirjat
- Ostoreskontra (Rondo)
- Myyntireskontra
- Palkkakirjanpito
- Käyttöomaisuuskirjanpito

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Hyrnsalmella 30.3.2021

Juha Hankkila

Helena Heikkinen

Esa Kemppainen

Juha Kortelainen

Maarit Oikarinen

Heimo Keränen

Aira Heikkinen

Pertti Heikkinen

Taisto Keränen

Outi Kuvaja

Jussi Tolonen